

Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce 2016

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce 2016

Kraków 2018

Autorzy opracowania:

pracownicy Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Rafał Poniewski
Maksymilian Skóra

Rozdział 12 *Scenariusze rozwoju eksportu Małopolski* pochodzi z publikacji pt. **Potencjał eksportowy małopolskich przedsiębiorstw**, wydanej przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego w 2017 roku (autorzy: dr hab. Bogusław Plawgo, dr Magdalena Klimczuk-Kochańska, Beata Migut, Adam Miller, Tomasz Klimczak, dr Dorota Sokołowska).

Redakcja opracowania:

pracownicy Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Agnieszka Górniak
Renata Kusek

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

W raporcie wykorzystano grafikę ze strony:
<https://www.canva.com>

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Spis treści

Lista skrótów	4
Słowo wstępne	5
Streszczenie	6
1. Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce	8
2. Eksport – analiza regionalna	10
2.2. Wskaźnik kontrybucji województw.....	11
2.3. Dynamika eksportu w województwach.....	12
2.4. Wartość eksportu per capita w województwach.....	13
2.5. Liczba eksporterów w województwach.....	14
2.6. Relacja eksportu do PKB w regionach.....	15
2.7. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu.....	17
3. Import – analiza regionalna	18
3.1. Wartość importu w polskich województwach.....	18
3.2. Wskaźnik kontrybucji województw.....	19
3.3. Dynamika importu w województwach.....	20
3.4. Wartość importu per capita w województwach.....	21
3.5. Liczba importerów w województwach.....	22
4. Struktura towarowa eksportu	24
4.1. Podział według PKD.....	24
4.2. Podział według nomenklatury scalonej.....	25
4.3. Poziom zaawansowania technologicznego eksportu.....	27
5. Struktura Towarowa Importu	30
6. Kierunki eksportu	33
6.1. Wartość eksportu do najważniejszych partnerów handlowych.....	33
6.2. Rozkład terytorialny eksportu.....	37
7. Intensywność powiązań handlowych polskich regionów	39
7.1. Unia Europejska – UE28.....	39
7.2. Stare Kraje Unii Europejskiej – UE15.....	40
7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry.....	41
7.4. Wschodni sąsiedzi – Rosja, Białoruś, Ukraina.....	42
7.5. Azja i Afryka.....	43
8. Kierunki importu	45
8.1. Wartość importu od najważniejszych krajów-partnerów handlowych.....	45
8.2. Rozkład terytorialny importu.....	49
9. Saldo handlu zagranicznego	51
10. Produkty towarowe Małopolski	55
11. Terytorialna analiza dla Małopolski	58
12. Scenariusze rozwoju eksportu małopolski	60
12.1 Scenariusz I. Kontynuacja korzystnych trendów.....	60
12.2 Scenariusz II. Przejściowe zakłócenia w eksporcie.....	61
12.3 Scenariusz III. Silny wzrost zaangażowania w wymianę handlową.....	62
13. Notka metodologiczna	63
Aneks 1	64
Aneks 2	66
Aneks 3	67
Spis tabel	68
Spis rysunków	68

LISTA SKRÓTÓW

CN	Combined Nomenclature – nomenklatura scalona
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NBP	Narodowy Bank Polski
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności z 2007 roku według GUS
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. Organisation for Economic Co-operation and Development)
UE	Unia Europejska
WNP	Wspólnota Niepodległych Państw
p. p.	Punkt procentowy

SŁOWO WSTĘPNE

Raport obrazuje sytuację związaną z rozwojem handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w 2016 roku. Wiele informacji zawartych w publikacji dotyczy także pozostałych województw.

Raporty na temat handlu zagranicznego są przygotowywane w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego od 2007 roku (data wydania raportu). W latach 2011–2016 systematyczne analizy dotyczące wymiany międzynarodowej prowadziło Małopolskie Obserwatorium Gospodarki. Od 2015 roku publikacja wydawana jest w ramach Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, które działa w strukturach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Departamencie Polityki Regionalnej. Jest to zespół prowadzący systematyczne analizy dotyczące polityki rozwoju, gospodarki i społeczeństwa w województwie.

Prezentowane dane statystyczne dotyczące handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce¹ zostały pozyskane od Izby Celnej w Warszawie. Szczególnej wartości raportowi dodaje fakt, że zawiera on zestawienia w podziale na regiony, podczas gdy statystyka publiczna dostępna jest tylko na poziomie krajowym. Słowem wstępu należy również wyraźnie zaznaczyć, że statystyka publiczna przeszacowuje dane z Izby, tak więc porównywanie wskaźników zawartych w niniejszej publikacji, z wyliczeniami urzędu statystycznego jest nieuprawnione.

¹ W raporcie zamiennie używane są określenia: województwo małopolskie i Małopolska oraz województwo i region.

STRESZCZENIE

Eksport i import w 2016 roku

- ✓ Zwiększyła się wartość eksportu i importu w stosunku do 2015 roku.
- ✓ Wartość dóbr i usług, które trafiły na eksport w 2016 roku wyniosła:
 - 8,8 mld euro z Małopolski, tj. o 4,3% więcej niż rok wcześniej,
 - 180,6 mld euro z Polski, tj. wzrost o 2,5%.
- ✓ Wartość dóbr i usług, które zostały sprowadzone z zagranicy wyniosła:
 - do Małopolski 8,9 mld euro, tj. wzrost o 5,2% w stosunku do 2015 roku,
 - do Polski 173,8 mld euro tj. wzrost o 0,5%.

Małopolska na tle Polski

- ✓ Dynamika wzrostu w Małopolsce (zarówno eksportu jak i importu) była wyższa niż w całym kraju.
- ✓ Wzrósł udział Małopolski w krajowej wymianie handlowej:
 - w eksporcie do poziomu 4,9% (tj. o 0,1 p. p. mniej niż przed rokiem),
 - w imporcie do poziomu 5,1% (tj. o 0,2 p. p. mniej niż przed rokiem).
- ✓ Małopolska utrzymała 6. pozycję w kraju pod względem wielkości eksportu i importu. Pierwsze miejsce w obu zestawieniach zajęło województwo mazowieckie.
- ✓ W Małopolsce saldo wymiany zagranicznej nieznacznie się pogorszyło. Import przewyższył eksport o ponad 40 mln euro (w 2015 roku: 30 mln euro na plusie).
- ✓ W Polsce saldo okazało się rekordowo dodatnie. Nadwyżka importu nad eksportem wyniosła: 6,8 mld euro (w 2015 roku: 3,4 mld euro).
- ✓ Dynamika wzrostu eksportu w Małopolsce była niższa niż w 2015 roku, z kolei dynamika importu była wyższa w porównaniu do roku ubiegłego.

Zaangażowanie firm w handel zagraniczny

- ✓ W 2016 roku wzrosła liczba firm zajmujących się eksportem:
 - w Polsce z 41,3 tys. w 2015 roku do 42,6 tys. w 2016 roku,
 - w Małopolsce z 3,3 tys. w 2015 roku do 3,5 tys. w 2016 roku.
- ✓ W przypadku importu, zarówno w Polsce jak i Małopolsce, przybyło przedsiębiorstw sprawdzających towary i usługi z zagranicy:
 - w Polsce z 48,3 tys. w 2015 roku do 47,1 tys. w 2016 roku.
 - w Małopolsce z 3,9 tys. w 2015 roku do 4,1 tys. w 2016 roku.
- ✓ W Małopolsce utrzymało się znaczne rozdrobnienie firm zajmujących się eksportem i importem.

Branże kluczowe dla wymiany zagranicznej w kraju i regionie

- ✓ Handel zagraniczny, podobnie jak w latach poprzednich, był zdominowany przez dwie sekcje (wg klasyfikacji PKD):
 - *Przetwórstwo przemysłowe* (sekcja C),
 - *Handel hurtowy i detaliczny* (sekcja G).
- ✓ W 2016 roku udział przetwórstwa przemysłowego wyniósł:
 - w eksporcie – 62,5% w skali kraju, 78,8% w skali regionu,
 - w imporcie – 46,7% w Polsce, 51,9% w Małopolsce.
- ✓ Poziom zaawansowania technologicznego przemysłu, który trafił na rynki zagraniczne, przedstawiał się następująco:
 - z Małopolski były eksportowane przede wszystkim produkty wysokich i średniowysokich technologii (stanowiące 54,1% przetwórstwa przemysłowego eksportowanego z regionu),
 - w skali Polski wywożono przede wszystkim przetwórstwo przemysłowe niskich i średnioniskich technologii (udział 51,8%).
- ✓ Udział handlu hurtowego i detalicznego w eksporcie był zdecydowanie mniejszy niż w imporcie. W 2016 roku wyniósł:
 - w eksporcie – 12,3% w skali kraju, 16,3% w skali regionu,
 - w imporcie – 34,2% w Polsce, 43,0% w Małopolsce.

Kierunki wymiany handlowej

- ✓ Wymiana zagraniczna odbywała się przede wszystkim z krajami europejskimi:
 - eksport do krajów starego kontynentu stanowił: 87,9% ogółu eksportu z Polski i 90,9% eksportu z regionu,
 - import z krajów europejskich stanowił: 77,8% ogółu importu do Polski i 84,7% importu do Małopolski.
- ✓ Na pozycji najważniejszego partnera handlowego umocnili się Niemcy. W porównaniu do 2015 roku:
 - wzrosła wartość eksportu: o 3,5% z Polski, o 1,5% z Małopolski,
 - wzrosła wartość importu: o 1,9% do Polski, o 12,0% do Małopolski,
 - rynkowy udział Niemiec w eksporcie do Polski to 27,2%, a do Małopolski 23,4%,
 - rynkowy udział Niemiec w imporcie do Polski to 27,8% Polski, a do Małopolski 28,5%.

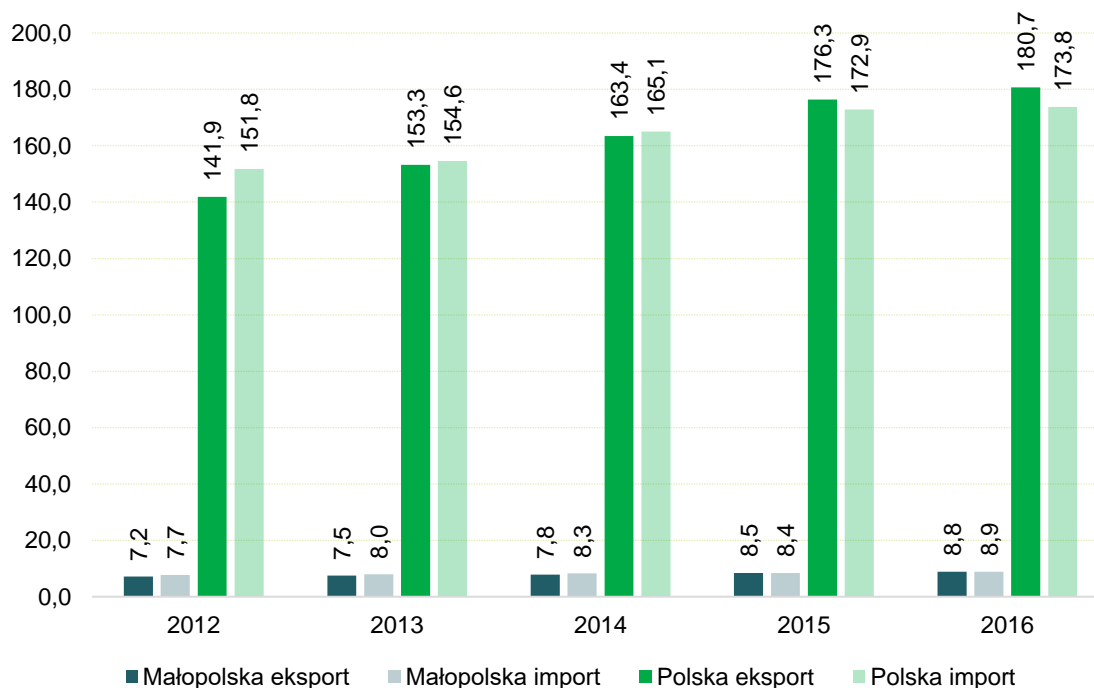
Zaangażowanie powiatów w handel zagraniczny

W Małopolsce, w działalność związaną z handlem zagranicznym angażowały się przede wszystkim firmy z Krakowa, generując: 35% regionalnego eksportu i 52% importu. Znaczącą rolę odegrały ponadto dwa powiaty: krakowski i wielicki (eksport powyżej 1 mld euro). Wartość 400 mln euro w eksporcie przekroczyły powiaty: oświęcimski, myślenicki i olkuski. Pozostałe były zdecydowanie mniej obecne na rynkach zagranicznych.

1. HANDEL ZAGRANICZNY W POLSCE I MAŁOPOLSCE

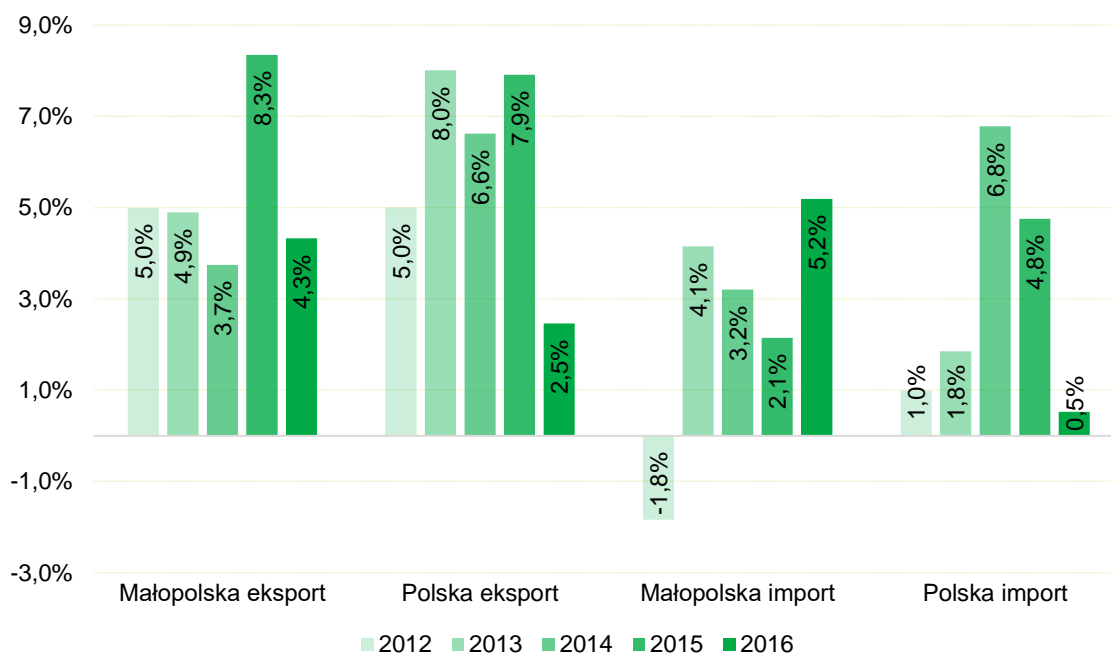
Wymiana handlowa stanowi jeden z kluczowych elementów krajowej gospodarki. Widoczna, stała tendencja związana z rozwojem tak importu jak i eksportu, to wynik coraz silniejszych aktywności firm w kontaktach z zagranicznymi partnerami. Systematycznie, rok do roku, zwiększa się eksport zarówno w skali kraju jak i w województwie małopolskim. W 2016 roku wzrost w skali Polski wyniósł 4,4 mld euro, a w Małopolsce 0,3 mld euro. Podobnie w przypadku przywożonych towarów i usług, tak Małopolska, jak i Polska systematycznie zwiększają wartość importu. W roku 2016, podobnie jak w latach poprzednich, saldo bilansu handlowego było dodatnie (wywóz większy niż przywóz). Małopolskę w 2016 roku cechowała większą dynamiką wzrostu eksportu i importu niż Polskę.

Rys. 1. Wartość eksportu i importu w Polsce i Małopolsce w latach 2012–2016 (w mld euro).

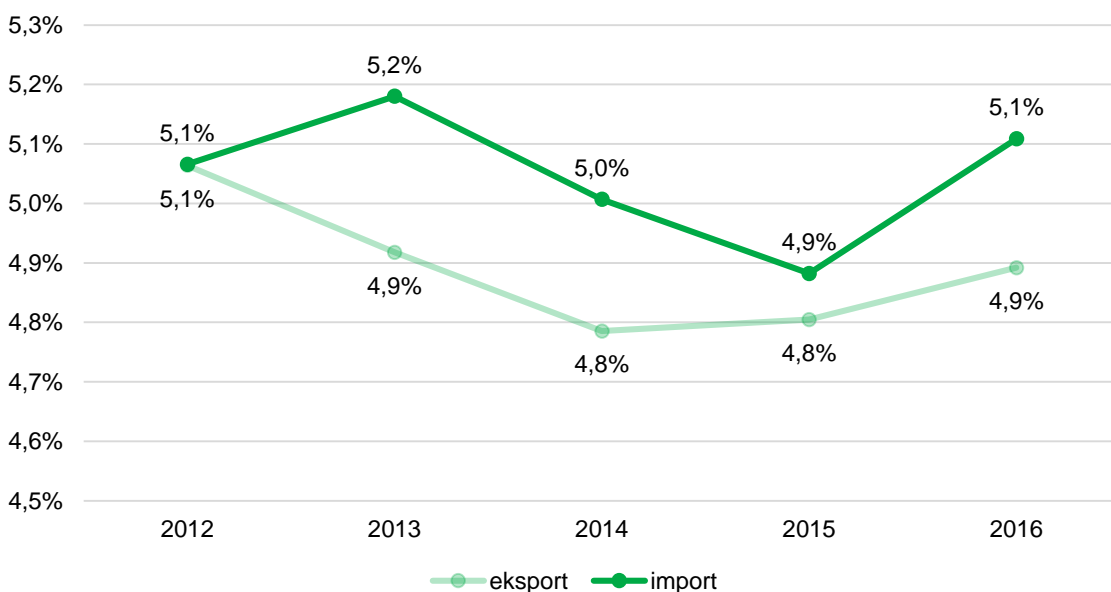
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Po dużym wzroście eksportu jaki przypadł w Małopolsce na rok 2015, w roku 2016 dynamika wyhamowała, nadal jednak osiągając dobry poziom ponad 4% – ogólna dynamika eksportu w skali kraju, wynosiła w roku 2016 2,5%. Z kolei import w Małopolsce po ujemnej dynamice w roku 2012 oraz po trzech latach spadków (z 4,1% do 2,1%) zanotował odbicie w roku 2016, osiągając poziom 5,2%. Taki wynik wyróżnia Małopolskę na tle kraju, gdzie dynamika importu wynosiła tylko 0,5%.

Rys. 2. Dynamika wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2012–2016 (w %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Udział województwa małopolskiego w krajowej wymianie handlowej od lat osiąga wartość ok. 5%. Po dwóch latach spadku importu i trzech eksportu, od roku 2015 widać ponowny wzrost udziału w rynku.

Rys. 3. Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2012–2016 (w %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

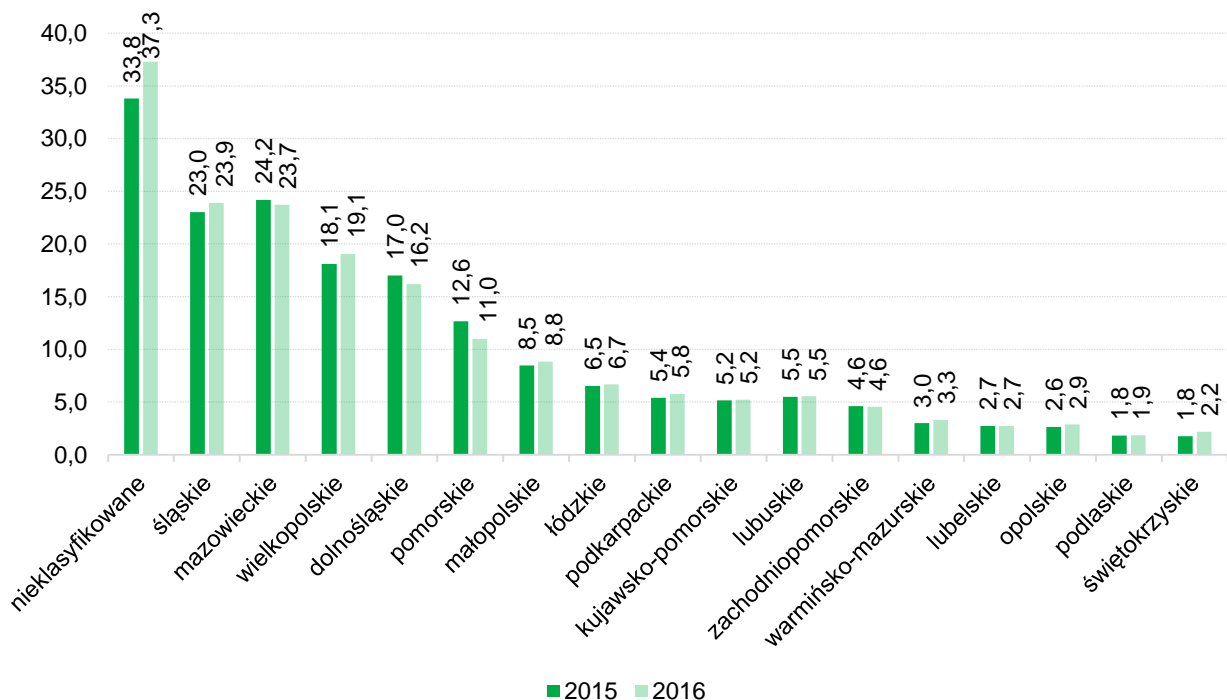
2. EKSPORT – ANALIZA REGIONALNA

2.1. Wartość eksportu w polskich województwach.

Pod względem wartości eksportu Małopolska plasuje się w środku stawki polskich województw. W 2016 roku eksport towarów w Małopolsce osiągnął wartość 8,8 mld euro, co stanowiło wzrost o 0,3 mld euro względem roku poprzedniego. Taki wynik pozwolił utrzymać Małopolsce szóste miejsce wśród polskich województw. W skali kraju, podobnie jak w latach poprzednich, wyróżniają się dwa województwa: mazowieckie i śląskie. W tych województwach wartość eksportu przekroczyła 20 mld euro przy czym w roku 2016 to województwo śląskie wysunęło się na pozycję lidera w wysyłaniu towarów

i świadczeniu usług, wyprzedając Mazowsze o 0,2 mld euro. Taka sytuacja stanowiła konsekwencję wzrostu wartości eksportu w województwie śląskim do poziomu 23,9 mld euro przy jednoczesnym spadku wartości o 0,5 mld euro do 23,7 mld euro na Mazowszu. Najniższą wartość eksportu odnotowało województwo podlaskie, osiągając zaledwie 1,9 mld euro, co przy wzroście wartości eksportu w województwie świętokrzyskim (z 1,8 mld euro do 2,2 mld euro) spowodowało, iż Podlasie w roku 2016 było najsłabszym eksporterem i zarazem jedynym województwem, w którym wartość eksportowanych towarów nie przekroczyła 2 mld euro.

Rys. 4. Wartość eksportu w polskich województwach w latach 2015–2016 (w mld euro).

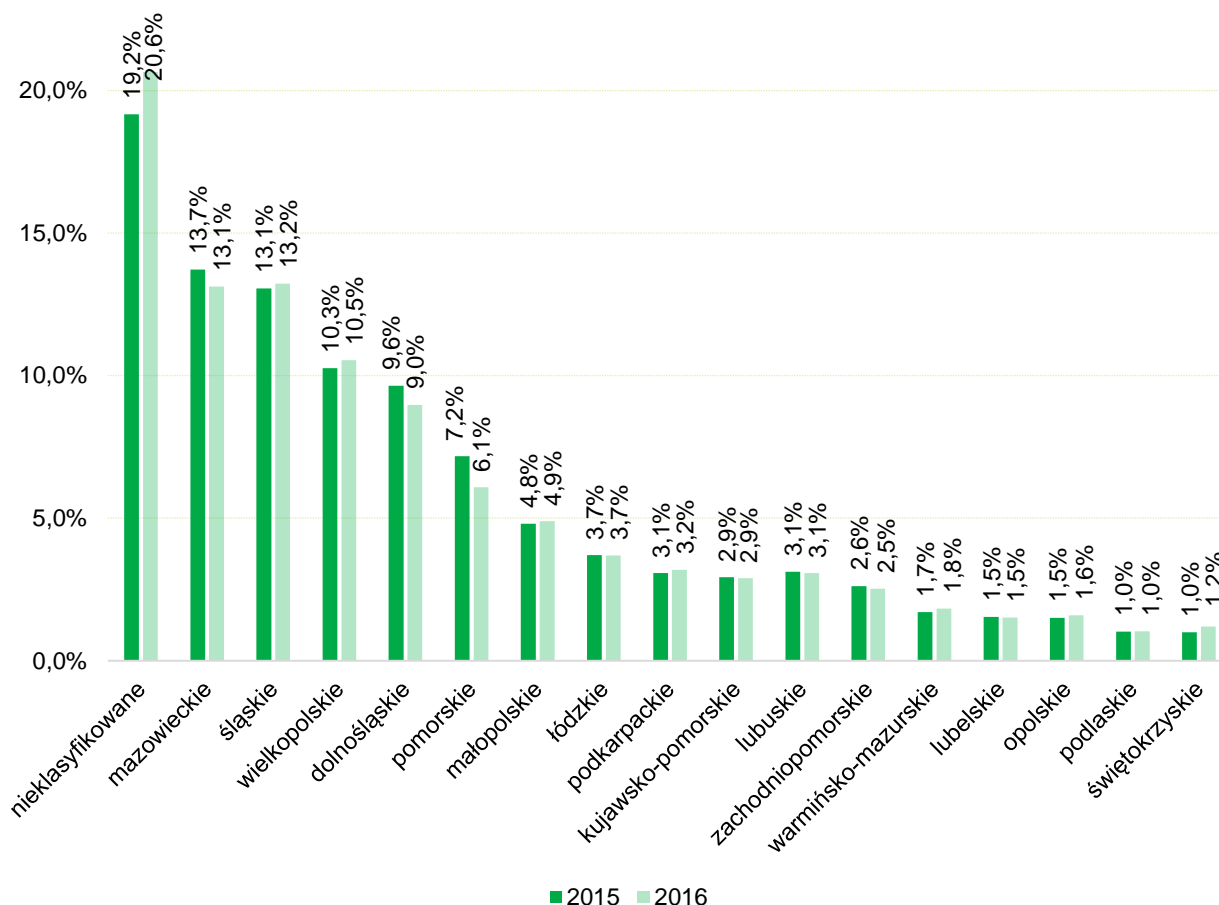
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

2.2. Wskaźnik kontrybucji województw

W roku 2016 jedynie dwa województwa z największą wartością wysyłanych towarów i świadczonych usług (śląskie i mazowieckie) generowały ponad 25% wartości całego polskiego eksportu. Ponad 10% udział w rynku wykazywało województwo wielkopolskie (10,5%). Wkład pozostałych województw był istotnie mniejszy. W przypadku Małopolski udział wysyłki towarów i usług w eksporcie krajowym zbliżał się do 5%, w roku 2016 osiągając poziom 4,9% po zaliczeniu niewielkiego wzrostu względem roku wcześniejszego (4,8%).

W porównaniu z rokiem 2015 największy spadek zaliczyło województwo pomorskie – z poziomu 7,2% do 6,1%. Spadły też udziały Mazowsza z 13,7% do 13,1% oraz Dolnego Śląska z 9,6% do 9%. Znamienne jest, że najwyższy wzrost kontrybucji wyniósł zaledwie 0,2% i dotyczył jedynie dwóch województw – wielkopolski oraz świętokrzyskiego. Istotnie wzrósł natomiast udział kategorii *Niesklasyfikowane* (eksport bez zdefiniowanego województwa), która przekroczyła 20% udziału (z 19,2% w 2015 roku do 20,6% w roku 2016).

Rys. 5. Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2015–2016 (w %).

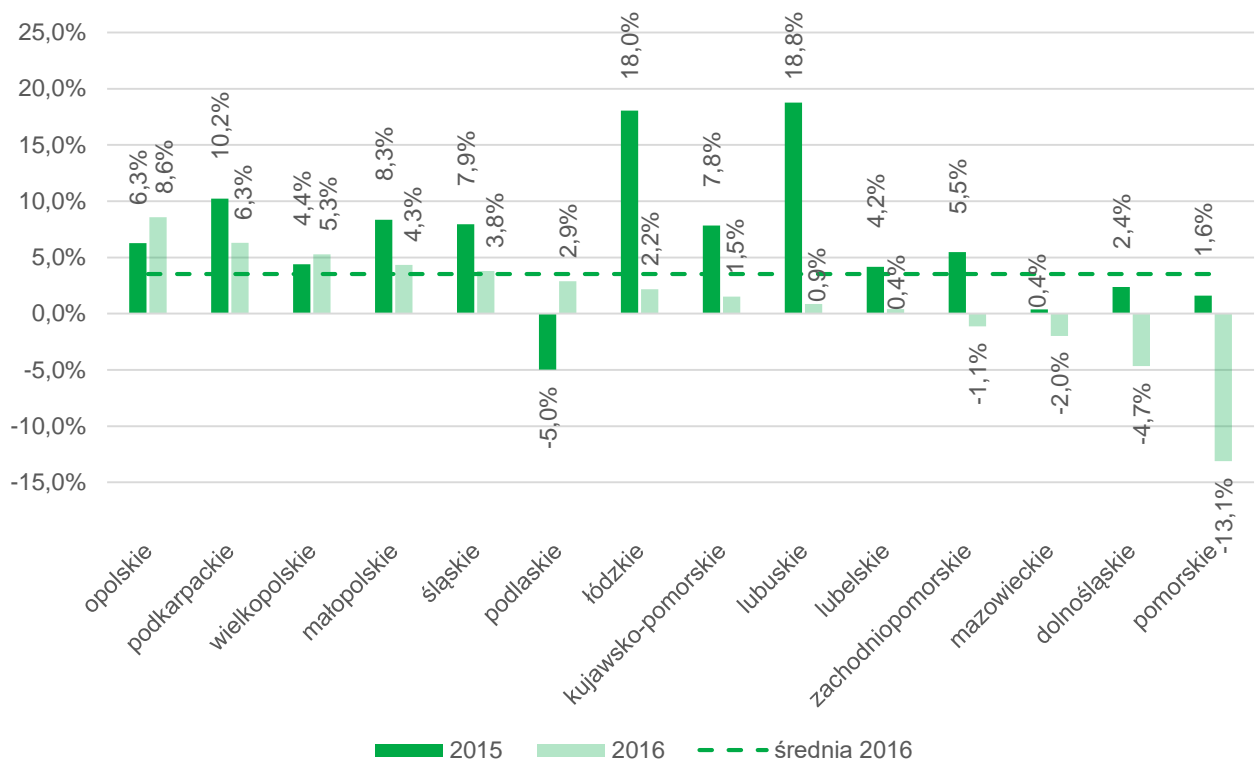

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

2.3. Dynamika eksportu w województwach

W roku 2016 średnia dynamika wzrostu eksportu dla kraju wynosiła 3,5%. Wzrost powyżej tej średniej miał miejsce w województwach: śląskim, wielkopolskim, małopolskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, opolskim i świętokrzyskim. Ujemną dynamikę zanotowały cztery województwa: mazowieckie, dolnośląskie, pomorskie i zachodniopomorskie. Największy spadek wartości eksportu z tych województw dotyczył Pomorza i wyniósł w roku 2016 –13,1%. Podlaskie oraz Świętokrzyskie, czyli jedyne województwa, które w roku 2015 miały dynamikę ujemną, odbiły się w roku 2016, zaliczając wzrost wartości eksportu odpowiednio o 2,9% dla Podlasia oraz 24% dla świętokrzyskiego, co jednocześnie stanowiło największy wzrost wśród wszystkich regionów Polski. Dwucyfrową dynamikę wzrostu zanotowało także województwo warmińsko-mazurskie (10,4%) oraz sekcja niesklasyfikowana (10,3%). Małopolska odnotowała spadek dynamiki o niemal połowę w skali rok do roku (z 8,3% do 4,3%), niemniej nadal osiągała wyniki wyższe niż wskazywała średnia krajowa.

Rys. 6. Dynamika wartości eksportu polskich województw w latach 2015–2016 (w %).

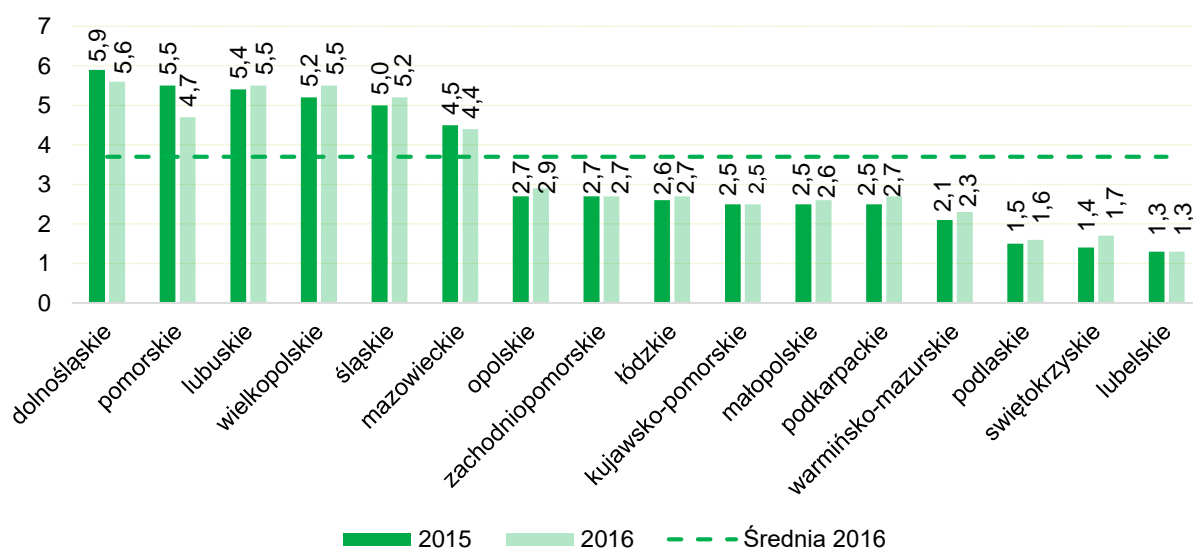

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

2.4. Wartość eksportu per capita w województwach

Analizując sytuację województw pod kątem stosunku wartości eksportu do liczby ludności sytuacja wygląda inaczej, niż w przypadku badania samej wartości eksportu. Liderzy zestawień dotyczących wartości eksportu, czyli województwa mazowieckie i śląskie, w zestawieniach określających wartości per capita nie zajmują czołowych miejsc. Podobnie jak w roku 2015 tak i w 2016 najwyższy stopień wartości per capita – na poziomie 5,9 tys. euro – zajęło województwo dolnośląskie.

Rys. 7. Wartość eksportu per capita w województwach w latach 2015–2016 (w tys. euro).

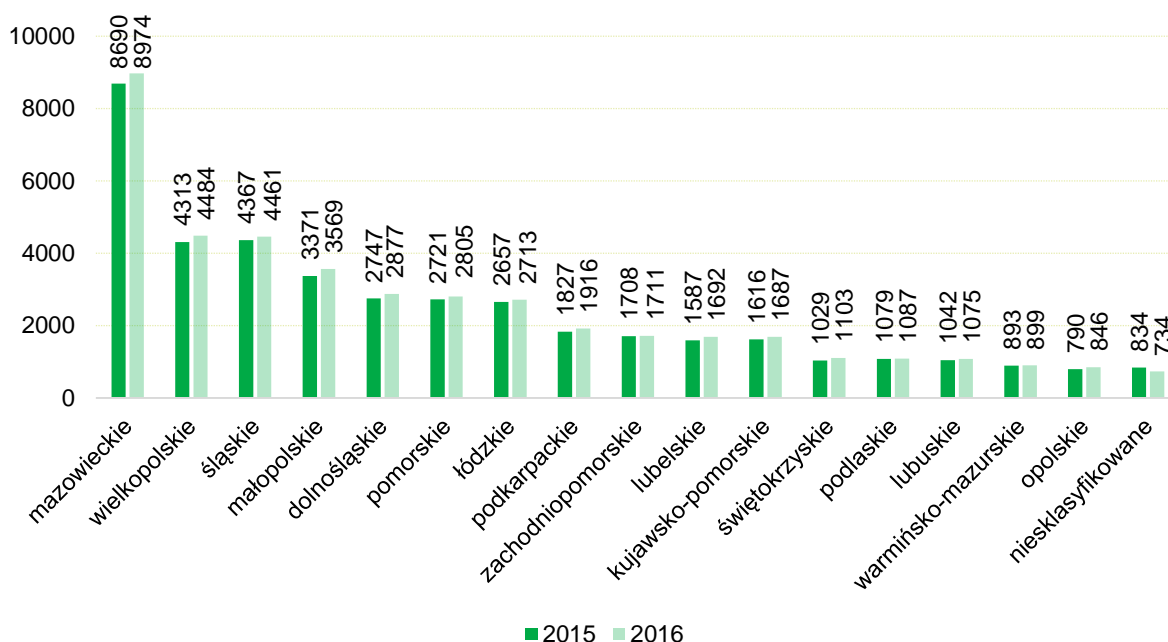
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Następne w kolejności – województwa lubuskie oraz wielkopolskie jedynie w nieznacznym stopniu (o zaledwie 0,1 tys. Euro) ustąpiły Dolnemu Śląskowi. Wicelider z roku 2015, województwo pomorskie, zanotowało w roku 2016 znaczny spadek – z poziomu 5,5 tys. euro do 4,7 tys. euro na mieszkańca, tym samym zajmując 5 a nie tak jak we wcześniejszym roku 2 miejsce w zestawieniu. Średnia dla wszystkich regionów Polski wyniosła 3,7 tys. euro. Ten poziom finansowy przekroczyły Górny Śląsk – (5,2 tys. euro) i Mazowsze (4,4. tys. euro). Województwo Małopolskie zanotowało nieznaczny wzrost z poziomu 2,5 tys. euro do 2,7 tys. euro. Najslabszymi regionami, pod względem wartości eksportu przypadającym na mieszkańca, okazały się województwa: lubelskie – 1,3 tys. euro, podlaskie – 1,6 tys. euro i świętokrzyskie – 1,7 tys. euro. Sama średnia w skali kraju wzrosła do wspomnianego wyżej poziomu 3,7 tys. euro z 3,3 tys. euro w roku 2015.

2.5. Liczba eksporterów w województwach

W 2016 roku na terenie Polski działały 42 633 podmioty zajmujące się sprzedażą towarów i usług na rynki zagraniczne. Stanowiło to wzrost o 1 362 nowe przedsiębiorstwa, który wystąpił w całym kraju. Zdecydowanie największą liczbę eksporterów zarejestrowano w województwie mazowieckim – 8 947 firm. Dwa kolejne województwa: wielkopolskie i śląskie posiadały zarejestrowanych łącznie mniej podmiotów zajmujących się eksportem, niż samo Mazowsze. W województwie wielkopolskim liczba stanowiła 4 484 firm, a w śląskim 4 461. Oba województwa odnotowały wzrost liczby firm eksportowych, jednak ze względu na szybsze tempo wzrostu województwa wielkopolskiego to ono w roku 2016 znalazło się na miejscu drugim, wyprzedzając województwo śląskie. Województwo małopolskie z liczbą 3 569 podmiotów eksportowych, w 2016 roku zajęło w zestawieniu miejsce czwarte.

Rys. 8. Liczba firm eksportujących w województwach w latach 2015–2016.

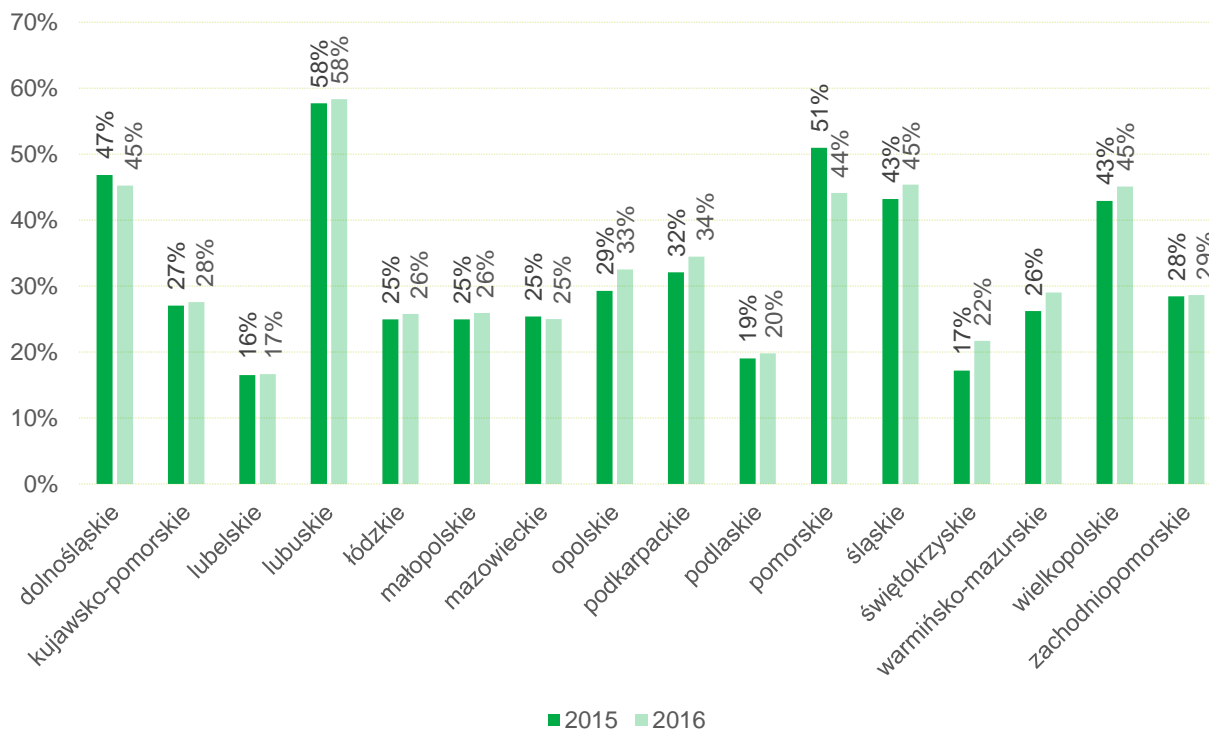
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Największa koncentracja przemysłu w roku 2016 wystąpiła na Dolnym Śląsku, gdzie na jedną firmę przypadał eksport na poziomie 5,6 mln euro (na jedną firmę przypadała statystycznie dużo większa wartość eksportu niż w innych regionach). Na kolejnych pozycjach uplasowały się województwa śląskie (5,4 mln euro) i lubuskie (5,2 mln euro). Małopolska z koncentracją na poziomie 2,5 mln euro znalazła się w dolnej części zestawienia. Taki sam wynik osiągnęło województwo łódzkie. Niższe wartości odnotowały jedynie województwa: podlaskie (1,5 mln euro), lubelskie (1,6 mln euro) i świętokrzyskie (2 mln euro). W przypadku kategorii „niesklasyfikowane” wynik wynosił aż 50 mln euro na jedno przedsiębiorstwo (poszczególne wartości dla województw zostały przez to niedoszacowane).

2.6. Relacja eksportu do PKB w regionach

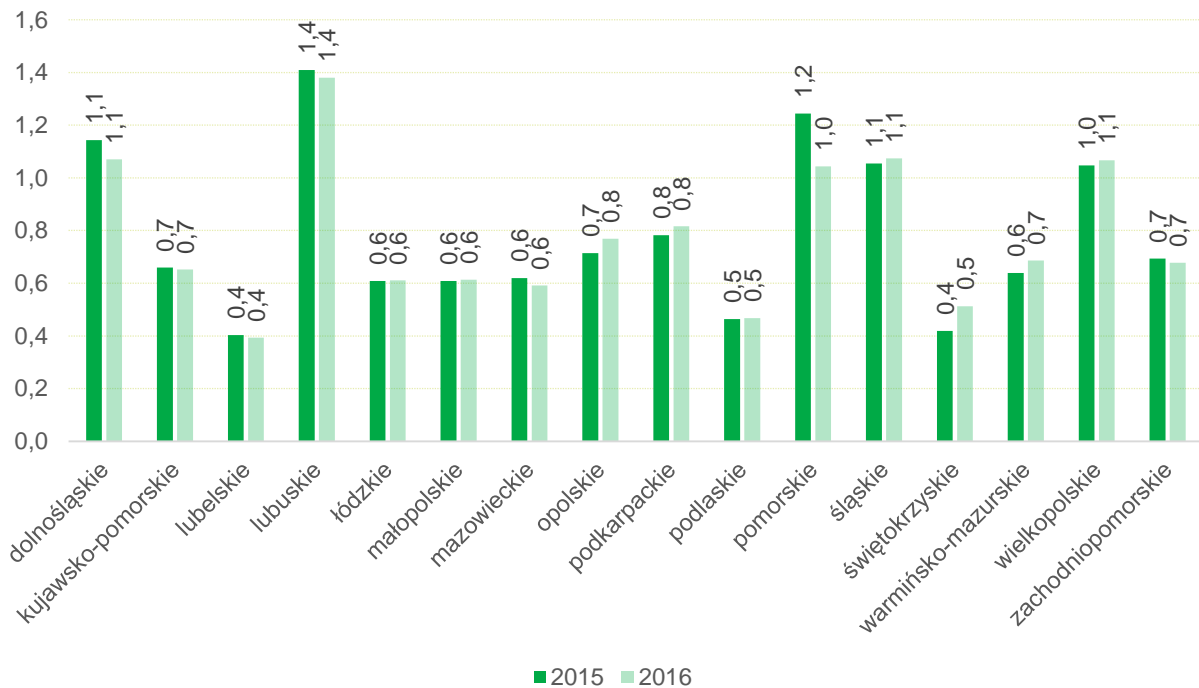
W roku 2016 eksport dóbr i usług wciąż pozostawał jedną z najważniejszych gałęzi rozwoju w województwie lubuskim, przekraczając (w jedynym województwie) poziom 50%. Warto zaznaczyć, że w statystykach województwo to od lat znajduje się na pierwszym miejscu w relacji wartości eksportu do wartości PKB. Pozostałe obszary z istotnym udziałem eksportu (powyżej 40%) to Wielkopolska, Dolny Śląsk oraz Górny Śląsk. Powyżej przytoczone dane wskazują na niezmienną tendencję województw Polski zachodniej i południowo-zachodniej do prowadzenia najbardziej intensywnej wymiany eksportowej. Województwo pomorskie również posiadało istotny udział eksportu w wartości PKB (44%), jednak w skali roku okazało się stanowić region o największym spadku – o 7 p. p. Na przeciwnym biegunie znajduje się województwo świętokrzyskie z największym rocznym wzrostem – o 5 p. p., do poziomu 22%. Najślabiej w zestawieniu relacji eksportu do PKB wypadło województwo lubelskie, które po wzrostach w innych regionach jest obecnie jedynym województwem z wynikiem poniżej 20%.

Rys. 9. Relacja wartości eksportu do PKB w latach 2015–2016,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Eksport Małopolski po niewielkim wzroście (1 p. p.) niezmiennie wynosił w 2016 roku około 1/4 wartości PKB i nadal był to wynik niższy niż średnia dla całego kraju (33%). Na podstawie wskaźnika udziału w eksporcie do udziału w PKB zauważa się, iż województwa lubuskie, dolnośląskie, pomorskie, śląskie i wielkopolskie posiadają trwały, proeksportowy charakter. Udział wartości eksportu tych regionów przewyższał udział w tworzeniu PKB.

Rys. 10. Wskaźnik udziału w eksporcie do udziału w tworzeniu PKB w latach 2015–2016.

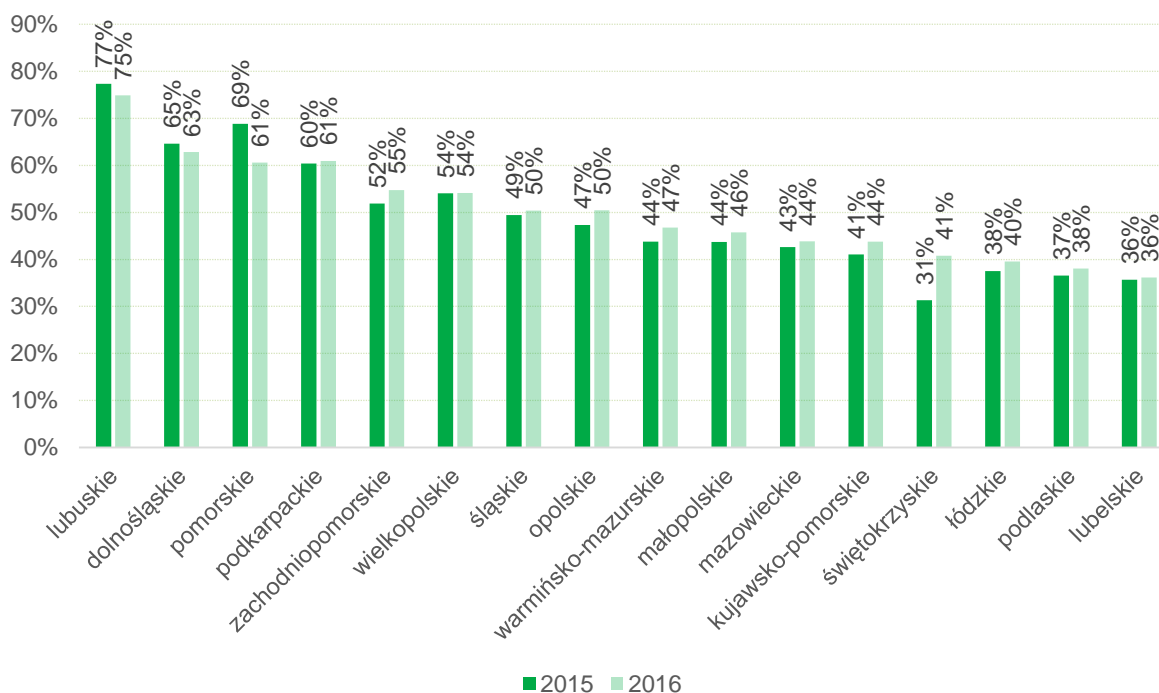
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

W województwie lubelskim, które jest liderem, zaangażowanie w eksport przewyższa zaangażowanie w tworzenie PKB o 40%. Po znacznym spadku wartości eksportu w roku 2016 w województwie pomorskim, wskaźnik uległ tam obniżeniu o 20%, praktycznie zrównując udział w eksporcie do udziału w PKB. W tym samym czasie w większości województw nie odnotowano znaczących zmian w skali roku i regiony wschodnie oraz południowe pozostały nadal w mniejszym stopniu proeksportowe. Najslabiej wypadło województwo lubelskie, gdzie udział w eksporcie do ogólnego udziału w PKB wyniósł jedynie 40%. Województwo małopolskie utrzymało wskaźnik na poziomie z roku 2015 (0,6) i luka między udziałem w PKB a udziałem w eksporcie nadal wynosiła 40%.

2.7. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu

Dla większości polskich województw wytwarzane na ich terenie produkty stanowią głównie towar eksportowy. W województwie lubuskim pomimo spadku o 2 p. p. nadal stanowi on aż 1/3 całkowitej wartości. Dolnośląskie, pomorskie oraz podkarpackie również osiągnęły wysoką wartość (powyżej 60%). Województwa położone w Polsce zachodniej podobnie jak lubuskie i dolnośląskie wykorzystują bliskość granicy z Niemcami przez co przede wszystkim głównym odbiorcą wytwarzanych towarów stanowią kraje Unii Europejskiej. Zachodniopomorskie, wielkopolskie, śląskie i opolskie mają ponad 50% udziału eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu.

Rys. 11. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2015–2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Celnej i GUS.

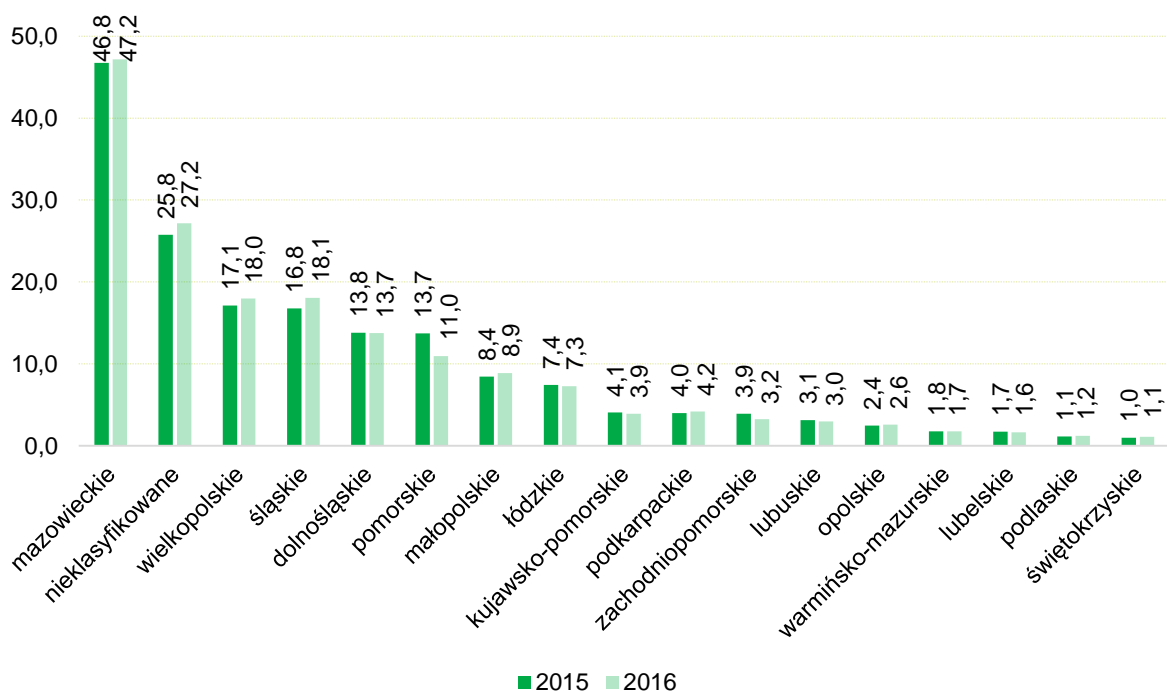
Województwo małopolskie po wzroście o 2 p. p., w skali roku wyprzedziło Mazowsze. Wynik na poziomie 46% nadal jednak wyraźnie wskazują na większe znaczenie rynku wewnętrznego. Najniższy wynik w roku 2016 osiągnęło województwo lubelskie – 36%. Wraz z Podlasiem są to jedyne dwa województwa, których eksport w relacji do produkcji sprzedanej przemysłu nie przekracza 40%. Największy i najwyraźniejszy wzrost (10 p. p.) odnotowało województwo świętokrzyskie, będące jeszcze rok wcześniej regionem wypadającym najgłębiej w zestawieniu. Generalna tendencja wśród województwa, którą można zaobserwować w skali rocznej pokazuje, iż spadki odnotowały regiony dominujące, mające największy udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu, natomiast województwa słabiej eksportujące zgodnie zwiększają udział wartości wysyłki dóbr i usług.

3. IMPORT – ANALIZA REGIONALNA

3.1. Wartość importu w polskich województwach

W Polsce w roku 2016 sprowadzono z zagranicy towary i usługi o łącznej wartości 173,8 mld euro, co stanowiło wzrost o niemal miliard w porównaniu do roku wcześniejszego (2015 rok: 172,9 mld euro). W tym czasie import do województwa małopolskiego osiągnął wartość 8,9 mld euro po wzroście z 8,4 mld euro w roku 2015. Pozwoliło to utrzymać województwu szóstą pozycję w skali kraju. Zdecydowanym liderem wśród polskich regionów nadal pozostaje województwo mazowieckie, którego wartość dóbr importowanych wyniosła w 2016 roku 47,2 mld euro (wzrost o 0,4 mld euro w skali roku). Stanowiło to niemal połowę całkowitego importu do Polski. Wartość ta była jednocześnie ponad 2,5 razy większa od wartości osiągniętej przez kolejne województwo, śląskie, które osiągnęło wartość importu rzędu 18,1 mld euro. Region ten w 2016 roku wyprzedził dotychczasowego wicelidera, województwo wielkopolskie. Następne w kolejności województwa zaliczyły spadki wartości importu – o ile dolnośląskie nieznaczny, z 13,8 mld euro do 13,7 mld euro to już w przypadku województwa pomorskiego wartość importu spadła z 13,7 mld euro do 11 mld euro w 2016 roku co było największym spadkiem wśród wszystkich polskich regionów. Zestawienie zamykają cztery województwa, których wartość towarów i usług importowanych nie przekroczyła 2 mld euro tj. świętokrzyskie 1,1 mld euro, podlaskie 1,2 mld euro, lubelskie 1,6 mld euro, warmińsko-mazurskie 1,7 mld euro.

Rys. 12. Wartość importu polskich województw w latach 2015–2016 (w mld euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

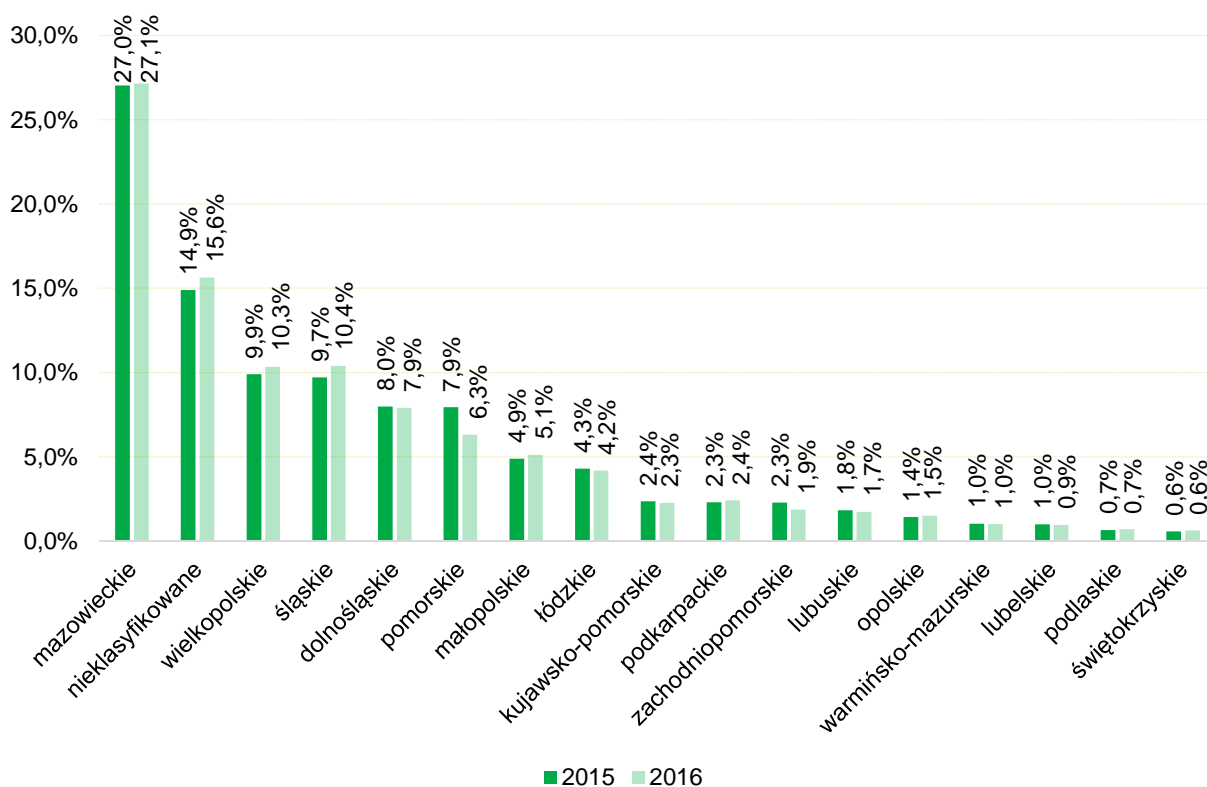
Podobnie jak w przypadku eksportu, tak i przy analizowaniu importu widać stopniowy wzrost towarów i usług, które zaliczają się do kategorii niesklasyfikowanej. W roku 2016 wyniosła ona 27,2 mld euro, wzrastając w skali roku o około 1,4 mld euro. Należy również nadmienić, że wzrost wartości

niesklasyfikowanych podmiotów obniża wartości dla konkretnych województw, co znacząco utrudnia określenia całkowitej skali importu w poszczególnych regionach.

3.2. Wskaźnik kontrybucji województw

Udział poszczególnych województw w wartości importu Polski w roku 2016 uległ jedynie niewielkim zmianom. Liderem nadal pozostaje województwo mazowieckie z ponad 27% udziałem w imporcie krajowym. Województwa śląskie i wielkopolskie po wzrostach w 2016 roku przekroczyły poziom 10% – odpowiednio 10,4% dla Śląska i 10,3% dla Wielkopolski tym samym zamieniając się miejscami, gdyż Śląsk wyprzedził wielkopolskie i przesunął się z 3 na 2 pozycje. Małopolska po wzroście o 0,2 p. p. przekroczyła udział 5% wskaźniku kontrybucji. Największy spadek zanotowało województwo pomorskie z 7,9% do 6,3%. Ponad połowa (9) wszystkich województw ma udział mniejszy lub równy 2,3%, a trzy z nich (lubelskie, podlaskie i świętokrzyskie) mniejszy niż 1%. Wzrósł odsetek wartości towarów i usług bez jednoznacznego przyporządkowania do konkretnego województwa z 14,9% do 15,6%.

Rys. 13. Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2015–2016 (w %).

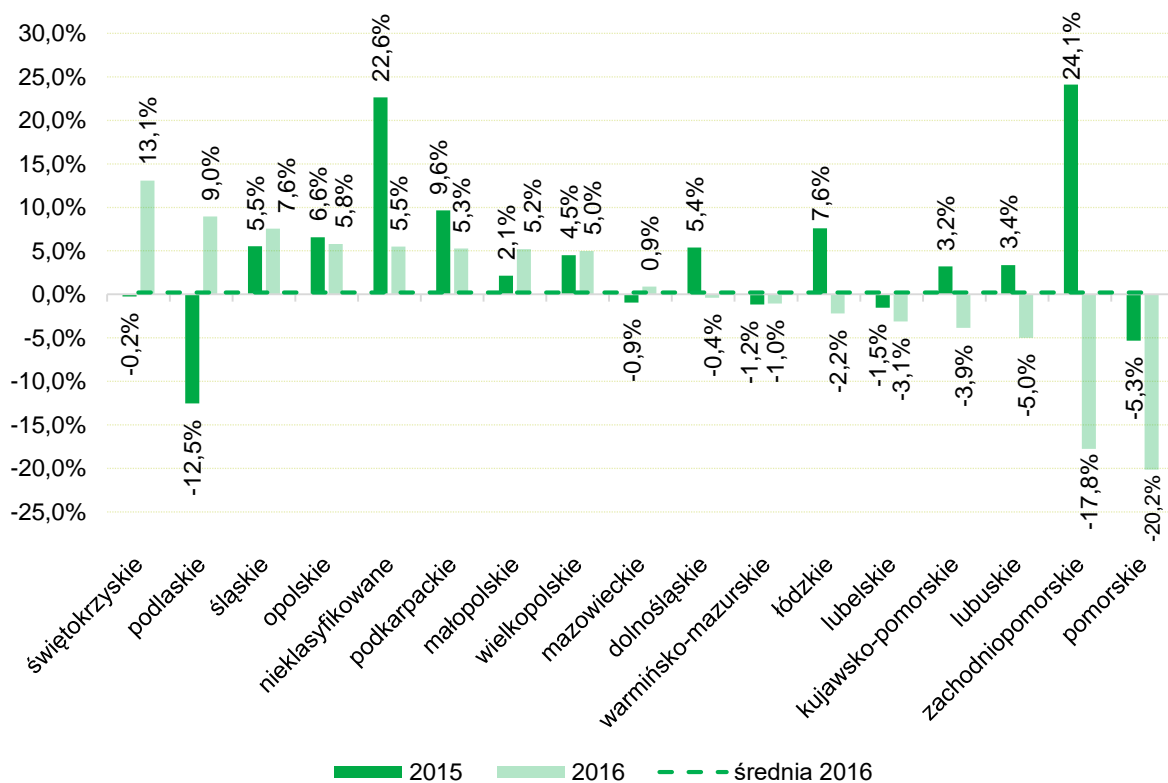

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

3.3. Dynamika importu w województwach

Wartość importu w Polsce w roku 2016 wzrosła nieznacznie o 0,2%. Wśród poszczególnych regionów największy wzrost odnotowało województwo świętokrzyskie – 13,1% i jako jedyne w tym aspekcie przekroczyło 10%. Następne w kolejności zajęło miejsce województwo podlaskie, które po dużym spadku importu w roku 2015 (-12,5%) odnotowało dynamikę wzrostu na poziomie 9%. Małopolska uplasowała się w połowę wszystkich regionów z wynikiem 5,2%. Osiem województw odnotowało spadek wartości importu. Największy spadek, bo o ponad 1/5 zanotowano w województwie pomorskim. Jest to drugi rok z rzędu, w trakcie którego odnotowuje się w regionie spadek ilość towarów i usług sprowadzanych z zagranicy, po spadku na poziomie -5,3% w 2015 roku. Również wysoki spadek -17,8% odnotowało województwo zachodniopomorskie, co stanowi zupełny kontrast do roku wcześniejszego, gdy województwo to osiągnęło największy poziom wzrostu importu wynikiem 24,1%.

Rys. 14. Dynamika importu w województwach w latach 2015–2016 (w %).

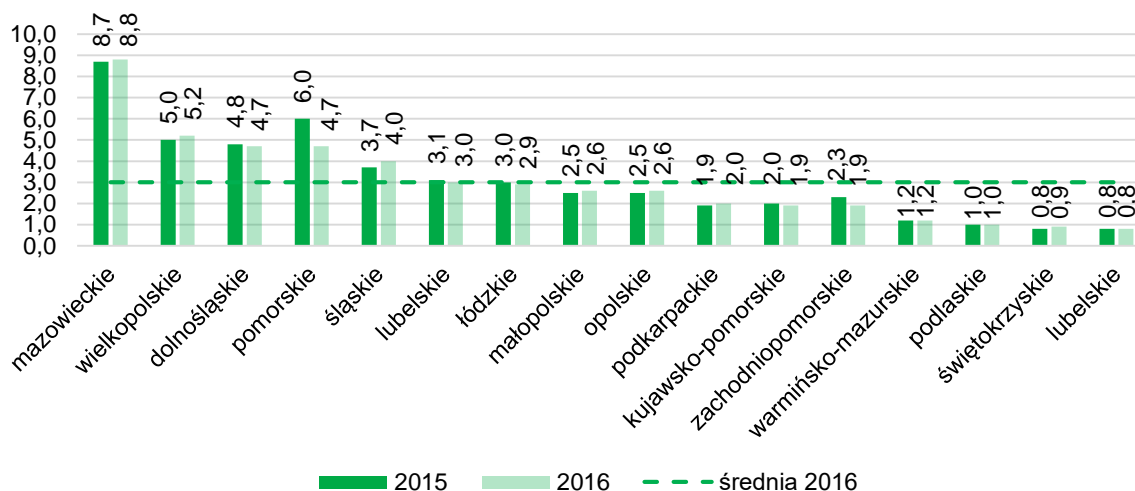

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

3.4. Wartość importu per capita w województwach

Wartość importu per capita w roku 2016 w Polsce nieznacznie spadła, z 3,1 tys. euro do 3 tys. euro na mieszkańca. Odnotowany spadek wynika ze stałej, obserwowanej od kilku lat tendencji zmniejszania się liczby ludności w Polsce, co przy jednocześnie skromnym wzroście importu w skali roku spowodowało nieznaczny spadek wartości importu na liczbę ludności.

Rys. 15. Wartość importu per capita w województwach w latach 2015–2016 (w tys. euro).

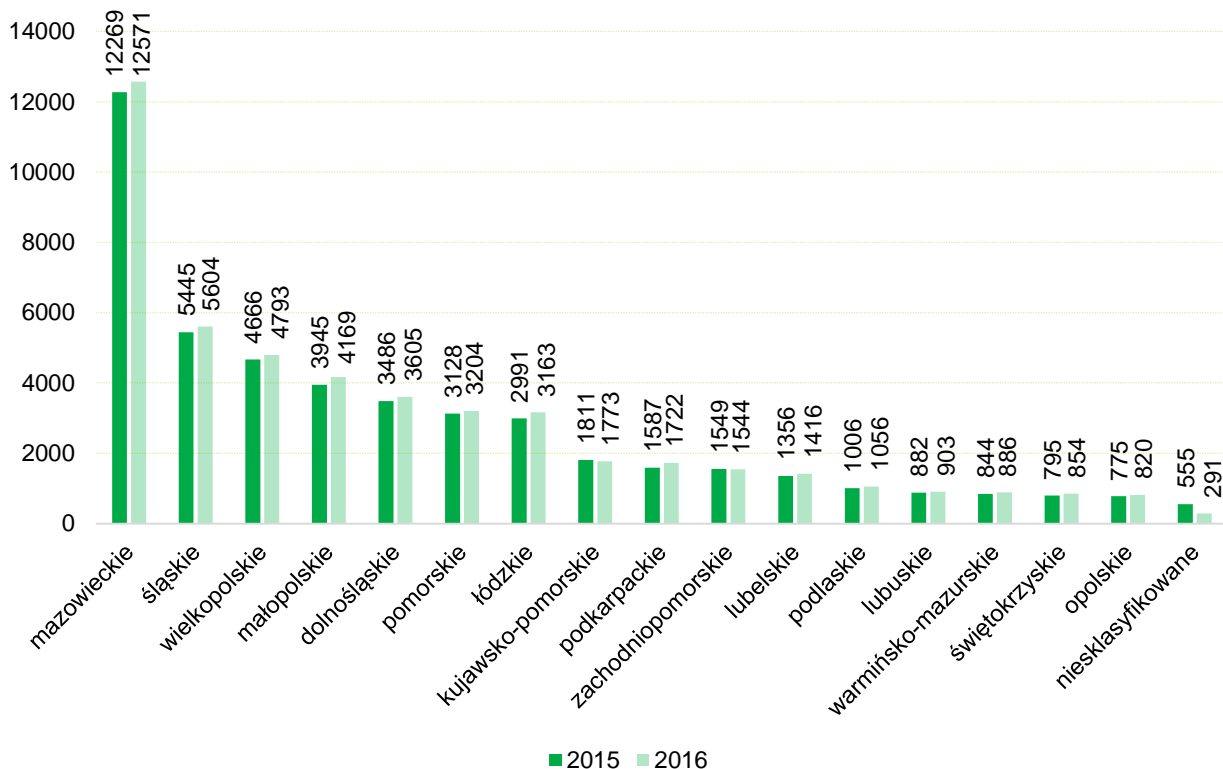
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Województwo mazowieckie nadal pozostaje liderem zestawienia i jednocześnie jest jednym z 7 województw, które w roku 2017 odnotowały wzrost wartości importu per capita (do poziomu 8,8 tys. euro). Następne miejsca zajmują Wielkopolska (5,2 tys. euro) oraz województwa dolnośląskie i pomorskie, których wartość importu per capita wynosi 4,7 tys. euro. Województwo pomorskie jest jednocześnie regionem z największym spadkiem importu per capita z 6 tys. euro do 4,7 tys. euro, przez co straciło drugie miejsce w skali kraju. Kolejne w zestawieniu województwo śląskie to z kolei region z największym wzrostem, o 0,3 tys. euro do poziomu 4 tys. euro. Wymienione województwa plus województwo lubelskie (3 tys. euro) to jedyne regiony, które są powyżej bądź na równi średniej wartości dla Polski. Małopolska znajduje się w środku zestawienia, po nieznacznym wzroście, z wartością importu per capita na poziomie 2,6 tys. euro. Regiony z najniższą wartością to województwa: lubelskie (0,8 tys. euro) i świętokrzyskie (0,9 tys. euro).

3.5. Liczba importerów w województwach

W Polsce w 2016 roku działalność importową prowadziło 48 374 przedsiębiorstw, co stanowiło wzrost o 1 284 firm względem roku wcześniejszego. W tym samym czasie średnia wartość importu w przeliczeniu na jeden podmiot zmalała z 2,7 mln euro do 2,6 mln euro. Województwo Mazowieckie nadal niezagrożone objęło w zestawieniu pozycję lidera pod względem liczby firm importujących towary i usługi. W 2016 roku na Mazowszu było zarejestrowanych 12 571 podmiotów importujących, rok wcześniej ta liczba wynosiła 12 269. Co warto podkreślić, jedynie samo Mazowsze posiada więcej podmiotów niż dwa kolejne w klasyfikacji województw łącznie – śląskie i wielkopolskie, odpowiednio z liczbą 5 604 i 4 793 przedsiębiorstw. Na czwartym miejscu sklasyfikowane zostało województwo małopolskie, które w skali roku zyskało 224 nowych importerów, dzięki czemu przekroczyły barierę 4 000 podmiotów zajmujących się importem.

Rys. 16. Liczba przedmiotów importujących w polskich województwach w latach 2015–2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Najmniejsza liczba podmiotów importujących znajduje się w województwie opolskim (820), świętokrzyskim (854) i warmińsko-mazurskim (886). Zachodniopomorskie i kujawsko-pomorskie to jedyne regiony w kraju, które zaliczyły odpływ podmiotów sprowadzających towary i usługi. Nieco inaczej województwa wyglądają pod względem koncentracji. Liderem jest województwo dolnośląskie (3,8 mln euro) przed Mazowszem (3,75 mln) i Wielkopolską (3,74). Województwo pomorskie, które osiągnęło status lidera wartości koncentracji w roku 2015, po dużym spadku wartości importu i jednoczesnym lekkim zwiększeniu liczby importerów osiągnęło stopień koncentracji na poziomie 3,4 mln euro (rok wcześniej było to 4,4 mln euro). Wartość importu w przeliczeniu na jedno

przedsiębiorstwo w Małopolsce była niemal identyczna jak w roku poprzednim i wyniosła 2,1 mln euro. Największe rozdrobnienie występowało w województwie podlaskim i lubelskim po 1,2 mln euro.

Należy dodać, iż podobnie jak w przypadku eksportu, najwyższą średnią wartość importu odnotowały przedsiębiorstwa, które nie są przypisane do konkretnego województwa (79,1 mln euro). Sama liczba podmiotów w kategorii nieokreślone uległa jednak znacznemu obniżeniu – z 555 do 291, czyli o niemal połowę. Warto jednak odnotować, że pomimo wyraźnego spadku liczby firm *niesklasyfikowanych*, wartość importu *niesklasyfikowanego* nadal pozostaje wysoka.

4. STRUKTURA TOWAROWA EKSPORTU

4.1. Podział według PKD

Statystyki dotyczące eksportu Polski i Małopolski wskazują na dominację kraju i regionu w ramach 2 sekcji przemysłowych: *Przetwórstwo przemysłowe* (sekcja C), stanowiące największy odsetek eksportu oraz *Handel hurtowy i detaliczny* (sekcja G).

W 2016 roku Przetwórstwo przemysłowe stanowiło 78,8% ogółu eksportu z Małopolski. W przekroju całego kraju było to 62,5%. W roku poprzedzającym analizę, w województwie małopolskim odsetek ten był zbliżony do obecnego (79%). Na terenie całego kraju sytuacja była podobna (spadek o 0,5 p. p.). W przypadku Sekcji G, w 2016 roku udział w regionalnym eksporcie wyniósł 16,3% (wzrost w stosunku do 2015 roku o 1,4 p. p.). Sekcja ta odpowiada za 12,3% krajowego eksportu, co oznacza niewielki spadek w stosunku do 2015 roku.

Tab. 1. Wartość eksportu wg PKD w 2015 i 2016 roku (w mln euro).

Sekcja PKD 2007	Polska		Małopolska		Wskaźnik intensywności*	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	779,5	662,0	8,4	11,9	0,22	0,37
B. Górnictwo i wydobywanie	3 588,8	3 283,0	13,9	5,1	0,08	0,03
C. Przetwórstwo przemysłowe	111 478,1	112 892,7	6 725,1	6 962,4	1,26	1,26
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami...	741,5	679,1	107,1	99,2	3,01	2,99
F. Budownictwo	358,5	370,2	21,0	21,8	1,22	1,21
G. Handel hurtowy i detaliczny...	22 230,9	22 262,6	1 293,4	1 436,6	1,21	1,32
H. Transport i gospodarka magazynowa	894,1	837,4	26,3	23,0	0,61	0,56
J. Informacja i komunikacja	525,0	482,9	198,8	170,1	7,88	7,20
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	54,2	176,7	1,2	2,9	0,46	0,34
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	770,8	727,5	34,9	34,4	0,94	0,97
N. Działalność w zakresie usług administrowania...	569,3	471,9	28,4	26,9	1,04	1,16
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11,8	8,5	1,9	1,0	3,35	2,53
Inne (D,I,P,Q,S,K,O,U, Niesklasyfikowane)**	33 805,7	37 827,5	12,3	43,5	brak	brak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

* Wskaźnik skonstruowano jako stosunek udziału danej branży w wartości eksportu danej sekcji w Polsce do ogólnego udziału eksportu Małopolski w eksporcie krajowym. Wartość **powyżej 1** oznacza, że eksport w danej branży jest relatywnie dobrze rozwinięty w regionie, wskaźnik **poniżej 1** – eksport ma relatywnie małe znaczenie.

** W kategorii „Inne” ujęto niesklasyfikowane w sekcjach PKD rodzaje towarów i usług oraz sekcje PKD o niskiej wartości.

Pozostałe sekcje mają zdecydowanie mniejszy wkład w eksport – nie przekroczyły 2% udziału. Analizując sytuację w skali całego państwa warto wspomnieć o sekcji B – *Górnictwo i wydobywanie* (1,8%). Dodatkowo w Małopolsce należy podkreślić znaczenie sekcji J – *Informacja i komunikacja* (niemal 2%).

Istotny wzrost eksportu w województwie małopolskim (bez uwzględniania kategorii inne) wystąpił we wspomnianych wcześniej sekcjach C i G. W pozostałych sekcjach trudno odnotować znaczący przyrost, ze względu na niskie wartości bezwzględne. Należy również zwrócić uwagę, że w 2016 roku nastąpił spadek w kilku interesujących sekcjach PKD, takich jak: Sekcja B – *Górnictwo i wydobywanie*, Sekcja E – *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami*, Sekcja J – *Informacja i komunikacja*, Sekcja H – *Transport i gospodarka magazynowa* oraz Sekcja M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*.

Zaprezentowany w tabeli wskaźnik intensywności wskazuje na istotność danej branży dla gospodarki. Ponadprzeciętną rolę w regionalnym eksporcie odgrywa Sekcja J – *Informacja i komunikacja*, Sekcja E – *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami* oraz Sekcja R – *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją*. Warto zwrócić uwagę, że niższa wartość bezwzględna wartości eksportu dla tych branż w porównaniu do 2015 roku przyczyniła się do obniżenia wartości wskaźnika w przekroju rocznym.

Ważne miejsce w strukturze regionalnego eksportu zajmują także dwie sekcje o najwyższej wartości, czyli Sekcja C – *Przetwórstwo przemysłowe* i Sekcja G – *Handel hurtowy i detaliczny*. W ramach sekcji F – *Budownictwo* i N – *Działalność w zakresie administrowania*, wskaźnik intensywności także przekroczył wartość 1, ale ze względu na znikomy wkład w strukturę eksportu trudno im przypisywać duże znaczenie. Podsumowując, w 2016 roku nie doszło do znaczących zmian w kwestiach wartości tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego.

4.2. Podział według nomenklatury scalonej

Nomenklatura Scalona (Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego) to klasyfikacja również często wykorzystywaną do analizy branżowej eksportu². Przyjmuje ona profil towarowy analizy branż, dzięki czemu łatwo można wyodrębnić grupy towarów o najwyższej wartości eksportu. Zgodnie z tą klasyfikacją czwartą część wartości wywozu z Polski i Małopolski stanowią *Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny* (w kraju 24,7%, w regionie 26,1%). W Małopolsce wartość eksportu dla tych produktów rosła w 2016 roku szybciej, niż w skali całego państwa (dynamika dla kraju 1,2%, dla regionu 4,7%). Wskaźnik intensywności pokazuje, że produkty te mają relatywnie istotną pozycję w strukturze regionalnej gospodarki.

² Klasyfikacja, która pozwala przyjrzeć się dokładniej konkretnym grupom produktów eksportowanych, to tzw. nomenklatura scalona (Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego, ang. Combined Nomenclature, CN). Jest ona podstawowym elementem Wspólnej Taryfy Celnej. Przedstawienie analizy przy pomocy tej klasyfikacji pozwala przyjrzeć się dziedzinom, w których Polska i Małopolska mogą uzyskać istotne znaczenie na arenie międzynarodowej. Klasyfikacja CN ma tę przewagę nad klasyfikacją PKD, że na poziomie zagregowanym nie pozostawia obszarów zupełnie niesklasyfikowanych. Jej wadą jest jednak ograniczenie się wyłącznie do obrotu towarów (wyłączenie sektora usług).

Tab. 2. Wartość eksportu towarów w 2015 roku i 2016 roku (wg klasyfikacji CN, w mln euro).

Nazwa sekcji produktów	Polska			Małopolska			Wsk. intens.*
	2015	2016	% dla 2016	2015	2016	%2016	
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	7 169,7	7 344,4	4,1	285,6	310,0	3,5	0,86
Produkty pochodzenia roślinnego	4 574,1	4 178,2	2,3	128,2	139,1	1,6	0,68
Tłuszcze i oleje	601,7	599,4	0,3	8,4	15,8	0,2	0,54
Przetwory spożywcze	11 088,4	11 533,0	6,4	622,8	654,7	7,4	1,16
Produkty mineralne	6 067,4	4 910,6	2,7	214,4	184,6	2,1	0,77
Produkty przemysłu chemicznego	11 718,5	12 628,7	7,0	362,3	355,0	4,0	0,57
Tworzywa sztuczne i wyroby	12 114,6	12 638,4	7,0	917,2	976,4	11,0	1,58
Skóry i wyroby	1 029,9	997,4	0,6	53,0	50,1	0,6	1,03
Drewno i wyroby z drewna	3 407,3	3 548,9	2,0	174,4	176,5	2,0	1,02
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	4 803,1	5 054,3	2,8	254,3	270,7	3,1	1,09
Materiały i wyroby włókiennicze	6 080,1	6 756,9	3,7	84,8	105,1	1,2	0,32
Obuwie, nakrycia głowy...	1 063,6	1 233,5	0,7	34,1	43,5	0,5	0,72
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	3 307,3	3 465,5	1,9	182,1	193,0	2,2	1,14
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	1 035,5	1 170,4	0,6	15,3	45,5	0,5	0,79
Metale nieszlachetne i wyroby	17 339,9	16 813,4	9,3	1 365,3	1 260,1	14,3	1,53
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	44 068,8	44 625,3	24,7	2 202,7	2 306,4	26,1	1,06
Sprzęt transportowy	25 831,6	26 826,4	14,8	1 215,5	1 370,4	15,5	1,04
Aparaty optyczne, fotograficzne i pomiarowo-kontrolne	2 658,4	2 867,1	1,6	96,3	111,4	1,3	0,79
Broń i amunicja	101,7	132,1	0,1	8,6	8,8	0,1	1,36
Wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki	12 159,0	13 163,6	7,3	241,7	258,0	2,9	0,40
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	22,4	37,2	0,0	2,7	1,9	0,0	1,06
Brak kodu sekcji	102,5	157,4	0,1	2,9	2,0	0,0	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

* Wskaźnik skonstruowano jako stosunek udziału danej branży w wartości eksportu danej sekcji w Polsce do ogólnego udziału eksportu Małopolski w eksporcie krajowym. Wartość **powyżej 1** oznacza, że eksport w danej branży jest relatywnie dobrze rozwinięty w regionie, wskaźnik **poniżej 1** – eksport ma relatywnie małe znaczenie.

** W kategorii inne ujęto niesklasyfikowane w sekcjach PKD rodzaje towarów i usług oraz sekcje PKD o bardzo niskiej wartości.

W kolejności, drugą gałąź produktów o istotnym znaczeniu dla polskiego eksportu stanowi *Sprzęt transportowy*. Jeszcze ważniejsze miejsce produkty te zajmują w strukturze małopolskiego wywozu (odpowiednio 14,8% oraz 15,5%). Powyżej opisane produkty zanotowały wzrost wartości w stosunku do roku poprzedniego o 3,8% w kraju i 12,7% w województwie. Dla małopolskiego eksportu istotne znaczenie mają również *Metale nieszlachetne i wyroby* (14,3% udziału w strukturze) oraz *Tworzywa sztuczne i wyroby* (11,0% udziału w strukturze). Należy zwrócić na nie uwagę w szczególności pod kątem relatywnie większego znaczenia dla regionu niż kraju. Łącznie te cztery grupy towarów odpowiadają

w województwie małopolskim za ponad 2/3 wartości eksportowanych towarów. Pozostałe dobra stanowiły mniej niż 10% ogółu w strukturze eksportowanych towarów z Małopolski. W tym miejscu warto również wspomnieć o *Przetworach spożywczych*, których wskaźnik intensywności wyznacza relatywnie istotną pozycję, a udział w całej strukturze eksportowanych dóbr ocenia na poziomie 7,4%.

W zdecydowanej większości grup towarowych, wartość eksportu w województwie małopolskim wzrosła w stosunku do 2015 roku. Wyjątek stanowią: *Produkty mineralne* (-13,9%), *Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki* (-28,3%); *Metale nieszlachetne i wyroby* (-7,7%), *Skóry i wyroby* (-5,6%), *Produkty przemysłu chemicznego* (-2,03%). Poza trzema w kolejności *Metalami nieszlachetnymi*, pozostałe grupy mają nikłe znaczenia dla regionalnego wywozu. Najbardziej dynamiczny wzrost zanotowały produkty z grupy *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby* (198,2%) oraz *Tłuszcze i oleje* (88,7%).

4.3. Poziom zaawansowania technologicznego eksportu

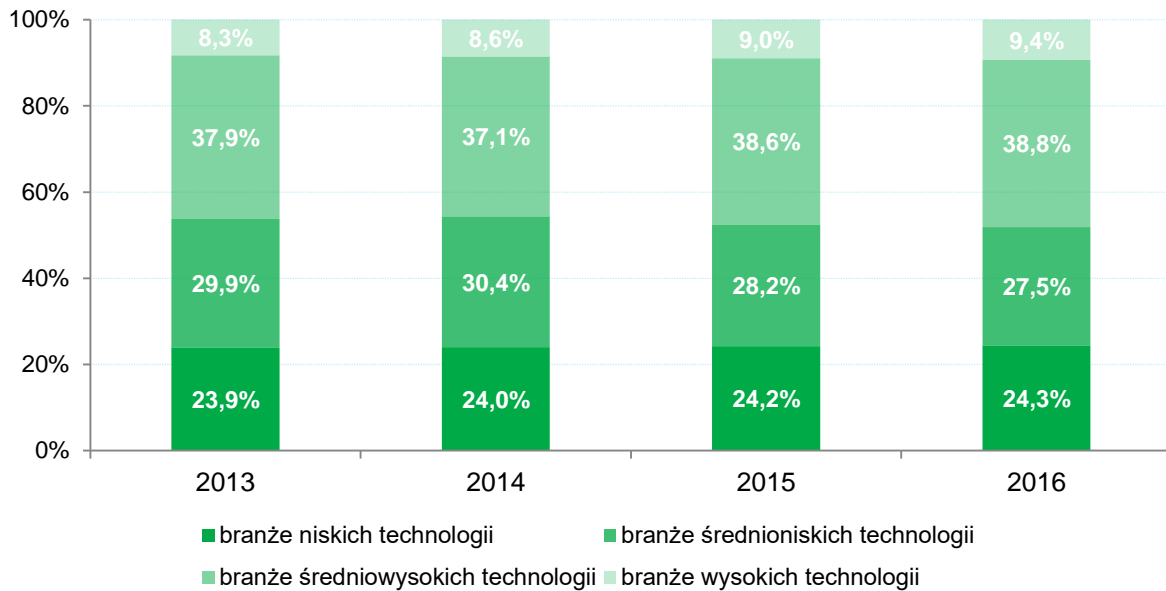
Przetwórstwo przemysłowe odgrywa dominującą rolę w eksporcie, zarówno na poziomie regionu, jak i kraju. Warto zatem przyjrzeć się, jak prezentuje się poziom zaawansowania technologicznego produktów trafiających na rynki zagraniczne³. OECD wyróżnia 4 poziomy zaawansowania technologicznego eksportu: przemysł wysokich, średniowysokich, średnioniskich oraz niskich technologii⁴.

W skali całego kraju największą grupę eksportową stanowią wyroby średniowysokich technologii. Od czterech lat ich udział w strukturze utrzymuje się na zbliżonym poziomie, odnotowując niewielkie wahania wzrostowe i spadkowe. Istotny dla całej gospodarki okazuje się również wzrost udziału branż wysokich technologii – w tym zakresie obserwujemy systematyczny progres, choć na przestrzeni czterech lat wyniósł on tylko 1,1 p. p. Z kolei spada znaczenie branż średnioniskich technologii, które w stosunku do 2013 roku zmniejszyły swój udział w strukturze eksportu o niemal 2,5 p. p. Około 25% polskiego eksportu lokuje się w najmniej zaawansowanym segmencie przemysłu. Od kilku lat udział ten nie zmienia się i trudno się spodziewać, że w najbliższej przyszłości zmieni się to w radykalny sposób. Najbardziej prawdopodobny scenariusz obejmuje przepływ eksportu z branż średnioniskich do średniowysokich i wysokich technologii.

³ Wyniki zaprezentowane w niniejszym raporcie mogą w nieznaczny sposób różnić się od struktury zaprezentowanej w raporcie p.t. „Potencjał eksportowy małopolskich przedsiębiorstw”, ze względu na niewielkie różnice w sposobie przeliczeń.

⁴ Podział na podstawie klasyfikacji OECD.

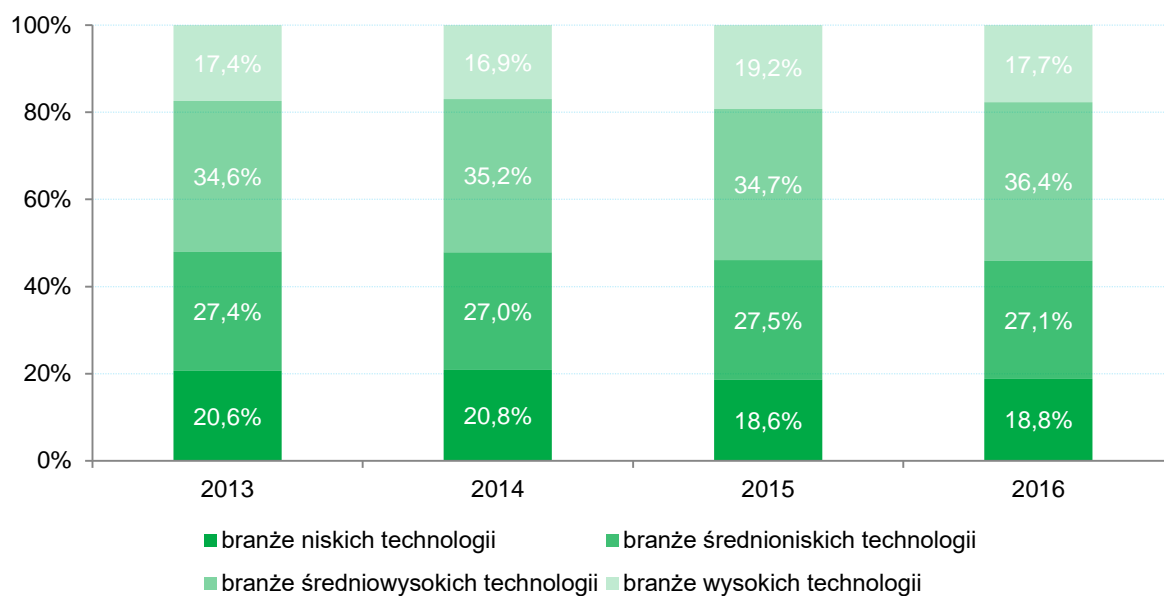
Rys. 17. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2013–2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

W świetle danych zebranych z terenu całego kraju można stwierdzić, że województwo małopolskie wykazuje zdecydowanie większy udział branż wysokiej technologii w eksporcie, niż pozostałe województwa (17,7%). Niestety jest to odsetek nieco niższy niż w roku poprzednim. Nieco większy udział w całości mają natomiast branże średniowysokich technologii. Daje to podstawy do stwierdzenia, że małopolski eksport jest bardziej zaawansowany technologicznie niż przeciętnie reszta kraju. Niższy też jest udział branż kwalifikujących się do najniższego poziomu zaawansowania technologicznego. W 2015 i 2016 roku w regionie zszedł on poniżej 20% udziału w całej strukturze. Za wysoki udział branż wysokiej technologii w całości eksportu odpowiada przede wszystkim Dział 21 PKD 26: *Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych*.

Rys. 18. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego dla Małopolski w latach 2013–2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

5. STRUKTURA TOWAROWA IMPORTU

Podobnie jak w przypadku eksportu w przywozie towarów i usług dominowały przetwórstwo przemysłowe i handel. W 2016 roku w ramach sekcji C – *Przetwórstwo przemysłowe* do kraju przywieziono 46,7% wartości wszystkich dóbr i usług, a w ramach Sekcji G – *Handel hurtowy i detaliczny* – 34,2%. W województwie małopolskim wspólny udział tych sekcji był jeszcze większy. W ramach Sekcji C odnotowano 51,9% wartości małopolskiego importu, a w ramach Sekcji G – 43,0%.

Tab. 3. Wartość importu wg PKD w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).

Sekcja PKD 2007	Polska		Małopolska	
	2015	2016	2015	2016
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	272,3	269,1	6,5	5,4
B. Górnictwo i wydobywanie	647,6	531,7	9,5	1,7
C. Przetwórstwo przemysłowe	82 945,7	81 179,2	4 258	4 605,4
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami...	329,9	314,1	31,9	36,9
F. Budownictwo	709,9	570,6	31,4	17,7
G. Handel hurtowy i detaliczny...	57 485,7	59 447,0	3 737,3	3 821,6
H. Transport i gospodarka magazynowa	952,0	969,8	16,5	26,3
J. Informacja i komunikacja	1 430,3	1 148,3	254,3	254,8
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	185,5	72,7	4,5	3,7
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	614,4	599,2	26,7	29,4
N. Działalność w zakresie usług administrowania...	526,5	531,7	32,4	27,9
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	33,3	27,5	13,7	6,6
Inne * (D,I,K,O,P,Q,S, Niesklasyfikowane)	26 794,93	28 171,75	19,7	42,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

* W kategorii inne ujęto niesklasyfikowane w sekcjach PKD rodzaje towarów i usług oraz sekcje PKD o niskiej wartości.

Towary przyporządkowane do powyżej opisanych sekcji całkowicie dominują rodzaj dóbr przywożonych do kraju, co w szczególności widoczne jest na przykładzie gospodarki województwa. Łącznie to niemal 95% wszystkich importowanych dóbr i usług. Poza sekcją J – *Informacja i komunikacja* (2,9% w Małopolsce) nie ma branży, której udział w strukturze przekroczyłby 1%. Należy też wspomnieć,

że analizę struktury importowanych dóbr w skali całego kraju zaburza spory strumień wartości, którego nie przypisano do żadnej sekcji PKD.

W 2016 roku większość sekcji odnotowała wzrost wartości importu. Największy przyrost (ponad dwukrotny) dotyczył oczywiście branż, które zdominowały małopolski import. Spadek wartości dotknął natomiast sekcje: N – *Działalność w zakresie usług administrowania*, R – *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją*. Znaczący spadek miał miejsce w przypadku Sekcji B – *Górnictwo i wydobywanie* oraz Sekcji F – *Budownictwo*. Sytuacja ta odzwierciedla tendencje obserwowane w ogólnokrajowym imporcie.

Tab. 4. Wartość importu towarów w 2015 roku i 2016 roku (wg klasyfikacji CN w mln euro).

Sekcja PKD 2007	Polska			Małopolska		
	2015	2016	% dla 2016	2015	2016	%2016
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	4 392,8	4 867,1	2,8	258,3	261,7	2,9
Produkty pochodzenia roślinnego	3 911,8	4 094,4	2,4	464,5	438,5	4,9
Tłuszcze i oleje	712,4	797,3	0,5	62,1	65,2	0,7
Przetwory spożywcze	6 575,4	6 678,8	3,8	277,3	279,7	3,1
Produkty mineralne	14 147,2	11 959,0	6,9	749,7	759,4	8,6
Produkty przemysłu chemicznego	16 738,1	17 608,7	10,1	636,2	697,4	7,9
Tworzywa sztuczne i wyroby	12 884,8	13 462,7	7,7	552,4	569,6	6,4
Skóry i wyroby	1 163,9	1 282,1	0,7	63,5	62,9	0,7
Drewno i wyroby z drewna	1 251,5	1 267,2	0,7	52,8	55,4	0,6
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	4 837,0	4 785,1	2,8	299,9	342,2	3,9
Materiały i wyroby włókiennicze	8 558,4	9 206,3	5,3	311,5	322,0	3,6
Obuwie, nakrycia głowy, ...	1 536,4	1 622,0	0,9	89,8	91,8	1,0
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	1 885,7	2 016,4	1,2	119,3	128,2	1,4
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	367,6	486,2	0,3	26,0	37,7	0,4
Metale nieszlachetne i wyroby	17 881,2	17 927,9	10,3	1 432,7	1 425,3	16,1
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	45 437,4	44 047,0	25,3	1 801,6	2 001,8	22,5
Sprzęt transportowy	19 563,3	20 534,9	11,8	820,3	908,7	10,2
Aparaty optyczne, fotograficzne i pomiarowo-kontrolne	4 212,3	4 117,5	2,4	238,1	227,8	2,6
Broń i amunicja	132,6	196,3	0,1	7,5	8,3	0,1
Wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki	4 252,0	4 826,6	2,8	177,4	195,0	2,2
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	18,8	15,3	0,0	1,4	1,6	0,0
Brak kodu sekcji	2 467,4	2 033,7	1,2	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Podobnie jak w przypadku eksportu, dane analizowano także z punktu widzenia klasyfikacji towarowej CN. W tym, wypadku struktura importu do analogicznego ujęcia eksportu jest jednak nieco bardziej rozproszona. Trzy grupy produktów: *Metale nieszlachetne i wyroby*, *Maszyny i urządzenia*, *sprzęt elektryczny i elektrotechniczny* oraz *Sprzęt transportowy* stanowią trzon polskiego i małopolskiego importu (w przypadku kraju należy dodać także *Produkty przemysłu chemicznego*). Wymienione grupy towarowe mają udział w wysokości co najmniej 10% w całości struktury przywożonych wyrobów.

W małopolskim imporcie w 2016 roku nieznaczny spadek (do kilku procent) dotknął jedynie kilka grup towarów tzn. *Produkty pochodzenia roślinnego*, *Skóry i wyroby*, *Metale nieszlachetne i wyroby* oraz *Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne*. W całej Polsce największy spadek odnotowano w grupie *Produkty mineralne* (niemal 16%). Pozostałe grupy to: *Maszyny i urządzenia*, *sprzęt elektryczny i elektrotechniczny*, *Przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne*, *Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby*.

6. KIERUNKI EKSPORTU

6.1. Wartość eksportu wysłanego do najważniejszych partnerów handlowych

Znaczenie Niemiec, jako partnera w wymianie handlowej z Polską, wciąż wzrasta. Nasz zachodni sąsiad od lat pełni rolę najważniejszego odbiorcy towarów i usług eksportowanych z Polski. W 2016 roku Polska wysłała na rynek niemiecki dobra i usługi o wartości ponad 49 mld euro. Odsetek eksportu do tego kraju w 2016 roku wyniósł 27,2% (wzrost o 0,3 p. p.). Do Niemiec trafia więcej niż 1/4 wartości całego polskiego eksportu. Pozostałe kraje Europy, określane mianem partnerów strategicznych naszego kraju, to Wielka Brytania, Czechy, Francja oraz Włochy. Intensywność wymiany handlowej z żadnym z powyżej opisanych państw nie można jednak porównać do intensywności powiązań handlowych jakie łączy nas z naszym zachodnim sąsiadem. Znajdujące się w pierwszej trójce Wielka Brytania i Czechy osiągnęły odpowiednio 6,7% i 6,5% udziału w pełnej wartości polskiego eksportu (czyli czterokrotnie mniej niż Niemcy).

Tab. 5. Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).

L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
1	Niemcy	47 485,6	49 128,7	27,2	3,5
2	Wielka Brytania	11 938,3	12 053,1	6,7	1,0
3	Czechy	11 544,9	11 746,2	6,5	1,7
4	Francja	9 776,6	9 939,3	5,5	1,7
5	Włochy	8 561,8	8 626,4	4,8	0,8
6	Holandia	7 758,3	8 048,4	4,5	3,7
7	Szwecja	4 817,0	5 218,5	2,9	8,3
8	Rosja	5 124,5	5 216,4	2,9	1,8
9	Hiszpania	4 662,2	4 972,1	2,8	6,6%
10	Węgry	4 690,1	4 790,3	2,7	2,1
11	Słowacja	4 466,7	4 363,6	2,4	-2,3
12	Stany Zjednoczone Ameryki	4 027,2	4 333,4	2,4	7,6
13	Belgia	3 816,4	3 876,5	2,1	1,6
14	Ukraina	2 977,2	3 461,7	1,9	16,3
15	Austria	3 105,9	3 199,8	1,8	3,0
16	Rumunia	2 890,1	3 197,9	1,8	10,7
17	Dania	2 929,1	3 109,7	1,7	6,2

L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
18	Turcja	2 797,3	2 816,3	1,6	0,7
19	Litwa	2 383,0	2 448,6	1,4	2,8
20	Norwegia	2 461,3	2 222,5	1,2	-9,7
21	Chiny	1 819,7	1 727,6	1,0	-5,1
22	Szwajcaria	1 593,2	1 724,9	1,0	8,3
23	Finlandia	1 337,6	1 468,4	0,8	9,8
24	Łotwa	1 409,5	1 266,1	0,7	-10,2
25	Kanada	1 115,8	1 248,4	0,7	11,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

W 2016 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, nie uległo zmianie zestawienie pierwszej piątki państw, do których wyeksportowano z Polski najwięcej dóbr i usług. W pierwszej dziesiątce pojawiły się natomiast dwie zmiany. Na 7. pozycję awansowała Szwecja, wyprzedzając Rosję. Z kolei Hiszpania wyprzedziła o jedną pozycję Węgry, które zamykają pierwszą dziesiątkę. Jak wynika z powyżej przytoczonych danych, polski eksport jest zdominowany przez kontakty z państwami Unii Europejskiej i innych państw europejskich. Dopiero na 12. pozycji znajduje się pierwszy partner spoza Europy – Stany Zjednoczone Ameryki, a następnie na 21. pozycji – Chiny.

We wszystkich krajach z pierwszej dziesiątki zestawienia, w 2016 roku odnotowano wzrost eksportu w stosunku do roku poprzedniego. Dopiero zajmująca 11. pozycję Słowacja zanotowała spadek wartości eksportu o 2,3%. Dość istotny okazał się również spadek eksportu do takich krajów jak Norwegia i Chiny. Z kolei ze znaczącym odsetkiem wzrostu mamy do czynienia w przypadku Szwecji (8,3%) i Hiszpanii (6,6%) zajmujących pozycję w pierwszej dziesiątce naszych partnerów eksportowych. Poza nimi warto zwrócić uwagę na poziom aktywności eksportowej osiągniany z Ukrainą (16,3%) i przeżywającą dynamiczny rozwój gospodarczy Rumunią (10,7%).

W przypadku województwa małopolskiego dominacja Niemiec, jako najważniejszego partnera handlowego, również nie podlega dyskusji. Na ten rynek trafia ponad 23% małopolskiego eksportu. Z kolei dokonując porównań na tle kraju, w województwie wyraźnie zarysowuje się znaczenie naszych południowych sąsiadów tzn. Czech i Słowacji. Obok nich w pierwszej piątce (podobnie jak w skali całego państwa) znajdują się Francja i Wielka Brytania. Odsetek eksportu do wszystkich tych krajów przekracza 5%.

Tab. 6. Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).

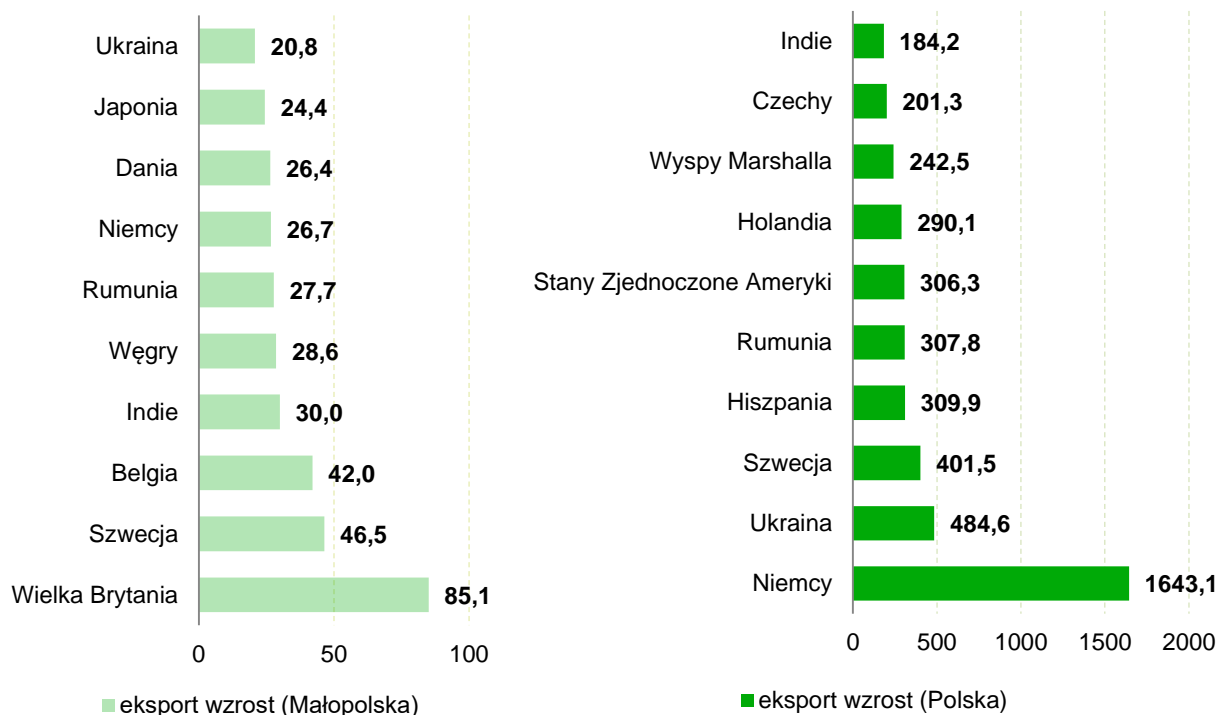
L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
1	Niemcy	2 042,9	2 069,6	23,4	1,3
2	Czechy	734,6	727,4	8,2	-1,0
3	Francja	643,9	645,8	7,3	0,3
4	Wielka Brytania	527,8	612,9	6,9	16,1
5	Słowacja	482,9	453,6	5,1	-6,1%
6	Włochy	436,0	423,6	4,8	-2,8
7	Holandia	357,7	366,5	4,1	2,5
8	Węgry	296,6	325,2	3,7	9,6
9	Rumunia	246,1	273,8	3,1	11,3
10	Austria	249,6	247,9	2,8	-0,7
11	Belgia	195,2	237,2	2,7	21,5
12	Ukraina	189,8	210,6	2,4	11,0
13	Szwecja	159,1	205,5	2,3	29,2
14	Stany Zjednoczone Ameryki	178,9	184,9	2,1	3,3
15	Hiszpania	176,6	167,2	1,9	-5,3
16	Rosja	142,6	150,9	1,7	5,8
17	Litwa	130,7	145,8	1,6	11,5
18	Dania	92,6	119,0	1,3	28,5
19	Finlandia	102,5	106,0	1,2	3,4
20	Chiny	98,6	100,4	1,1	1,9
21	Indie	48,4	78,5	0,9	62,0
22	Szwajcaria	63,8	72,3	0,8	13,4
23	Norwegia	69,4	63,2	0,7	-8,9
24	Turcja	61,0	61,8	0,7	1,2
25	Słowenia	43,1	57,9	0,7	34,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Pomimo wysokich pozycji, jakie w zestawieniach zajmują południowi sąsiedzi Polski, w obu wypadkach odnotowano spadek wartości w stosunku do roku poprzedniego. O spadku eksportu możemy również mówić w przypadku Włoch, Austrii, Norwegii i Hiszpanii, dla której odnotowano tendencję wzrostową

wskaźników eksportu w skali całego kraju. Z ponad 16% wzrostem eksportu mamy do czynienia w przypadku Wielkiej Brytanii, która znajduje się obecnie w trakcie opuszczania Unii Europejskiej (wciąż nie są znane dokładne warunki, na jakich państwa UE będą utrzymywać kontakty handlowe z Wielką Brytanią po Brexicie). Ponadto w zestawieniu najważniejszych partnerów handlowych nie ma większych zmian. Godny odnotowania jest awans o dwie pozycje Szwecji, który wspomagany jest niemal 30% procentowym wzrostem eksportu. Znaczącą dynamikę wzrostu została również zauważona dla Danii, Belgii, Rumunii i Indii.

Rys. 19. Największe wzrosty wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).

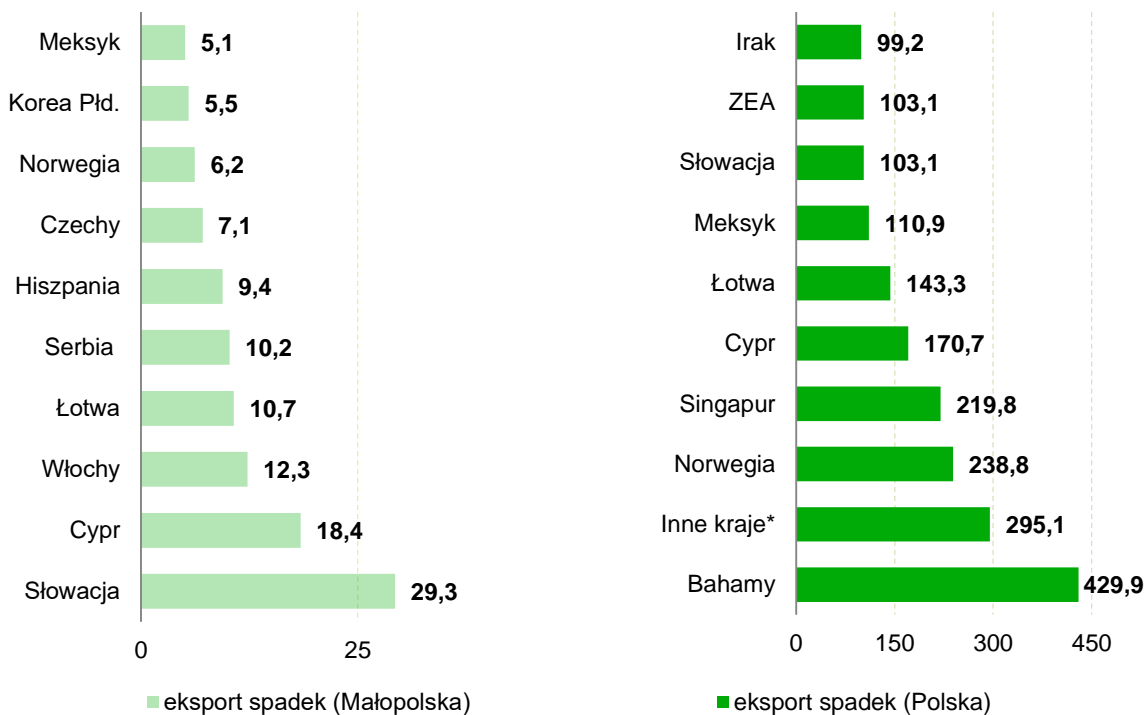
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Rok 2016 przyniósł w polskim eksporcie umocnienie współpracy z Niemcami – odnotowano największy wzrost wartości eksportu (w mln euro) wynoszący 1,6 mld wzrostu. Niezwykle dynamiczny pozostawał wzrost eksportu do Ukrainy (485 mln euro), w której wciąż trwał konflikt zbrojny i widoczne były niedobory wielu towarów. Bardzo wysoki przyrost eksportu odnotowano w przypadku Wysp Marshalla – niewielkiego państwa wyspiarskiego na Oceanie Spokojnym (242 mln euro). Co ciekawe, w stosunku do województwa małopolskiego Niemcy nie uzyskały najbardziej zauważalnej tendencji wzrostowej (26 mln euro), z uplasowały się dopiero na szóstej jej pozycji, ustępując miejsca Szwecji, Belgii, Indiom, Węgrom i Rumunii. Bezapelacyjnie największy wzrost eksportu przypadł Wielkiej Brytanii (85 mln euro). Warto odnotować także miejsce Japonii w pierwszej dziesiątce największych wzrostów eksportowych.

W skali kraju największy spadek wartości eksportu odnotowano w stosunku do małego państwa wyspiarskiego na Oceanie Atlantyckim – Wspólnoty Bahamów (430 mln euro). Pozostałe znaczące spadki dotyczą Norwegii (238 mln euro) i Singapuru (220 mln euro). W Małopolsce największy spadek wartości eksportu w 2016 roku dotknął Słowację (29 mln euro). W pierwszej trójce znalazł się także

Cypr
(18 mln euro) oraz Włoch (12 mln euro).

Rys. 20. Największe spadki wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).

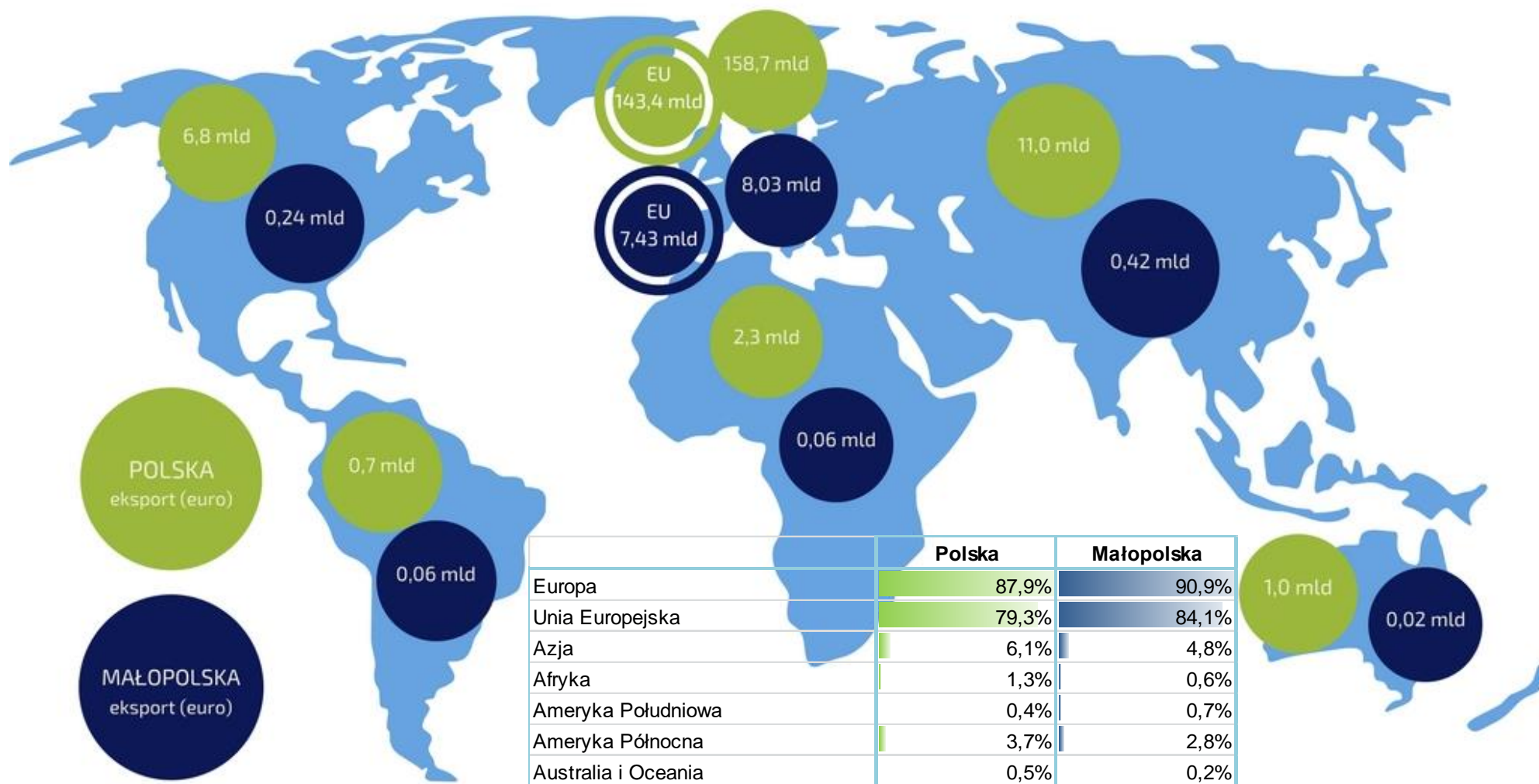
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

*Inne kraje i terytoria niewyszczególnione w ramach handlu wewnątrz Wspólnoty

6.2. Rozkład terytorialny eksportu

Na poniższej grafice zaprezentowano kierunki eksportu z Polski i Małopolski jaki miały miejsce w 2016 roku. Odrębnie zaznaczono wartości prezentowane dla całego kraju i regionu, uwzględniając różne lokalizacje geograficzne.

Rys. 21. Wartość eksportu z Polski i Małopolski (w mln euro) oraz procentowy odsetek wartości do wybranych kierunków w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

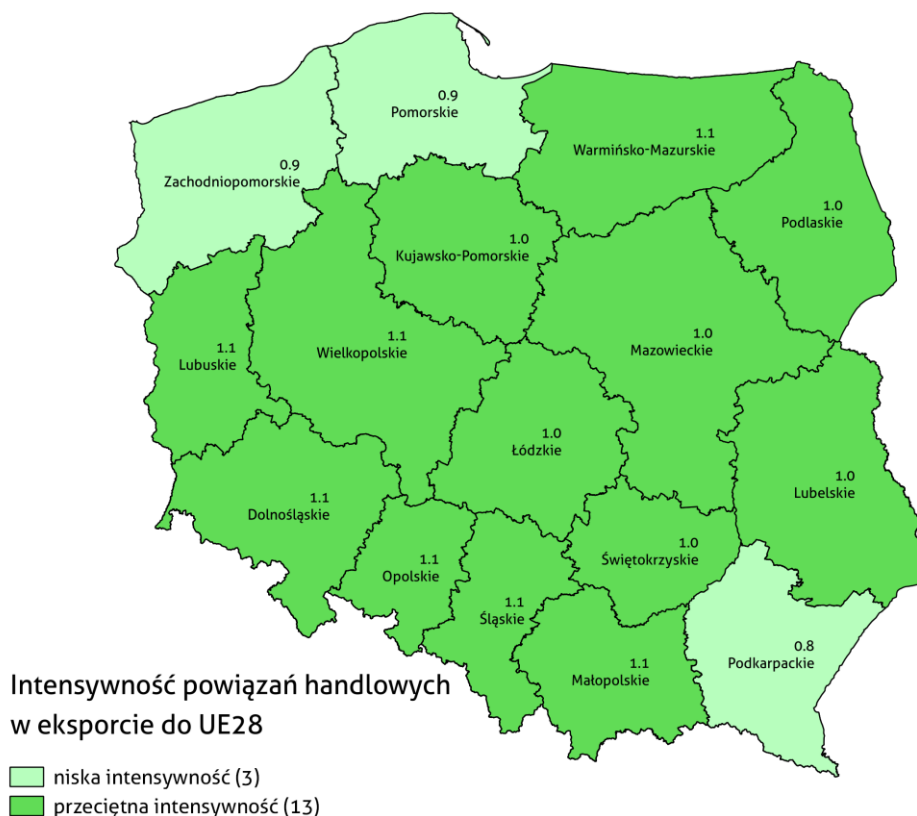
7. INTENSYWNOŚĆ POWIĄZAŃ HANDLOWYCH POLSKICH REGIONÓW

Wymiana handlowa jaką prowadzą z zagranicą poszczególne województwa prezentuje zróżnicowany charakter na którego zakres mają wpływ między innymi takie czynniki jak położenie geograficzne danego województwa i partnera handlowego, a także struktura na bazie, której prowadzona jest wymiana handlowa. W celu bliższego i dokładniejszego zbadania i przedstawienia powiązań handlowych, opracowano wskaźnik intensywności powiązań handlowych w eksporcie. Wskaźnik ten liczony jest jako stosunek udziału województwa w eksporcie Polski do konkretnego rejonu świata oraz do udziału województwa w eksporcie Polski ogółem. Wartość wskaźnika poniżej jedności wskazuje na niższą niż przeciętna intensywność kontaktów handlowych.

7.1. Unia Europejska – UE28

Zdecydowana większość produkowanych w Polsce dóbr i usług jest sprzedawana do krajów Unii Europejskiej. W roku 2016 na rynki europejskie wysłano towary stanowiące 79% całkowitej wartości polskiego eksportu. Wśród województw nie dostrzega się znaczących różnic w poziomie eksportu przesyłanego do państw Unii, tym samym nie wyróżniamy na tym tle liderów.. Wskaźnik intensywności jest stosunkowo jednorodny dla większości województw. Widać nieznaczną przewagę (o 0.1) województw zachodnich. W roku 2016 jedynie trzy województwa posiadały niską intensywność powiązań handlowych z Unią: zachodniopomorskie (0.9), pomorskie (0.8) i podkarpackie (0.8). Małopolska z intensywnością na poziomie 1.1 nie wyróżnia się na tle reszty kraju.

Rys. 22. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do UE28 w 2016 roku.

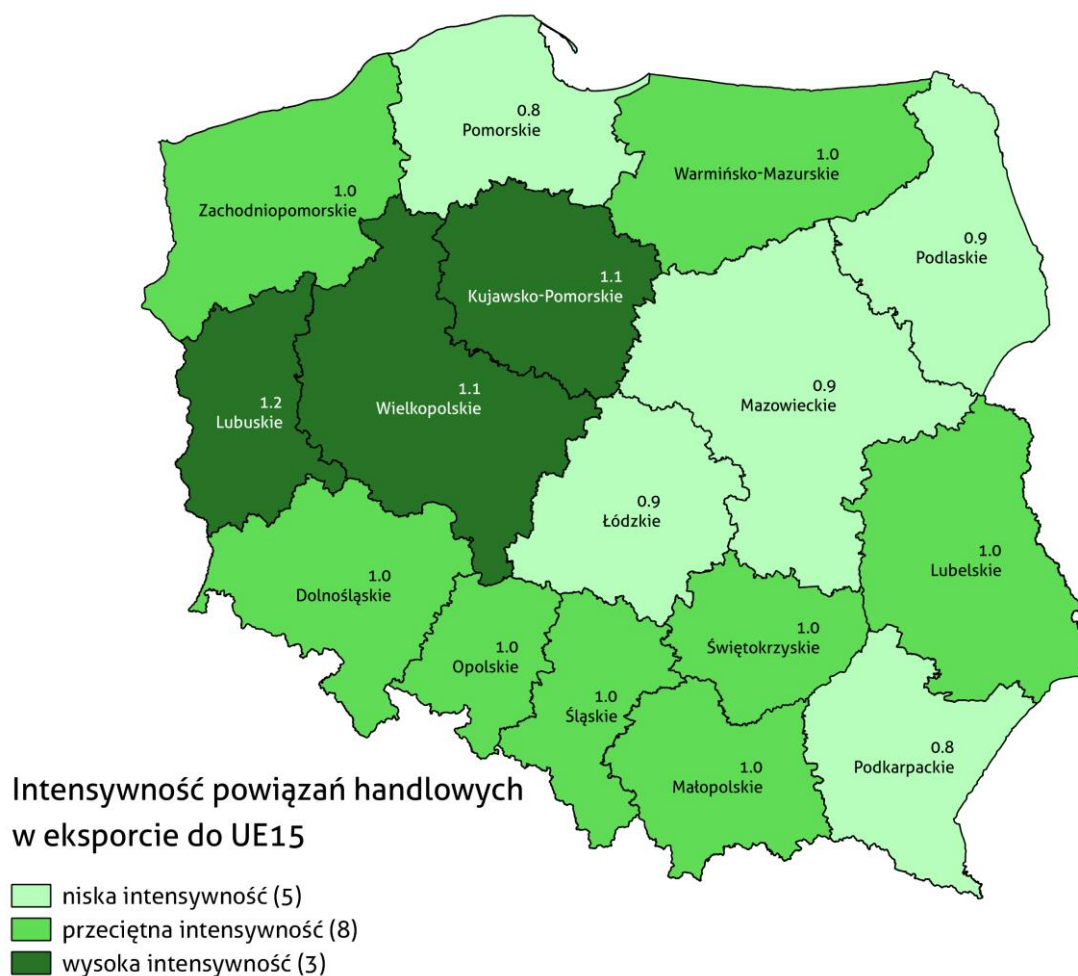

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

7.2. Stare Kraje Unii Europejskiej – UE15

Specyfika polskiego eksportu do Unii Europejskiej polega na koncentracji wokół rynków krajów tak zwanej „Starej Unii”, czyli 15 krajów, które tworzyły Unię przed rozszerzeniem Wspólnoty Europejskiej w 2004 roku. Eksport ten stanowi 78% całkowitego eksportu do Unii oraz 62% eksportu kraju w ogóle. W eksporcie do UE15, w 2016 roku wyróżniało się zwłaszcza województwo lubuskie (1.2). Ponad przeciętną intensywność powiązań handlowych posiadały także Wielkopolska i Kujawsko-Pomorskie. Pięć województw o najniższej intensywności powiązań handlowych stanowiły: pomorskie, podlaskie, mazowieckie, łódzkie oraz podkarpackie. W przypadku Małopolski – podobnie jak w handlu z UE28 – intensywność eksportowa prezentowała się na przeciętnym, średnim krajowym poziomie.

Rys. 23. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do UE15 w 2016 roku.

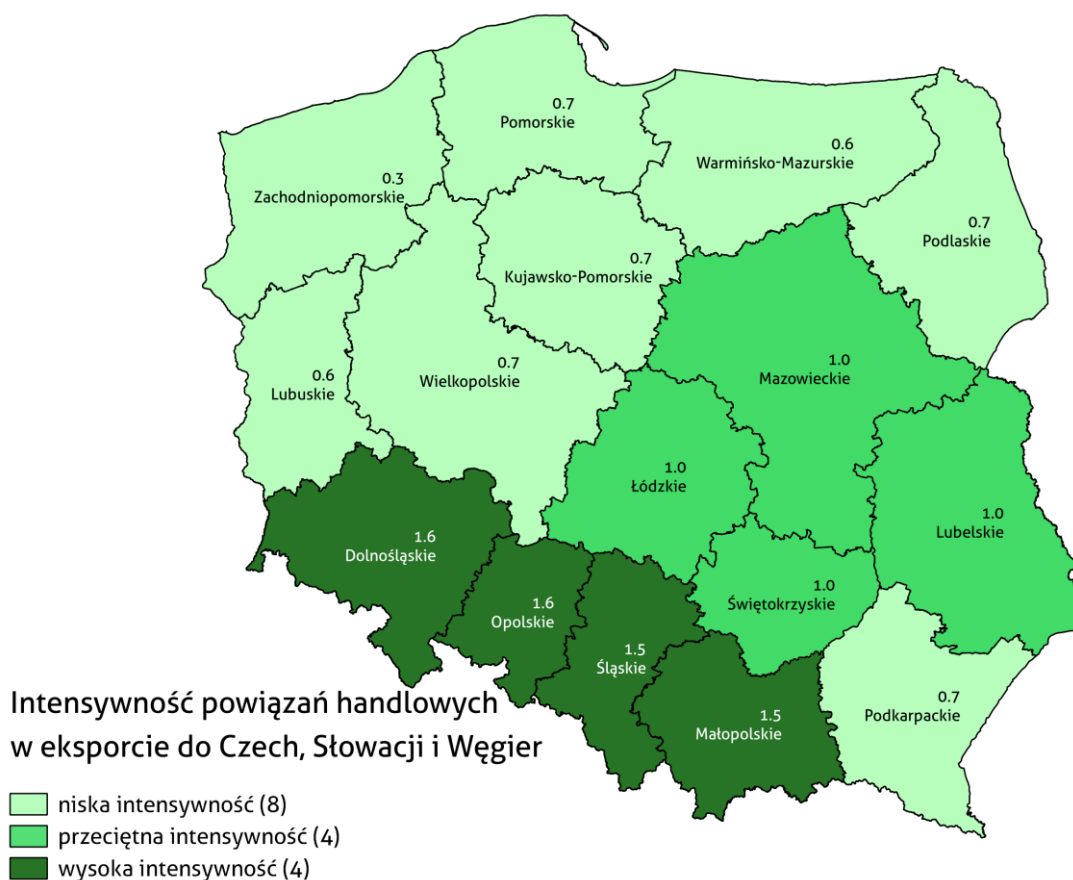

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

7.3. Południowi sąsiedzi – Czechy, Słowacja i Węgry

W kategorii wymiany handlowej z krajami położonymi najbliżej południowej granicy Polski dostrzega się zdecydowaną dominację województw południowych, charakteryzujących się wysoką intensywnością eksportową – dolnośląskie i opolskie (po 1.6) oraz śląskie i małopolskie (po 1.5). Z grona województw położonych na południu Polski negatywnie wyróżnia się jedynie województwo podkarpackie, którego intensywność jest niska i wynosi zaledwie 0.7. Podobnie niską intensywność widać w regionach północnych. W najniższym stopniu współpracuje z Czechami, Słowacją i Węgrami województwo zachodniopomorskie (0.3). Województwa środkowo-wschodniej Polski, tj. mazowieckie, lubelskie, świętokrzyskie i łódzkie mają przeciętny wynik wskaźnika intensywności.

Rys. 24. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

7.4. Wschodni sąsiedzi – Rosja, Białoruś, Ukraina

Eksport do krajów położonych wzdłuż wschodniej granicy Polski, nie będących członkami Unii Europejskiej, prezentuje wysoką dynamikę i intensywność we wschodnich województwach kraju. W 2016 roku szczególnie wyróżniało się województwo podlaskie, z intensywnością na poziomie 1.7. Dobrze wypadły również województwa mazowieckie i łódzkie, odpowiednio 1.5 i 1.4. Małopolska oraz województwa zachodnie w mniejszym stopniu eksportuje swoje towary do wschodnich partnerów. W przypadku Małopolski wskaźnik wynosi 0.8, a w przypadku województwa zachodniopomorskiego (najsłabiej powiązanego eksportowo ze wschodnimi sąsiadami) 0.4.

Rys. 25. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Rosji, Białorusi i Ukrainy w 2016 roku.

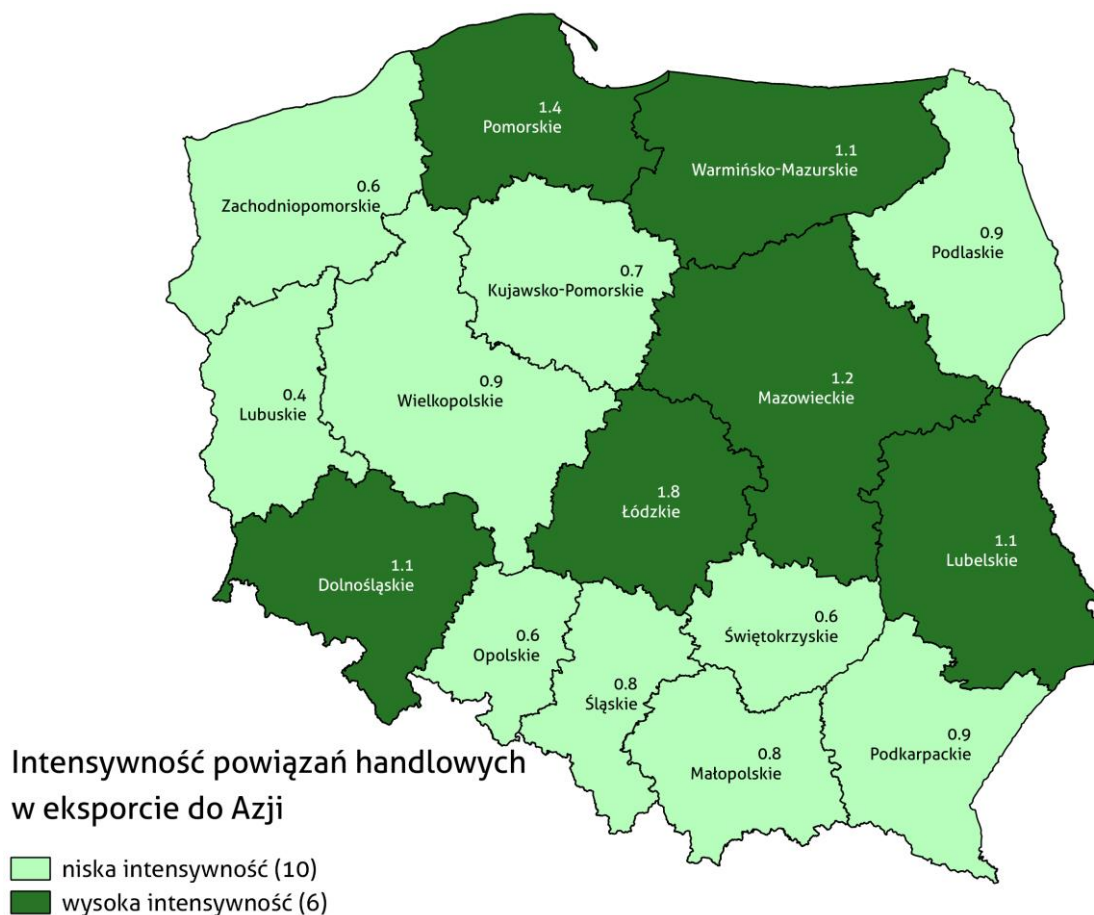
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

7.5. Azja i Afryka

Eksport do krajów azjatyckich stanowi jedynie 6% ogółu wartości polskiego eksportu i jednocześnie jest dosyć nierównomiernie rozłożony pomiędzy poszczególne województwa. Wysoką intensywnością w kontaktach handlowych z Azją wyróżnia się zwłaszcza województwo łódzkie. Ponad przeciętnie do Azji eksportuje także pięć innych województw: pomorskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, lubelskie i dolnośląskie. W przypadku Małopolski eksport do Azji plasuje się na niskim poziomie (0.8). Podobnie niska intensywność występuje także w 9 innych województwach.

Wysoka intensywność w eksporcie do Afryki jest widoczna zwłaszcza w województwach świętokrzyskim, pomorskim i opolskim (wskaźnik na poziomie 2.0 lub wyższym), niemniej jednak skala samego eksportu do Afryki jest bardzo niska i wynosi niewiele ponad 1% ogółu krajowego eksportu. Małopolska nie prowadzi zbyt intensywnej wymiany z kontynentem afrykańskim. Tylko dwa regiony (Podkarpacie i Lubelszczyzna) prezentują niższy wskaźnik intensywności.

Rys. 26. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Rys. 27. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Podsumowując intensywność powiązań handlowych w eksporcie dostrzega się, że w przypadku wywozu do krajów europejskich, duże znaczenie odgrywa położenie geograficzne regionów. Potwierdza to znaną w teorii handlu tezę, że regiony „ciągną” w kierunku najbliższych sobie rynków zbytu. Województwa najchętniej prowadzą współpracę z sąsiadami, dlatego też województwa z Polski zachodniej rozwijają współpracę z krajami tzw. Starej Unii, a województwa z Polski wschodniej ukierunkowują swój eksport na Rosję, Ukrainę i Białoruś. Małopolska, wraz z innymi województwami z Polski południowo-zachodniej intensywnie współpracuje z Czechami, Słowacją i Węgrami. W przypadku eksportu na inne kontynenty, położenie województw nie odgrywa znaczącej roli.

8. KIERUNKI IMPORTU

8.1. Wartość importu z najważniejszych krajów-partnerów handlowych

Intensywna wymiana handlowa Polski z Niemcami posiada charakter dwustronny: do zachodniego sąsiada trafia największa część polskiego eksportu, przy równoczesnym pozyskiwaniu od niego największej części dóbr i usług. W 2016 roku wartość importu z Niemiec stanowiła 27,8% ogółu krajowego importu. Wiele dóbr i usług trafiających na polski rynek pochodzi z Chin i Rosji. W 2016 roku import z tego pierwszego kraju do Polski wyniósł 7,5% ogółu wartości importu. Trzecia w kolejności Rosja odnotowała znaczący spadek (19,5%) w wartości przywożonych dóbr, co poniekąd stanowi konsekwencję trudnych relacji gospodarczych z naszym wschodnim sąsiadem. Grupę państw o imporcie przewyższającym 5% uzupełniają Włochy i Holandia. Pozostałe kraje są zdecydowanie mniej obecne na polskim rynku importowym. W 2016 roku znaczący wzrost importu odnotowano z krajów takich jak Belgia, Węgry i Rumunia. Mniej towarów przywożono do Polski z Wielkiej Brytanii, Austrii, Korei Południowej oraz państw skandynawskich.

Tab. 7. Wartość importu do Polski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).

L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
1	Niemcy	47 399,0	48 276,2	27,8	1,9
2	Chiny	12 123,1	12 976,8	7,5	7,0
3	Rosja	13 218,9	10 643,1	6,1	-19,5
4	Holandia	10 161,2	10 301,6	5,9	1,4
5	Włochy	8 895,5	9 205,9	5,3	3,5
6	Francja	7 117,3	7 356,6	4,2	3,4
7	Czechy	6 644,3	6 919,5	4,0	4,1
8	Belgia	5 771,9	6 353,7	3,7	10,1
9	Wielka Brytania	4 977,0	4 904,4	2,8	-1,5
10	Słowacja	4 493,6	4 740,8	2,7	5,5
11	Szwecja	4 272,0	4 254,6	2,4	-0,4
12	Hiszpania	3 914,1	4 006,9	2,3	2,4
13	Austria	3 882,2	3 618,7	2,1	-6,8
14	Węgry	2 879,1	3 307,1	1,9	14,9
15	Stany Zjednoczone Ameryki	2 998,3	3 184,0	1,8	6,2
16	Korea Południowa	2 449,3	2 366,2	1,4	-3,4

L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
17	Turcja	2 088,0	2 293,1	1,3	9,8
18	Dania	2 331,6	2 230,0	1,3	-4,4
19	Ukraina	1 581,8	1 985,6	1,1	25,5
20	Rumunia	1 236,0	1 403,4	0,8	13,5
21	Finlandia	1 406,9	1 334,8	0,8	-5,1
22	Indie	1 141,9	1 314,0	0,8	15,1
23	Irlandia	1 278,1	1 265,2	0,7	-1,0
24	Szwajcaria	1 195,3	1 211,5	0,7	1,4
25	Litwa	1 044,5	1 203,6	0,7	15,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Podobnie jak w przypadku wskaźników dotyczących importu krajowego, dane prezentujące sytuację na terenie Małopolski wskazują na dominującą rolę importu z Niemiec. Do województwa trafia aż 28,5% wszystkich towarów przywożonych od tego sąsiada Polski. Na dalszych pozycjach uplasowały się takie kraje, jak Holandia, Chiny, Słowacja i Włochy (wszystkie około 7% w strukturze całego przywozu), przy czym pozycja Słowacji słabnie w tym zestawieniu z roku na rok. Wzrost importowanych towarów odnotowano w kontaktach z Rosją, co stanowi zdecydowane zaprzeczenie tendencji widocznych w handlu ogólnokrajowym. W perspektywie kilkuletniej mniej towarów jest przywożone do Małopolski z Czech, co niejako potwierdza zjawisko osłabienia kontaktów handlowych z południowymi sąsiadami. Duże wzrosty importu odnotowano z kolei z kierunku włoskiego i rumuńskiego.

Tab. 8. Wartość importu do Małopolski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).

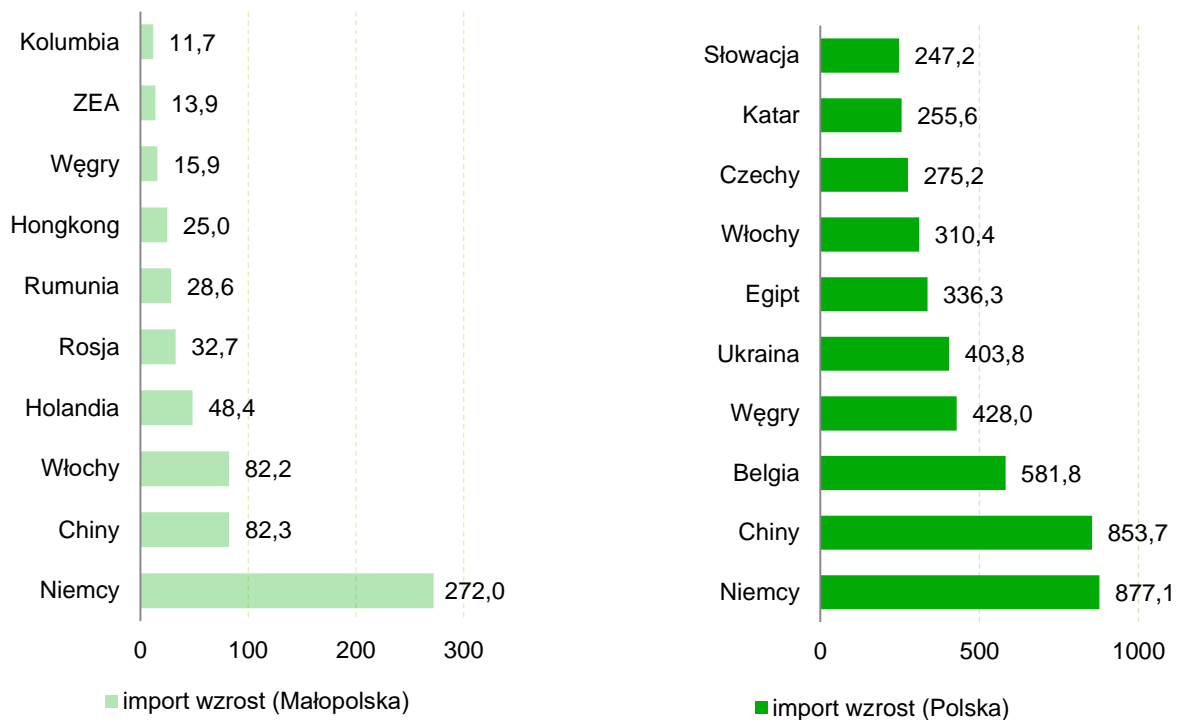
L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
1	Niemcy	2 260,5	2 532,5	28,5	12,0
2	Holandia	613,4	661,8	7,5	7,9
3	Chiny	551,0	633,4	7,1	14,9
4	Słowacja	684,1	629,6	7,1	-8,0
5	Włochy	516,6	598,8	6,7	15,9
6	Francja	393,5	404,4	4,6	2,8
7	Rosja	309,5	342,2	3,9	10,6
8	Austria	351,7	304,2	3,4	-13,5
9	Belgia	296,1	302,4	3,4	2,1

L.p.	Nazwa kraju	2015	2016	% dla 2016	Wzrost/Spadek w %
10	Hiszpania	275,0	276,3	3,1	0,5
11	Czechy	341,1	256,2	2,9	-24,9
12	Węgry	191,2	207,1	2,3	8,3
13	Szwecja	169,8	162,8	1,8	-4,1
14	Wielka Brytania	156,3	161,6	1,8	3,4
15	Ukraina	99,3	108,5	1,2	9,3
16	Turcja	116,0	102,7	1,2	-11,5
17	Stany Zjednoczone Ameryki	130,3	98,6	1,1	-24,3
18	Rumunia	60,7	89,3	1,0	47,1
19	Hongkong	62,7	87,7	1,0	39,9
20	Finlandia	80,0	75,9	0,9	-5,1
21	Grecja	52,6	48,6	0,5	-7,6
22	Indie	52,7	47,2	0,5	-10,4
23	Bangladesz	35,4	44,3	0,5	25,1
24	Irlandia	53,5	38,4	0,4	-28,3
25	Tajwan	26,7	37,8	0,4	41,4

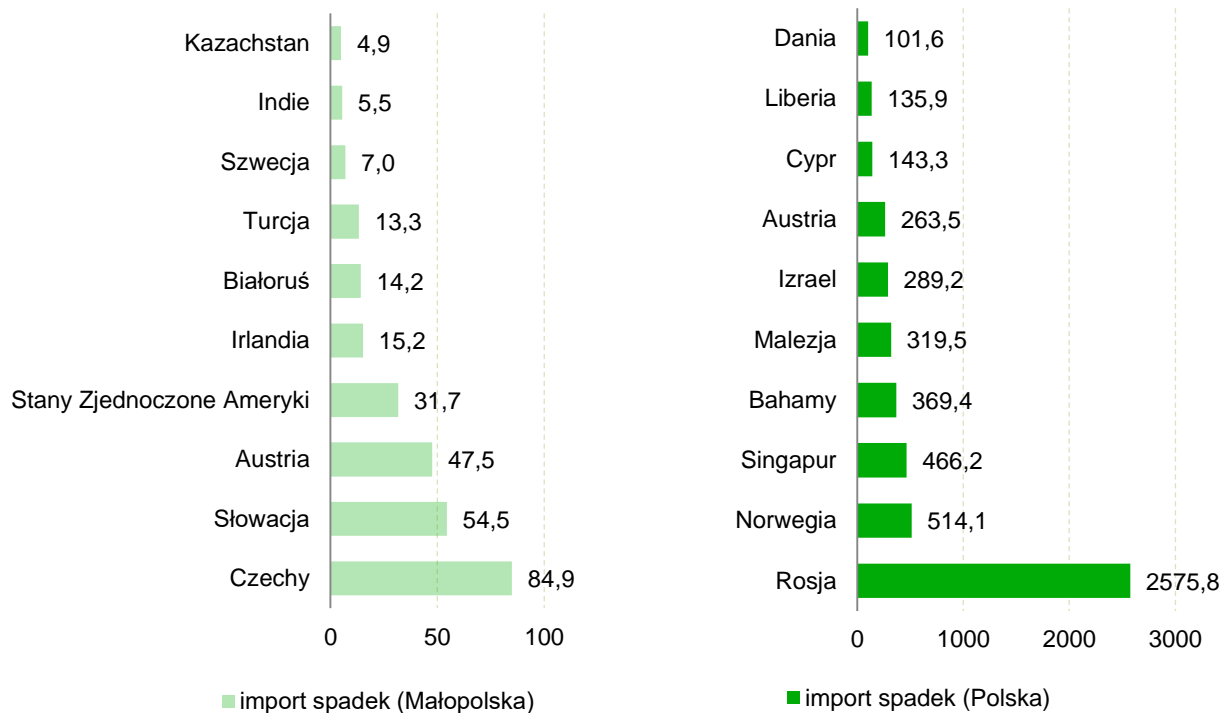
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

W 2016 roku zwiększyła się przede wszystkim wartość (w mln euro) dóbr i usług sprowadzanych z Niemiec (877 mln euro) i Chin (853 mln euro). W skali kraju duży wzrost wartości importowanych towarów i usług odnotowano z Belgii (581 mln euro), Węgrzech (428 mln euro) i Ukrainy (403 mln euro). W Małopolsce, podobnie jak w skali całego kraju, Niemcy (272 mln euro) i Chiny (82 mln euro) zajęły najwyższe pozycje na liście wzrostów importu. Warto zauważyć, że Chinom niewiele ustępują Włochy (82 mln euro). Co ciekawe, wśród krajów o największych wzrostach importu znalazła się Rosja, która w skali całego państwa zanotowała ogromny spadek.

Rys. 28. Największe wzrosty wartości importu do Polski i Małopolski w 2016 roku (w mln euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie

W 2016 roku największe spadki w zakresie wartości dóbr i usług odnotowano wśród tych, które trafiły na polski rynek z Rosji (2,5 mld euro) i Norwegii (514 mln euro), przy czym w przypadku Rosji nie wpłynęło to znacząco na jej pozycję w rankingu partnerów handlowych. Z punktu widzenia regionu, najbardziej osłabła wymiana handlowa z Czechami i Słowacją (spadek odpowiednio o 85 mln euro oraz 54 mln euro). Dość znaczący spadek odnotowano także z takich kierunków jak Asturia (47 mln euro) oraz Stany Zjednoczone (32 mln euro). W przypadku pozostałych krajów spadek wartości importu w 2016 roku był zdecydowanie mniej znaczący. Co ciekawe, podobnie jak w przypadku Rosji tendencja do osłabienia kontaktów handlowych z południowymi sąsiadami jest całkowicie odwrotna do trendów ujawniających się w handlu ogólnokrajowym.

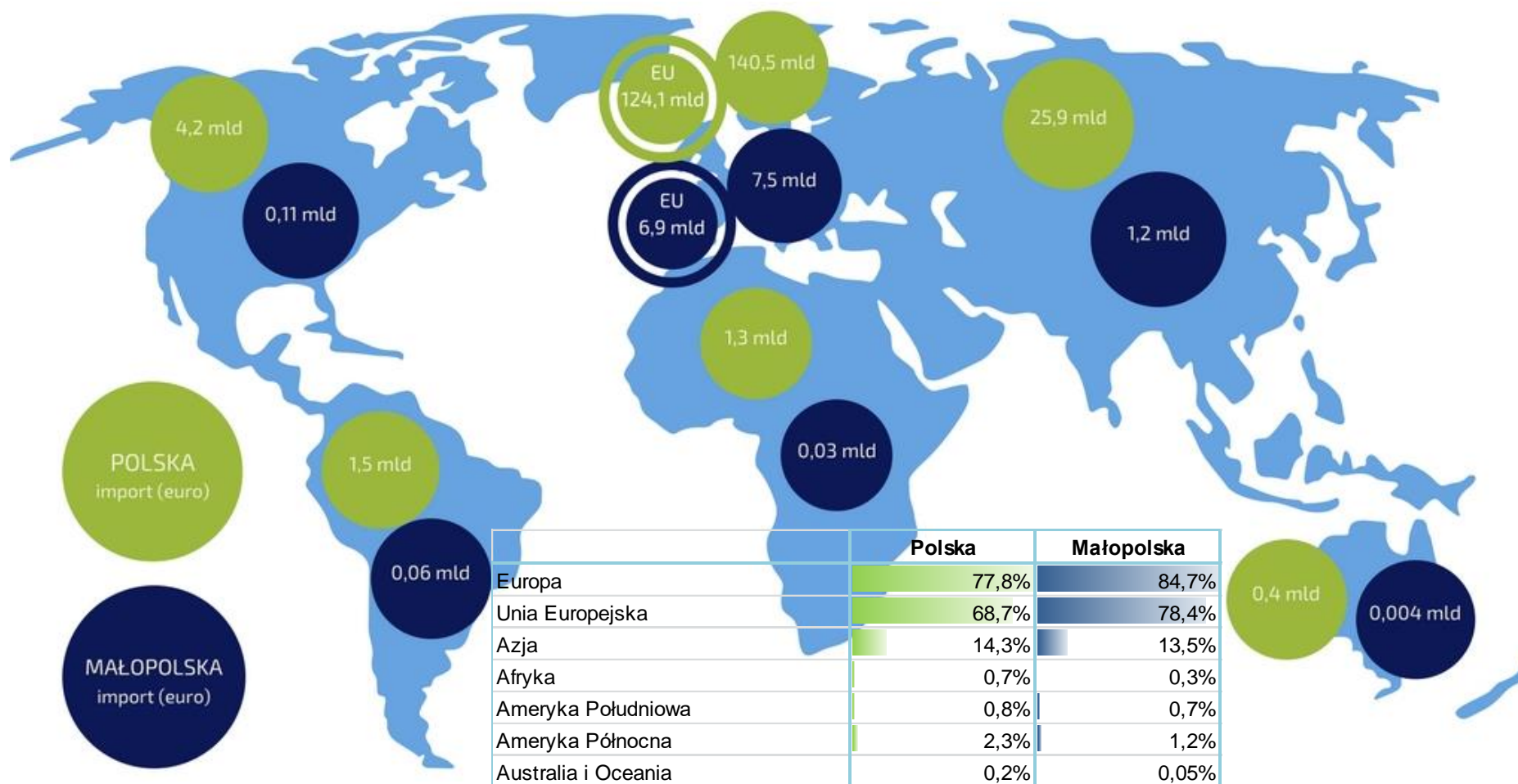
Rys. 29. Największe spadki wartości importu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

8.2. Rozkład terytorialny importu

Na grafice zaprezentowano kierunki importu do Polski i Małopolski jakie miały miejsce w 2016 roku. Oddzielnie zaznaczono wartości dla różnych lokalizacji geograficznych w skali całego kraju i regionu.

Rys. 30. Wartość importu Polski i Małopolski (w mld euro) oraz procentowy odsetek wartości z wybranych kierunków w 2016 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie

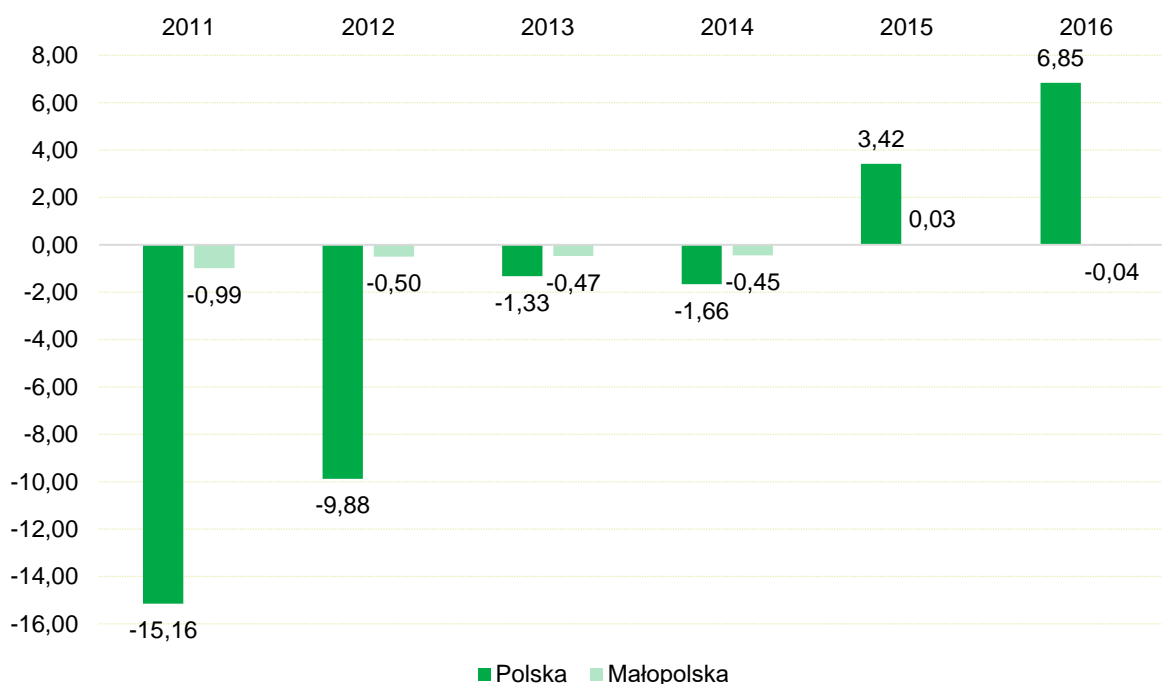
9. SALDO HANDLU ZAGRANICZNEGO

Od 2015 roku Polska odnotowuje dodatni bilans w handlu zagranicznym co oznacza, że więcej towarów jest z kraju wywożonych niż do niego przywożonych. Małopolska po minimalnie plusowym roku 2015, w roku 2016 znalazła się na niewielkim minusie bilansu handlowego.

Analizując saldo handlu zagranicznego na przestrzeni ostatnich kilku lat, można wyróżnić następujące zjawiska:

- ✓ od 2011 roku stopniowo spada dominacja importu nad eksportem w skali tak Polski (jedyny wyjątek to rok 2014), jak i Małopolski,
- ✓ rok 2015 był rokiem przełomowym i pierwszym z dodatnim bilansem handlowym. Tendencja ta utrzymała się w roku 2016, jednocześnie wzrastając,
- ✓ saldo eksportu i importu w Małopolsce w ostatnich dwóch latach ustabilizowało się na poziomie zrównoważonym.

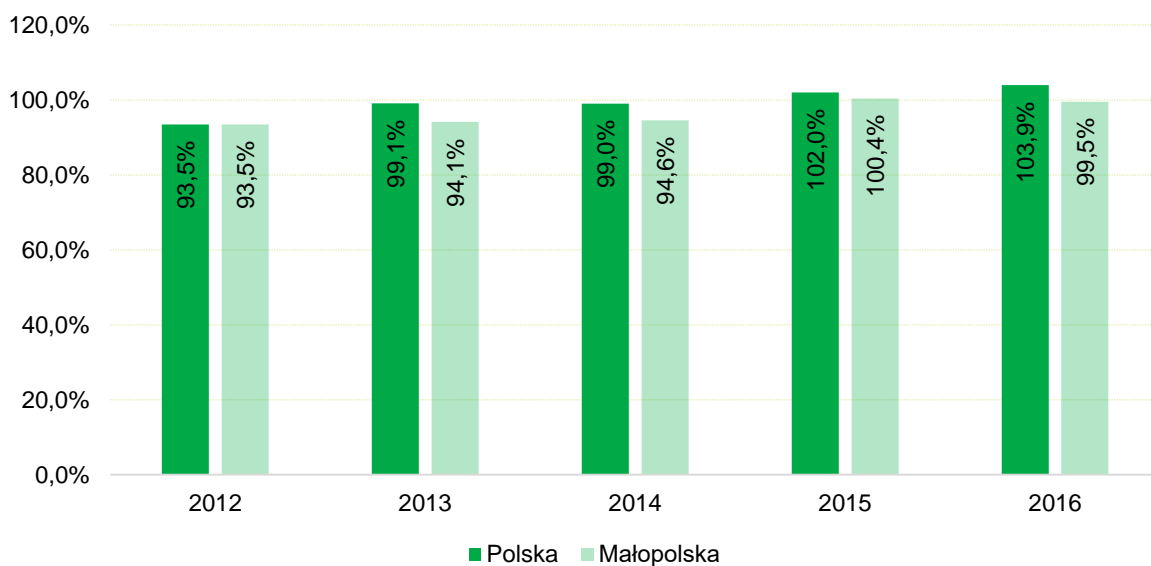
Rys. 31. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2011–2016 (w mld euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

W związku ze stopniowym i stałym wzrostem wywozu towarów i usług w stosunku do przywozu, stopień pokrycia importu eksportem w roku 2015 przekroczył 100%, osiągając poziom 102%.

W Małopolsce przewaga eksportu nad importem miała miejsce w roku 2015, rok później wskaźnik importu znowu był wyższy. Powyżej przytoczone dane nie wpływają jednak na fakt, że pokrycie importu eksportem na poziomie 99,5% w roku 2016 należy uznać za zadowalające, zwłaszcza porównując je do stopnia pokrycia kilka lat wstecz, gdy przykładowo w roku 2011 stopień pokrycia nie przekraczał nawet 90%.

Rys. 32. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2012–2016 (w %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Zestawiając produkty, które są do polski przywożone oraz te, które są wywożone, można wysunąć kilka zasadniczych wniosków:

- ✓ największa nadwyżka w handlu zagranicznym w roku 2016 dotyczyła kategorii: *Wyroby różne gotowe*: meble, prefabrykaty budynków, zabawki (8 337 mln euro), sprzęt transportowy (6 291 mln) oraz przetwory spożywcze (4 854 mln),
- ✓ największe saldo ujemne odnotowano w kategoriach: *Produkty mineralne* (7 048 mln), *Produkty przemysłu chemicznego* (4 979 mln), *Materiały i wyroby włókiennicze* (2 449 mln),
- ✓ zmiana kierunku bilansu handlowego dotknęła kilka kategorii. Z salda dodatniego na ujemne:
 - tłuszcze i oleje
 - przyrządy i aparaty optyczne, fotograficzne, pomiarowo-kontrolne,
 w drugą stronę, z ujemnego na dodatni doszło do zmiany w kategoriach:
 - ścier drzewny, papier, tektura i wyroby,
 - maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny.

Sytuacja w Małopolsce przedstawia się następująco:

- ✓ największa nadwyżka w handlu zagranicznym w roku 2016 dotyczyła produktów kategorii: *Sprzęt transportowy* (461 mln), *Tworzywa sztuczne i wyroby* (406 mln) oraz *Przetwory spożywcze* (374 mln),
- ✓ największe saldo ujemne: *Produkty mineralne* (574 mln), *Produkty przemysłu chemicznego* (342 mln), *Produkty pochodzenia roślinnego* (299 mln),
- ✓ zmiana kierunku bilansu handlowego, z ujemnego na dodatni, dotyczyła tylko kategorii *Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby*. W odwrotnym kierunku zmiany nie wystąpiły.

Przeciwnie salda dla województwa i Polski odnotowano w roku 2016, w kategoriach: *Produkty pochodzenia roślinnego oraz ścier drzewny, Papier, tektura i wyroby*. W Polsce te kategorie charakteryzują się nadwyżką handlową, natomiast w Małopolsce posiadają bilans ujemny. Odwrotna sytuacja wystąpiła w kategoriach: *Tworzywa sztuczne i wyroby* oraz *Broń i amunicja*. W tym przypadku to w Małopolsce występuje nadwyżka handlowa, natomiast w skali kraju większą wartość ma import.

Tab. 9. Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2015–2016 (w mln euro).

Seksja PKD 2007	Polska		Małopolska	
	2015	2016	2015	2016
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	-2 364,9	-1 876,2	2,8	1,9
Produkty pochodzenia roślinnego	2 776,9	2 477,3	27,2	48,2
Tłuszcze i oleje	662,2	83,7	-336,2	-299,3
Przetwory spożywcze	3 413,7	-197,9	-53,7	-49,4
Produkty mineralne	4 513,0	4 854,2	345,4	374,9
Produkty przemysłu chemicznego	-8 079,8	-7 048,3	-535,3	-574,7
Tworzywa sztuczne i wyroby	-5 019,6	-4 979,9	-273,8	-342,4
Skóry i wyroby	-770,1	-824,3	364,7	406,7
Drewno i wyroby z drewna	-134,0	-284,6	-10,5	-12,8
Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby	2 155,8	2 281,7	121,6	121,1
Materiały i wyroby włókiennicze	-33,9	269,1	-45,5	-71,4
Obuwie, nakrycia głowy, ...	-2 478,3	-2 449,4	-226,7	-216,9
Wyroby z kamienia, ceramika, szkło	-472,8	-388,5	-55,6	-48,2
Perły, kamienie szlachetne, metale szlachetne i wyroby	1 421,5	1 449,1	62,7	64,8
Metale nieszlachetne i wyroby	667,8	684,2	-10,6	7,7
Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny	-541,3	-1 114,5	-67,4	-165,2
Sprzęt transportowy	-1 368,6	578,2	401,0	304,6
Aparaty optyczne, fotograficzne i pomiarowo-kontrolne	6 268,2	6 291,5	395,2	461,6
Broń i amunicja	-1 553,9	-1 250,3	-141,7	-116,4
Wyroby gotowe – meble, prefabrykaty budynków, zabawki	-30,9	-64,1	1,0	0,4
Dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie, antyki	7 906,9	8 337,0	64,3	62,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Najkorzystniejszy bilans handlowy w roku 2016 odnotowano w wymianie z Wielką Brytanią, Czechami oraz Francją. W skali kraju współpraca handlowa z Wielką Brytanią zajmuje pierwszą pozycję, z dodatnim saldem na poziomie ponad 7 mld, następne są Czechy z saldem 4,8 mld euro, a trzecia

Francja z ponad 2,5 miliardowym saldem. W skali województwa Małopolskiego kolejność krajów z najkorzystniejszym bilansem handlowym jest odwrotna – pierwsze miejsce zajmują Czechy (471 mln euro) przed Wielką Brytanią (451 mln euro), jednak różnica pomiędzy dwoma liderami jest stosunkowo niewielka. Francja, podobnie jak w zestawieniu krajowym, zajmuje pozycję trzecią (241 mln euro).

Przewaga importu nad eksportem widoczna jest zwłaszcza w kontaktach handlowych nawiązywanych z krajami wschodu: Chinami, Rosją, Republiką Korei, Hongkongiem, Indiami i Japonią. Warto zwrócić uwagę, że Polska posiada istotnie ujemny bilans handlowy z takimi krajami jak Beneluks, Belgia i Holandia.

W 2016 roku województwo małopolskie, podobnie jak reszta Polski, odnotowało najmniej korzystny bilans handlowy z Chinami. Zdecydowanie więcej importuje się niż eksportuje w kontaktach handlowych z Niemcami, Holandią, Rosją czy Słowacją.

Tab. 10. Saldo handlu zagranicznego Polski i Małopolski w 2016 roku w podziale na partnerów handlowych (w mln euro).

Polska		Małopolska	
Kraj	Saldo	Kraj	Saldo
Wielka Brytania	7148,7	Czechy	471,2
Czechy	4826,7	Wielka Brytania	451,3
Francja	2582,7	Francja	241,4
Ukraina	1985,6	Rumunia	184,5
Rumunia	1794,5	Węgry	118,1
Węgry	1483,2	Litwa	109,2
Litwa	1245,0	Ukraina	102,1
Stany Zjednoczone Ameryki	1149,4	Stany Zjednoczone Ameryki	86,2
Norwegia	1090,5	Dania	82,2
Hiszpania	965,1	Szwecja	42,8
Irlandia	-594,7	Austria	-56,3
Japonia	-625,0	Belgia	-65,1
Argentyna	-650,1	Hongkong	-75,9
Indie	-709,9	Hiszpania	-109,2
Hongkong	-776,1	Włochy	-175,2
Korea Południowa	-1908,5	Słowacja	-176,0
Holandia	-2253,2	Rosja	-191,3
Belgia	-2477,2	Holandia	-295,4
Rosja	-5426,6	Niemcy	-462,9
Chiny	-11249,2	Chiny	-532,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

10. PRODUKTY TOWAROWE MAŁOPOLSKI

Dzięki zastosowaniu klasyfikacji CN, możliwe jest szczegółowe określenie poziomu wielkości obrotu handlowego wybranych produktów z. Poniżej znajduje się zestawienie 20 najważniejszych towarów eksportowych i importowanych do regionu.

Tab. 11. Dwadzieścia najważniejszych towarów eksportowych Małopolski w 2016 roku według CN (w mln euro).

Kod CN	Nazwa	Wartość
87012010	Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709), nowe	500,7
87089135	Chłodnice do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, inne niż w pozycji 87089120	276,8
40021910	Kauczuk styrenowo-butadieniowy wytwarzany w procesie polimeryzacji emulsyjnej (E-SBR) w belach	178,4
85122000	Sprzęt elektryczny, oświetleniowy lub sygnalizacji wzrokowej, w rodzaju stosowanych w pojazdach silnikowych	173,1
87042391	Pojazdy samochodowe inne niż do transportu substancji promieniotwórczych, inne niż w poz. 870410, z silnikiem tłokowym wewnętrznym spalinowym o zapłonie samoczynnym, o masie całkowitej > 20 t, nowe	157,6
87088035	Amortyzatory układu zawieszenia, do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, bez pozycji 87088020	155,6
76129080	Pojemniki rurowe nieskładane, aluminiowe, inne niż z folii o grubości nieprzekraczającej 0,2 mm, pozostałe, oprócz do aerozoli	151,4
83099090	Korki (bez korków z główką), pokrywki i wieczka, kapsle do butelek (bez z pozycji 83099010), pokrywki na korki, plomby itp. akcesoria do opakowań, z metali nieszlachetnych	141,0
85371099	Tablice, panele, konsole, pulpity, szafy z => 2 urządzenia z pozycji 8535 lub 8536, do elektronicznego sterowania l. rozdziału energii elektrycznej b. pozycji 85371010, 85371091	139,7
39081000	Poliamid-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 lub -6,12, w formach podstawowych	131,3
85444999	Druły i kable elektryczne izolowane, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000, do napięć = 1000 V, bez złączek, o średnicy pojedynczego przewodu > 0,51 mm	129,7
85129090	Części do sprzętu elektrycznego objętego poz. 8512, pozostałe, innego niż objętego podpozycją 85123010	125,4
85446090	Przewody elektryczne izolowane, pozostałe, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000, do napięć > 1000 V, z przewodami innymi niż miedziane	108,2
85446010	Przewody elektryczne izolowane, pozostałe, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000, do napięć > 1000 V, z przewodami miedzianymi	84,4
85443000	Wiązki przewodów zapłonowych i innych przewodów, w rodzaju stosowanych w pojazdach, statkach powietrznych lub pływających	80,7
85444995	Druły i kable elektroniczne izolacyjne, inne niż wymienione w pozycjach od 854411 do 85443000, do napięć > 80 V i < 1000 V, bez złączek, o średnicy pojedynczego przewodu > 0,51 mm	77,4
72251100	Wyroby walcowane płaskie o szerokości 600 mm lub większej ze stali krzemowej elektrotechnicznej, o ziarnach zorientowanych	77,1
40169952	Części gumowo-metalowe do pojazdów silnikowych objętych pozycjami 8701 do 8705	71,6
39252000	Drzwi, okna i ich ramy oraz progi drzwiowe, z tworzyw sztucznych	71,5
85013100	Silniki prądu stałego z wyjątkiem silników z pozycji 850110, 85012000; prądnice prądu stałego: o mocy wyjściowej <= 750 W	70,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Najcenniejsze dla małopolskiego eksportu w 2016 roku okazały się towary z branży motoryzacyjnej i około motoryzacyjnej. Najwyższą wartość, wśród produktów wywożonych z Małopolski, osiągnęły: ciągniki drogowe do ciągnięcia naczip, chłodnice do pojazdów samochodowych, ciągniki drogowe oraz kauczuk (kauczuk styrenowo-butadieniowy ma zastosowanie m.in. w produkcji opon i dętek do opon). Małopolska jest największym eksporterem chłodnic w kraju.

Tab. 12. Dwadzieścia najważniejszych towarów importowanych Małopolski w 2016 roku według CN (w mln euro).

Kod CN	Nazwa	Wartość
84082099	Silniki według poz. 840820, bez poz. 84082010, do pojazdów objętych działem 87, z wyjątkiem tych do kołowych ciągników rolniczych i leśnych, o mocy > 200 kW	199,6
87079090	Nadwozia (włączając kabiny), do pojazdów silnikowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, inne niż do pojazdów objętych pozycją 8703, bez pozycji 87079010	184,4
27101943	Oleje ciężkie napędowe ropy naftowej i z minerałów bitumicznych, inne niż do przeprowadzania przemian chemicznych: o zawartości siarki <= 0,001 % masy	154,5
76061292	Blachy, taśmy inne niż do żaluzji weneckich, ze stopów aluminium, gr. > 0,2 mm, < 3 mm, prostokątne (włącz. kw.), inne niż: malowane, lakierowane. I. powłoka tworzywo sztuczne	141,2
27111297	Propan skroplony o czystości poniżej 90 %	138,5
29025000	Styren	117,6
27101245	Benzyna silnik (in. niż lotn.), zaw. => 70 % masy olejów ropy naft., in. niż zaw. biodiesel i oleje odpad.: z zaw. ołowiu <= 0,013 g/l, o l. oktan. >= 95 i < 98	96,7
87089199	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych obj. pozycjami od 8701 do 8705, inne niż w pozycjach od 870810 do 87089191, inne niż do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych	91,2
87089997	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych obj. z pozycji 8701 do 8705, b. z pozycji 870810 - 87089993; nie do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych, nie stalowe, odkute w matr. zamk. ginw.	85,7
87085035	Mosty napęd. z mech. różnicowym, nawet wyposażone w inne elementy przekład., osie niepędzane, do pojazdów samochodowych objęte pozycjami od 8701 do 8705, bez pozycji 87085020	85,2
76061220	Blachy grube, cienkie oraz taśma, o grubości > 0,2 mm, ze stopów aluminium, prostokątne (wł. kwadratowe), malowane, lakierowane I. powleczone tworzywem sztucznym	84,4
27102011	Oleje napędowe, zawierające => 70 % masy olejów ropy naftowej, zawierające biodiesel, inne niż oleje odpadowe, o zawartości siarki <= 0,001 % masy	83,8
85129090	Części do sprzętu elektrycznego objętego pozycją 8512, pozostałe, innego niż objętego podpozycją 85123010	74,7
76012080	Stopy aluminium, nieobrobione plastycznie: inne niż kęśiska płaskie i kęsy	70,1
27011290	Węgiel bitumiczny, bez węgla koksowego, nawet sproszkowany lecz nieaglomerowany	68,9
84229090	Części urządzeń do czyszczenia, suszenia, napełniania, zamykania, etykietowania butelek lub innych pojemników; urządzeń do gazowania napojów	66,2
87084050	Skrzynie biegów (przekładniowe) do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, z wyjątkiem pozycji 87084020	64,2
29071100	Fenol (hydroksybenzen) i jego sole	52,7
74081100	Drut miedziany z miedzi rafinowanej, którego maksymalny wymiar przekroju poprzecznego przekracza 6 mm	52,0
27101981	Oleje silnikowe, smarowe oleje sprzężarkowe, smarowe oleje turbinowe	52,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

Do Małopolski, podobnie jak w latach ubiegłych, napłynęły przede wszystkim takie towary, jak: silniki, nadwozia, blachy i oleje ciężkie.

W poniższej tabeli przedstawiono konkretne towary (wg klasyfikacji CN), których wartość eksportowa w danych powiatach województwa małopolskiego była najwyższa.

Tab. 13. Specjalizacje eksportowe małopolskich powiatów.

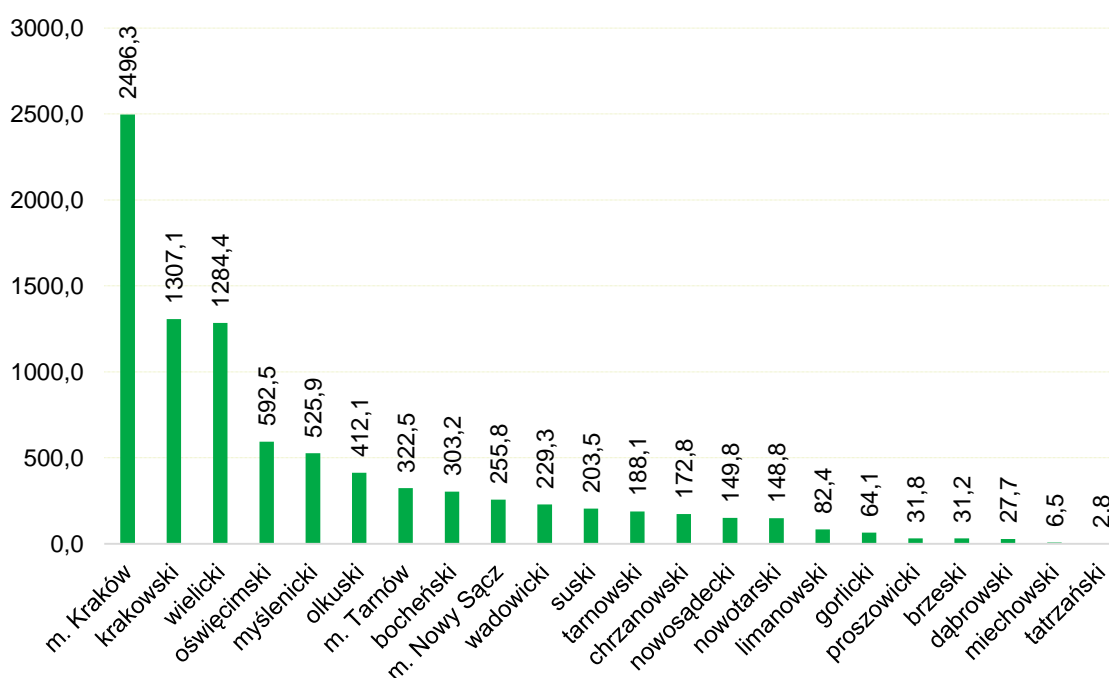
Kod CN	Nazwa	Powiat
72251100	Wyroby walcowane płaskie o szerokości 600 mm lub większej ze stali krzemowej elektrotechnicznej, o ziarnach zorientowanych	bocheński
02071350	Mięso drobiowe z gatunku Gallus Domesticus - piersi i ich kawałki z kośćmi, świeże lub schłodzone	brzeski
25232900	Cement portlandzki, inny niż biały	chrzanowski
73089098	Części konstrukcji, dachy, płyty, pręty, kątowniki, rury itp., do konstrukcji, z żeliwa l. stali inne niż z arkuszy bez pozycji od 73081000 do 73089059	dąbrowski
73089051	Panele złożone z dwóch ścian z profilowanego (żeberkowanego) arkusza z rdzeniem izolującym, z żeliwa lub stali, wyłącznie lub głównie z arkuszy	gorlicki
87089135	Chłodnice do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, inne niż w pozycji 87089120	krakowski
22029019	Napoje bezalkoholowe, niezaw. produkowane z pozycji 2009 i 0401-0404 l. tł.: inne niż na bazie soi o zaw. białka < 2,8 % masy; orzech. z dz. 8, zbóż z dz. 10 l. nasion z dz. 12	limanowski
87088035	Amortyzatory układu zawieszenia, do pojazdów samochodowych objętych pozycjami od 8701 do 8705, bez pozycji 87088020	M. Kraków
44181050	Okna, okna balkonowe i ich ramy, z drewna drzew iglastych	M. Nowy Sącz
39081000	Poliamid-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 lub -6,12, w formach podstawowych	M. Tarnów
84749010	Części do maszyn według pozycji 8474, z żeliwa lub stali	miechowski
85444999	Druty i kable elektroniczne izolowane, inne niż wymienione w poz. od 854411 do 85443000, do napięć = 1000 V, bez złązek, o średnicy pojedynczego przewodu > 0,51 mm	myślenicki
73089098	Części konstrukcji, dachy, płyty, pręty, kątowniki, rury itp., do konstrukcji, z żeliwa l. stali inne niż z arkuszy bez pozycji od 73081000 73089059	nowosądecki
02012020	Mięso z bydła, świeże lub schłodzone, bez tusz i półtuszy, w kawałkach z kośćmi: ćwierci "kompensowane"	nowotarski
40169952	Części gumowo-metalowe do pojazdów silnikowych objętych pozycjami 8701 do 8705	olkuski
40021910	Kauczuk styrenowo-butadieniowy wytwarzany w procesie polimeryzacji emulsyjnej (E-SBR) w belach	oświęcimski
07041000	Kalafiory i brokuły głowiaste, świeże lub schłodzone	proszowicki
85389011	Podzespoły elektroniczne do wafer probers objętych podpozycją 85369020	suski
70139900	Wyroby ze szkła, inne niż wymienione w pozycjach od 70131000 do 70134999, z wyjątkiem wyrobów ze szkła ołowiowego	tarnowski
87032210	Pojazdy (inne niż z pozycji od 8702 do 87031018), z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojemności > 1000 cm ³ i <= 1500 cm ³ , nowe	tatrzański
44152020	Palety płaskie, z drewna, nadstawki do palet płaskich, z drewna	wadowicki
87012010	Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709), nowe	wielicki
72251100	Wyroby walcowane płaskie o szerokości 600 mm lub większej ze stali krzemowej elektrotechnicznej, o ziarnach zorientowanych	bocheński

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

11. TERYTORIALNA ANALIZA DLA MAŁOPOLSKI

Miasto Kraków stanowi główny ośrodek handlowy w Małopolsce. Jest ono zdecydowanie największym regionalnym eksporterem – wartość eksportu jest niemal równa dwóm następnym w kolejności powiatom. Suma towarów i usług, które w 2016 roku trafiły z Krakowa na rynki zagraniczne wyniosła niemal 2,5 mld euro i stanowiła prawie 40% całkowitego eksportu województwa. W generowaniu eksportu regionalnego istotny udział odgrywają także dwa powiaty, które sąsiadują z Krakowem – wielicki i krakowski. Wartość ich eksportu przekracza 1 mld euro, a udział w małopolskiej wysyłce dóbr i usług wynosi po 20%. Pozostałe powiaty w znacznie mniejszym stopniu podejmowały aktywność na rynkach zagranicznych. Najmniejszą z nich wykazał się powiat tatrzański, którego eksport wyniósł jedynie 2,4 mln euro.

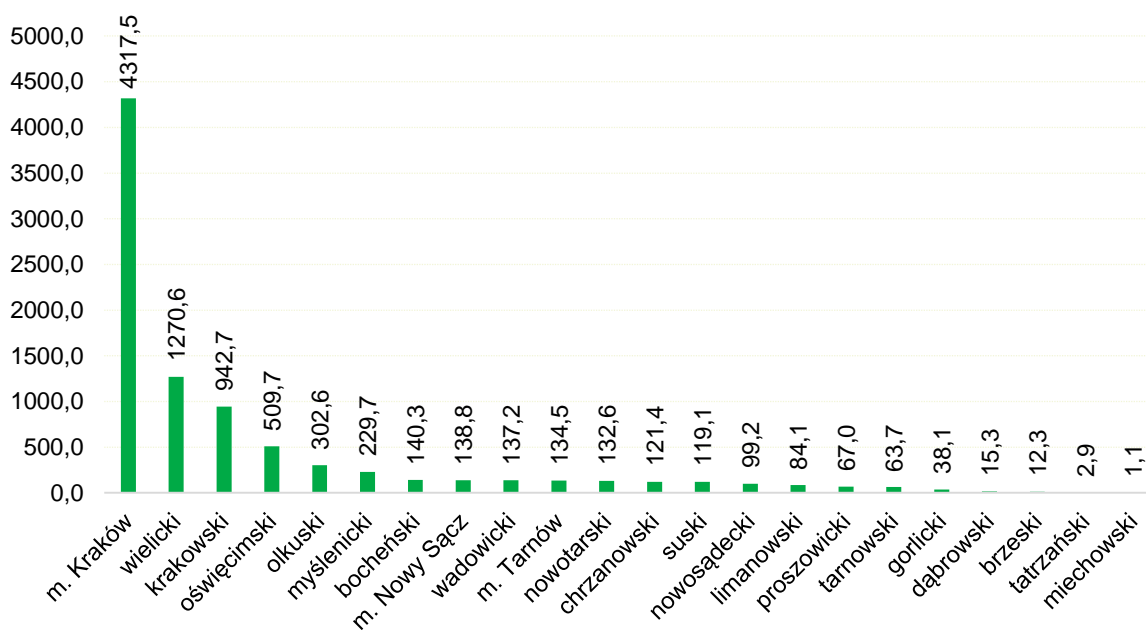
Tab. 14. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w 2016 roku (w mln euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

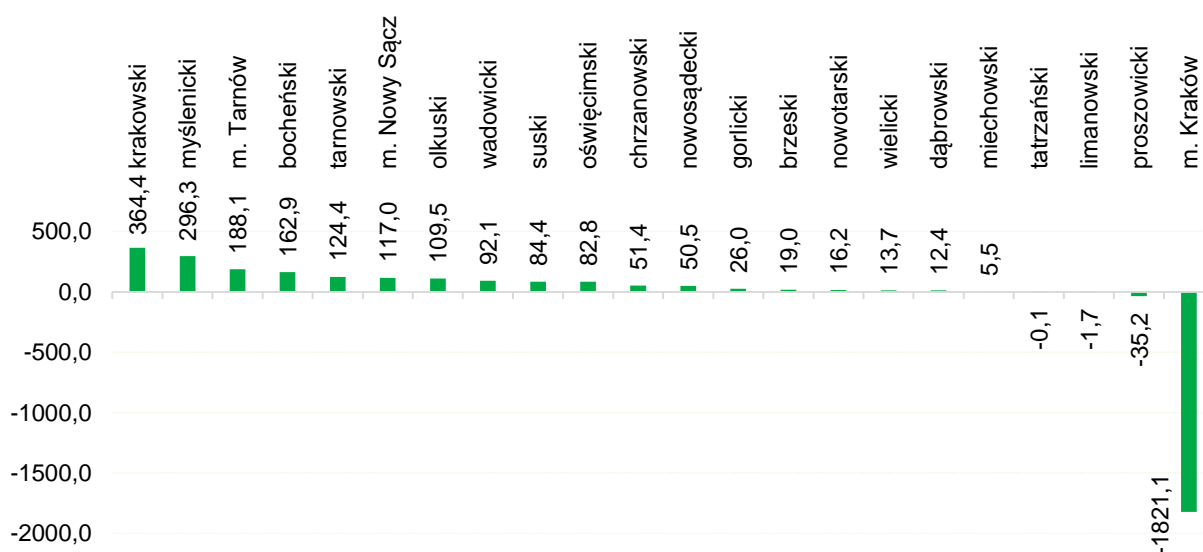
Przeprowadzenie analizy pod kątem wartości importowanych produktów, pozwala uchwycić dominującą rolę Krakowa na tle innych regionów województwa małopolskiego jest jeszcze bardziej wyraźna. W 2016 roku do stolicy Małopolski trafiły towary i usługi o łącznej wartości 4,3 mld euro, co stanowi 49% całkowitej wartości importu w województwie. Podobnie jak w przypadku eksportu, tak i przy imporcie

w zestawieniu powiaty wielicki i krakowski zajmują miejsca tuż za Krakowem. Powiat wielicki osiągnął wartość importu na poziomie 1,2 mld euro (co stanowiło 14% importu województwa), a powiat krakowski 942 mln euro (10% wojewódzkiego importu). Najniższa wartość importowanych dóbr i usług występowała w powiecie miechowskim, sprowadzono w tym powiecie produktu o łącznej wartości nieco ponad 1 mln euro.

Rys. 33. Wartość importu z powiatów województwa małopolskie w 2016 roku (w mln euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Najkorzystniejszy bilans handlowy w województwie małopolskim w 2016 roku osiągnął powiat krakowski, którego saldo wyniosło 364 mln euro. Równie dobry poziom osiągnął powiat myślenicki – niemal 300 mln euro. W skali całego regionu cztery powiaty odnotowały ujemne saldo wymiany handlowej: tatrzański (-0,1 mln), limanowski (-1,7 mln), proszowicki (-35,2 mln) oraz zdecydowanie wyróżniające się na tle pozostałych miasto Kraków, z ujemnym saldem na poziomie 1,8 mld euro. Warto zaznaczyć, że saldo Krakowa wynosiło więcej, niż zsumowanie saldo wszystkich powiatów o dodatnim bilansie handlowym.

Rys. 34. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w 2016 roku (w mln euro).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

12. SCENARIUSZE ROZWOJU EKSPORTU MAŁOPOLSKI

Uwzględniając niepewność sytuacji polityczno-gospodarczej najbliższych lat, można ostrożnie zaproponować trzy scenariusze rozwoju eksportu z Małopolski.

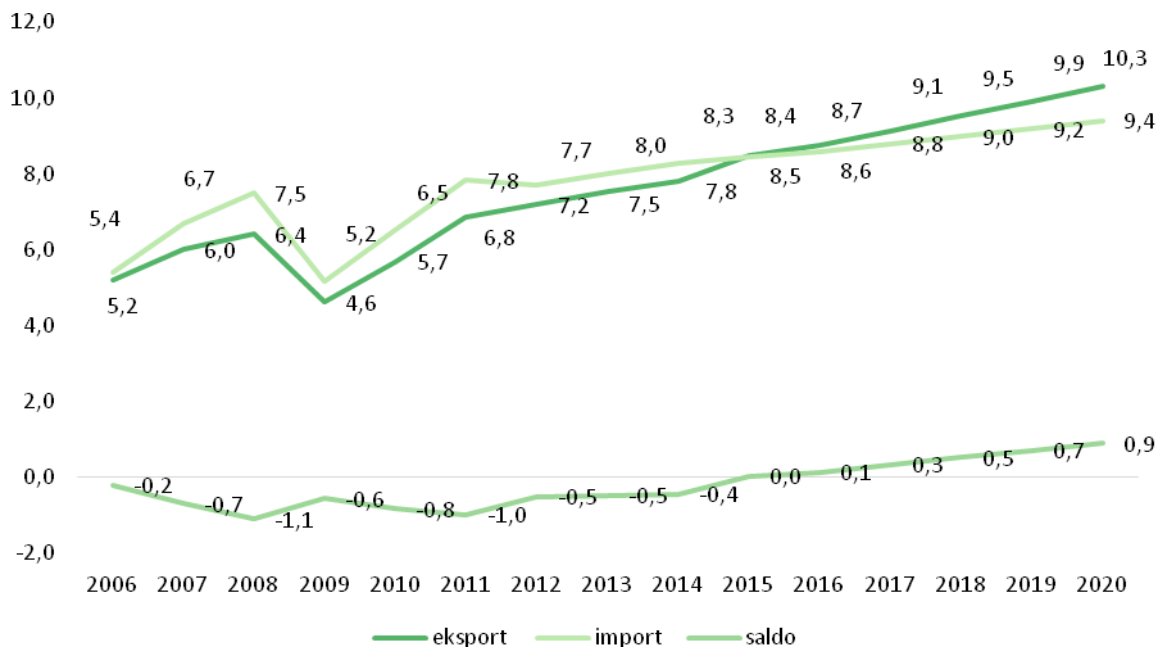
12.1 Scenariusz I. Kontynuacja korzystnych trendów

Pomijając załamanie rynku handlu zagranicznego jakie dotknęło zarówno Małopolskę jak i Polskę w wyniku kryzysu finansowego w roku 2009 i odbicie w 2010 roku, od roku 2011 kształtuje się stały trend rozwojowy. Biorąc pod uwagę lata 2011–2015 widać, że poziom małopolskiego eksportu i importu jest stabilny, rosnący, przy czym eksport rośnie szybciej niż import. Na podstawie analizy danych historycznych sporządzono prognozy według wzorów:

- ✓ dla importu: $y = 0,1794x + 7,5096$ (dopasowanie danych rzeczywistych do modelu wynosi $R^2 = 84,9\%$) – model liniowy,
- ✓ dla eksportu: $y = 7,525e0,0222x$ (dopasowanie danych rzeczywistych do modelu wynosi $R^2 = 84,5\%$) – model wykładniczy.

Prognozę scenariusza I przedstawiono na rysunku numer 35.

Rys. 35. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz I

Źródło: Potencjał eksportowy małopolskich przedsiębiorstw

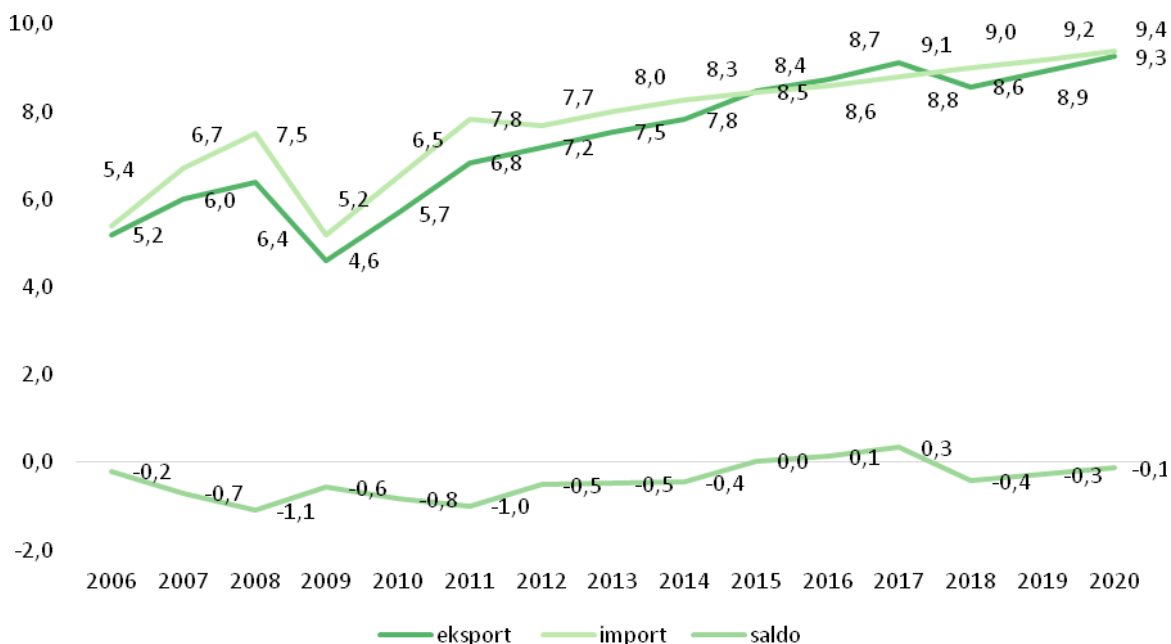
Zgodnie z prognozą, w roku 2020 eksport Małopolski wyniesie 10,3 mld euro, import osiągnie poziom 9,4 mld euro, a dodatnie saldo wymiany ukształtuje się na poziomie 0,9 mld euro.

12.2 Scenariusz II. Przejściowe zakłócenia w eksporcie

W drugim scenariuszu zakłada się, że w roku 2018 nastąpi pewne załamanie eksportu na skutek kumulacji negatywnych zjawisk zewnętrznych, do których zaliczyć można m.in.: ograniczenie handlu w UE na skutek procesu wychodzenia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, ograniczenie handlu w związku z protekcjonistyczną polityką amerykańską, zahamowanie rozwoju gospodarczego Chin oraz działań Rosji na wschodzie Ukrainy. Jednocześnie w 2018 roku będzie utrzymywał się wysoki kurs złotego. Zakłada się, iż od roku 2019 eksporterzy dostosują się do wzmiankowanych zakłóceń. W scenariuszu II trend w zakresie importu zostanie utrzymany ze względu na czynniki wewnętrzne, które nie będą ulegać zmianom.

Prognozę scenariusza II przedstawiono na rysunku numer 36.

Rys. 36. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz II

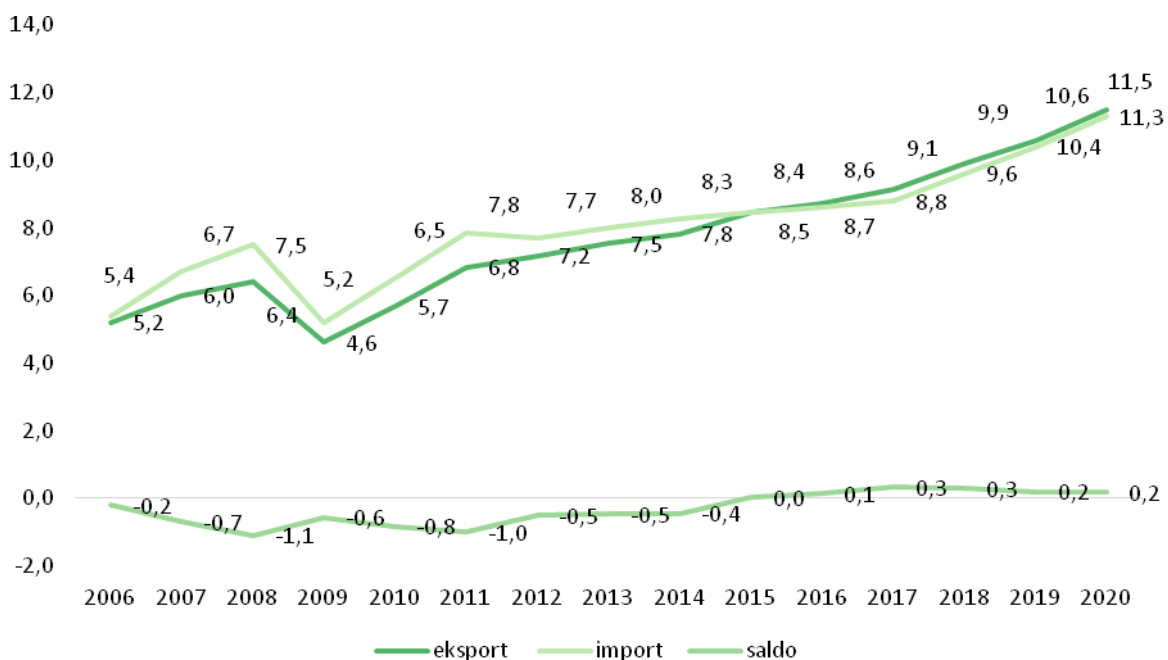
Źródło: Potencjał eksportowy małopolskich przedsiębiorstw

W scenariuszu II, w roku 2020 wartość małopolskiego eksportu wyniesie 9,27 mld euro, importu 9,4 mld euro, zaś saldo wymiany będzie miało charakter ujemny, kształtujący się na poziomie 0,13 mld euro.

12.3 Scenariusz III. Silny wzrost zaangażowania w wymianę handlową

W scenariuszu III zakłada się, iż zewnętrzne zaburzenia nie będą miały większego wpływu na międzynarodową wymianę handlową. U wschodnich sąsiadów Polski nastąpi okres stabilizacji polityczno-gospodarczej co będzie skutkowało wzrostem popytu na towary i usługi. Silnie będzie się rozwijał rynek UE, a w szczególności Niemiec. Zakłada się również, że nie nastąpi dalsze wzmocnienie złotego, a polska gospodarka będzie utrzymywała, a nawet podnosiła tempo wzrostu gospodarczego. Ponadto scenariusz zakłada wdrożenie obserwowanych w przedsiębiorstwach silnych tendencji do wzrostu eksportu, a w szczególności wchodzenia na nowe, bardziej odległe rynki. Przyjmuje się, iż od roku 2018 tempo wzrostu eksportu będzie średniorocznie wynosiło 8%. Scenariusz zakłada, że w kraju nastąpi wzrost popytu wewnętrznego, związanego z przyspieszeniem ogólnego tempa wzrostu, a w szczególności z programami polityki społecznej (Program 500+), wzrostem inwestycji przedsiębiorstw oraz nasileniem się wydatkowania funduszy unijnych w końcowej fazie okresu budżetowego. Wszystkie te czynniki doprowadzą do poważnego przyspieszenia tempa wzrostu importu. Zakłada się, że średnioroczne tempo wzrostu importu od roku 2018 wyniesie 9%.

Rys. 37. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz III

Źródło: Potencjał eksportowy małopolskich przedsiębiorstw

W scenariuszu III, w 2020 roku eksport Małopolski wyniesie 11,5 mld euro, a import 11,33 mld euro. Nadwyżka handlowa osiągnie poziom 0,17 mld euro.

13. NOTKA METODOLOGICZNA

Do opracowania niniejszego raportu wykorzystano dane statystyczne pochodzące z Izby Celnej w Warszawie, oparte na nomenklaturze scalonej (CN), dotyczące importu i eksportu, z uwzględnieniem podziału na województwa, partnerów handlowych i przedmiot wymiany. Dane obejmują głównie okres lat 2015–2016, przy czym stopień ich szczegółowości (przekroje) różni się dla poszczególnych lat. Wybrane dane przedstawione zostały wg klasyfikacji PKD 2007.

Dane z różnych źródeł są ze sobą porównywane, czasem na ich podstawie („krzyżowo”) liczone są wskaźniki. Należy jednak mieć świadomość, że dane nie zawsze mogą być w pełni porównywalne. Wynika to przede wszystkim z faktu, że w statystykach handlowych nie zawsze możliwe jest zaklasyfikowanie strumienia handlu do konkretnego regionu / województwa (rośnie znaczenie obrotów handlowych firm działających w więcej niż jednym województwie). Taka niemożność powoduje, że np. struktura udziału województw w eksporcie krajowym jest nieco zaniżona – pomija bowiem ich ewentualny udział w wymianie niesklasyfikowanej. Obok szesnastu polskich województw pojawia się kategoria „województwo niesklasyfikowane” / „brak kodu województwa”.

ANEKS 1.

Najważniejsze produkty w międzynarodowej wymianie handlowej w skali całego kraju

Tab. 15. Dwadzieścia najważniejszych produktów eksportowanych z Polski w 2016 roku według CN (w mln euro).

Kod CN	Nazwa	Wartość
87032210	Pojazdy (inne niż z poz. od 8702 do 87031018), z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojemności > 1000 cm ³ i <= 1500 cm ³ , nowe	3 188,3
85287240	Aparatura odbiorcza dla telewizji, kolorowa, pozostała, z ekranem, w którym zastosowano ciekłokrystaliczną technologię wyświetlania (LCD)	3 013,6
84714900	Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych, inne niż maszyny z pozycji od 84713000 do 84714100, przedstawione w formie systemów	2 351,7
94019080	Części mebli do siedzenia inne niż z drewna, z wyjątkiem części foteli stosowanych w statkach powietrznych	2 079,1
87033219	Pojazdy (b. poz. od 8702 do 87032490 i 87033211), z silnikami tłokowymi wewnętrznymi spalinowymi o zapłonie samoczynnym (wysoko- i średnioprężne), o pojem. > 1500 cm ³ i <= 2500 cm ³ , nowe	2 053,8
30049000	Leki inne niż z poz. 3003, 30041000 do 30045000, pozostałe	1 898,7
87082990	Części i akcesoria nadwozi (włącz. kabiny) do pojazdów samochodowych obj. poz. od 8701 do 8705, z wyłączeniem zderzaków i ich części oraz pasów bezpieczeństwa, bez poz. 87082910	1 811,3
24022090	Papierosy z tytoniu niezawierające goździków	1 774,6
94016100	Meble do siedzenia (z wyjątkiem pozycji od 940110 do 94015900, 9402), z drewnianą ramą, tapicerowane	1 704,5
87089997	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych obj. z pozycji 8701 do 8705, b. z pozycji 870810 – 87089993, nie do montażu przemysłowego pojazdów samochodowych, nie stalowych, odkute w matr. zamk. ginw.	1 356,5
84119100	Części silników turbodoładowanych i turbośmigłowych	1 346,7
84082010	Silniki spalinowe tłokowe zapłonowe do montażu ciągników z poz. 870110, pojazdów z pozycji 8703 i 8705, pojazdów z poz. 8704 z silnikiem o pojemności < 2800 cm ³	1 302,0
89019010	Statki do przewozu towarów lub osób i towarów, inne niż w pozycjach od 890110 do 890130, pełnomorskie	1 268,8
73089098	Części konstrukcji, dachy, płyty, pręty, kątowniki, rury itp., do konstrukcji, z żeliwa l. stali inne niż z arkuszy bez pozycji od 73081000 do 73089059	1 188,6
87042191	Pojazdy samochodowe z wyjątkiem do transportu substancji promieniotwórczych, (z wyjątkiem w poz. 870410), z silnikiem tłokowym wewnątrz spalinowym o zapłonie samoczynnym, m. całk. <= 5 t; pojem. <= 2500 cm ³ , nowe	1 145,8
74031100	Miedź rafinowana - katody i części katod	1 123,7
40111000	Opony pneumatyczne, nowe, gumowe w rodzaju stosowanych w pojazdach samochodowych (włączając osobowo-towarowe i wyścigowe)	1 050,6
27040010	Koks i półkoks z węgla, nawet aglomerowany	1 005,9
94036090	Meble drewniane, pozostałe, gdzie indziej niewymienione	965,3
39269097	Artykuły z tworzyw sztucznych oraz materiałów objętych pozycjami 3901 – 3914, nie wyprodukowane z arkuszy, inne niż perforowane kubły i podobne artykuły filtrujące wody przy wejściu do ścieków	944,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie

Tab. 16. Dwadzieścia najważniejszych produktów importowanych do Polski w 2016 roku według CN (w mln euro).

Kod CN	Nazwa	Wartość
27090090	Oleje ropy naftowej i oleje otrzymywane z minerałów bitumicznych, surowe, bez kondensatów gazu naturalnego	6 422,7
30049000	Leki inne niż z pozycji 3003, 30041000 do 30045000, pozostałe	2 989,7
87033219	Pojazdy (b. pozycji od 8702 do 87032490 i 87033211), z silnikami tłokowymi wewnętrznymi spalinowymi o zapłonie samoczynnym (wysoko- i średnioprężne), o pojem. > 1500 cm ³ i <= 2500 cm ³ , nowe	1 988,4
85299092	Części do kamer telewizyjnych objętych podpozycjami 85258011 i 85258019 oraz aparatury objętej pozycjami 8527 i 8528	1 806,4
87032319	Pojazdy (b. pozycji od 8702 do 87031018), z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojem. > 1500 cm ³ i <= 3000 cm ³ , nowe, z wyjątkiem samochodów kempingowych	1 788,0
85171200	Aparaty telefoniczne dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych	1 777,4
99000343	Tymczasowy brak nazwy skróconej towaru	1 719,8
87032210	Pojazdy (inne niż z pozycji od 8702 do 87031018), z silnikami tłokowymi wewnętrznego spalania o zapłonie iskrowym, o pojemności > 1000 cm ³ i <= 1500 cm ³ , nowe	1 468,4
27101943	Oleje ciężkie napędowe ropy naftowej i z minerałów bitumicznych, inne niż do przeprowadzania przemian chemicznych: o zawartości siarki <= 0,001 % masy	1 362,3
84713000	Maszyny cyfrowe, przenośne, do automatycznego przetwarzania danych, o masie <= 10 kg, składające się co najmniej z jednostki centralnej, klawiatury i monitora	1 187,3
85423190	Elektroniczne niemultichipowe układy scalone, składające się z dwóch lub więcej niepodzielnie połączonych monolitycznych układów scalonych	1 129,1
87012010	Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709), nowe	1 107,4
87082990	Części i akcesoria nadwozi (włącznie kabiny) do pojazdów samochodowych obj. pozycjami od 8701 do 8705, z wyłączeniem zderzaków i ich części oraz pasów bezpieczeństwa, bez pozycji 87082910	1 067,0
87089997	Części i akcesoria do pojazdów samochodowych obj. z pozycji 8701 do 8705, b. pozycji 870810 – 87089993, nie do montażu przemysłowego pojedynczych samochodów, nie stalowe, odkute w matr. zamk. ginw.	960,9
39269097	Artykuły z tworzyw sztucznych oraz materiałów objętych poz. 3901 - 3914; nie wyprodukowane z arkuszy, inne niż perforowane kubły i podobne artykuły filtrujące wody przy wejściu do ścieków	927,0
84099900	Części nadające się do stosowania wyłącznie lub głównie do silników objętych pozycją 8407 lub 8408, inne niż do silników lotniczych, bez tych z pozycji 84099100	887,6
89019010	Statki do przewozu towarów lub osób i towarów, inne niż w pozycjach od 890110 do 890130, pełnomorskie	871,2
84733020	Części i akcesoria do maszyn objętych pozycją 8471 - zespoły elektroniczne	799,7
23040000	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	790,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej w Warszawie.

ANEKS 2.

Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski.

Tab. 17. Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski.

Kraj	% małopolskiego eksportu w kraju	Kraj	% małopolskiego importu w kraju
Niemcy	4,2	Niemcy	5,2
Czechy	6,2	Holandia	6,4
Francja	6,5	Chiny	4,9
Wielka Brytania	5,1	Słowacja	13,3
Słowacja	10,4	Włochy	6,5
Włochy	4,9	Francja	5,5
Holandia	4,6	Rosja	3,2
Węgry	6,8	Austria	8,4
Rumunia	8,6	Belgia	4,8
Austria	7,7	Hiszpania	6,9
Belgia	6,1	Czechy	3,7
Ukraina	6,1	Węgry	6,3
Szwecja	3,9	Szwecja	3,8
Stany Zjednoczone Ameryki	4,3	Wielka Brytania	3,3
Hiszpania	3,4	Ukraina	5,5
Rosja	2,9	Turcja	4,5
Litwa	6,0	Stany Zjednoczone Ameryki	3,1
Dania	3,8	Rumunia	6,4
Finlandia	7,2	Hongkong	7,8
Chiny	5,8	Finlandia	5,7
Indie	13,0	Grecja	11,9
Szwajcaria	4,2	Indie	3,6
Norwegia	2,8	Bangladesz	12,8
Turcja	2,2	Irlandia	3,0
Słowenia	8,7	Tajwan	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Izby Celnej.

Kraje i terytoria o najwyższym odsetku udziału Małopolski w krajowym eksporcie: Wyspy Dziewicze (69%), Mikronezja (48%), Timor Wschodni (48%), Trynidad i Tobago (39%), Gujana (24%).

Kraje i terytoria o najwyższym odsetku udziału Małopolski w krajowym imporcie: Gujana (100%), Kongo (99%), Kosowo (86%), Zambia (82%), Kolumbia (60%).

ANEKS 3.**Podział sektorów przetwórstwa przemysłowego ze względu na zaawansowanie technologiczne****Tab. 18.** Podział branż przemysłu ze względu na zaawansowanie technologiczne.

Rodzaj branży	Grupa PKD 2007
Branże wysokich technologii	21 Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
	26 Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
	30.3 Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
Branże średniowysokich technologii	20 Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
	25.4 Produkcja broni i amunicji
	27 Produkcja urządzeń elektrycznych
	28 Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
	29 Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep
	30 Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, z wyłączeniem
	30.1 Produkcji statków i łodzi oraz
	30.3 Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn
Branże średnioniskich technologii	32.5 Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne
	18.2 Reprodukacja zapisanych nośników informacji
	19 Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
	22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
	23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
	24 Produkcja metali
	25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem
	25.4 Produkcji broni i amunicji
	30.1 Produkcja statków i łodzi
	33 Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
Branże niskich technologii	10 Produkcja artykułów spożywczych
	11 Produkcja napojów
	12 Produkcja wyrobów tytoniowych
	13 Produkcja wyrobów tekstylnych
	14 Produkcja odzieży
	15 Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
	16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka
	17 Produkcja papieru i wyrobów z papieru
	18 Poligrafia i reprodukacja zapisanych nośników informacji, z wyłączeniem
	18.2 Reprodukacja zapisanych nośników informacji
	31 Produkcja mebli
	32 Pozostała produkcja wyrobów, z wyłączeniem
32.5 Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	

Źródło: Eurostat

SPIS TABEL

Tab. 1. Wartość eksportu wg PKD w 2015 i 2016 roku (w mln euro).....	24
Tab. 2. Wartość eksportu towarów w 2015 roku i 2016 roku (wg klasyfikacji CN, w mln euro).....	26
Tab. 3. Wartość importu wg PKD w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).	30
Tab. 4. Wartość importu towarów w 2015 roku i 2016 roku (wg klasyfikacji CN w mln euro).....	31
Tab. 5. Wartość eksportu z Polski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro). ..	33
Tab. 6. Wartość eksportu z Małopolski do 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).	35
Tab. 7. Wartość importu do Polski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro). ..	45
Tab. 8. Wartość importu do Małopolski od 25 najważniejszych partnerów handlowych w 2015 roku i 2016 roku (w mln euro).	46
Tab. 9. Saldo handlu zagranicznego według klasyfikacji CN w latach 2015–2016 (w mln euro).	53
Tab. 10. Saldo handlu zagranicznego Polski i Małopolski w 2016 roku w podziale na partnerów handlowych (w mln euro).	54
Tab. 11. Dwadzieścia najważniejszych towarów eksportowych Małopolski w 2016 roku według CN (w mln euro).....	55
Tab. 12. Dwadzieścia najważniejszych towarów importowanych Małopolski w 2016 roku według CN (w mln euro).	56
Tab. 13. Specjalizacje eksportowe małopolskich powiatów.	57
Tab. 14. Wartość eksportu z powiatów województwa małopolskiego w 2016 roku (w mln euro).	58
Tab. 15. Dwadzieścia najważniejszych produktów eksportowanych z Polski w 2016 roku według CN (w mln euro).	64
Tab. 16. Dwadzieścia najważniejszych produktów importowanych do Polski w 2016 roku według CN (w mln euro).	65
Tab. 17. Udział małopolskiego eksportu i importu w wymianie handlowej Polski.	66
Tab. 18. Podział branż przemysłu ze względu na zaawansowanie technologiczne.	67

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Wartość eksportu i importu w Polsce i Małopolsce w latach 2012–2016 (w mld euro).	8
Rys. 2. Dynamika wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w latach 2012–2016 (w %).	9
Rys. 3. Udział Małopolski w eksporcie i imporcie krajowym w latach 2012–2016 (w %).	9
Rys. 4. Wartość eksportu w polskich województwach w latach 2015–2016 (w mld euro).	10
Rys. 5. Udział województw w generowaniu krajowego eksportu w latach 2015–2016 (w %).	11
Rys. 6. Dynamika wartości eksportu polskich województw w latach 2015–2016 (w %).	12
Rys. 7. Wartość eksportu per capita w województwach w latach 2015–2016 (w tys. euro).	13
Rys. 8. Liczba firm eksportujących w województwach w latach 2015–2016.	14
Rys. 9. Relacja wartości eksportu do PKB w latach 2015–2016.	15
Rys. 10. Wskaźnik udziału w eksporcie do udziału w tworzeniu PKB w latach 2015–2016.	16
Rys. 11. Udział eksportu w produkcji sprzedanej przemysłu w latach 2015–2016.	17
Rys. 12. Wartość importu polskich województw w latach 2015–2016 (w mld euro).	18
Rys. 13. Udział importu poszczególnych województw w imporcie kraju ogółem w latach 2015–2016 (w %).	19
Rys. 14. Dynamika importu w województwach w latach 2015–2015 (w %).	20
Rys. 15. Wartość importu per capita w województwach w latach 2015–2016 (w tys. euro).	21
Rys. 16. Liczba przedmiotów importujących w polskich województwach w latach 2015–2016.	22
Rys. 17. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego branży dla Polski w latach 2013–2016.	28
Rys. 18. Struktura eksportu przemysłu przetwórczego ze względu na stopień zaawansowania technicznego dla Małopolski w latach 2013–2016.	29
Rys. 19. Największe wzrosty wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).	36
Rys. 20. Największe spadki wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).	37
Rys. 21. Wartość eksportu z Polski i Małopolski (w mln euro) oraz procentowy odsetek wartości do wybranych kierunków w 2016 roku.	38
Rys. 22. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do UE28 w 2016 roku.	39
Rys. 23. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do UE15 w 2016 roku.	40
Rys. 24. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Czech, Słowacji i Węgier w 2016 roku.	41
Rys. 25. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Rosji, Białorusi i Ukrainy w 2016 roku.	42
Rys. 26. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Azji w 2016 roku.	43
Rys. 27. Intensywność powiązań handlowych w eksporcie do Afryki w 2016 roku.	44

Rys. 28. Największe wzrosty wartości importu do Polski i Małopolski w 2016 roku (w mln euro).....	48
Rys. 29. Największe spadki wartości importu w Polsce i Małopolsce w 2016 roku (w mln euro).....	49
Rys. 30. Wartość importu Polski i Małopolski (w mld euro) oraz procentowy odsetek wartości z wybranych kierunków w 2016 roku.....	50
Rys. 31. Saldo handlu zagranicznego w Polsce i Małopolsce w latach 2011–2016 (w mld euro).....	51
Rys. 32. Wskaźnik pokrycia importu eksportem dla Polski i Małopolski w latach 2012–2016 (w %).	52
Rys. 33. Wartość importu z powiatów województwa małopolskie w 2016 roku (w mln euro).....	59
Rys. 34. Saldo handlu zagranicznego w powiatach województwa małopolskiego w 2016 roku (w mln euro).	59
Rys. 35. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz I	60
Rys. 36. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz II	61
Rys. 37. Prognoza rozwoju handlu zagranicznego w Małopolsce – Scenariusz III.....	62

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

www.obserwatorium.malopolska.pl